

Kä ke pial e guöpdī cī gät piny

TIËËTË NYIN TOŊOGOLOK ATŌ ETËN

*Gël menhdüöön e
piac dhiëëth*

Dhielë ba paandu ebën
cök tō ke lon de käken
ke tuöm nē wël gël
guöp cī keek looi kedhia

Ye kän e kä ke pial e guöp cī gät piny nē rin ke:

Muk ye bujë na lō tē tōj de ajuiëer de
kä ke pial e guöp, akim ka paan akim

Ke kä ke pial e guöp cī gät piny kä aa kek cenē mēdhiēth, temerjīi de kä ke pial e guöp e meth ku baai, akīim, kɔc kɔk lui tē kä ke pial e guöp ku akuut nīim ke lon γɔc ku γɔcɔc biɔɔk. Yeen e lon thæɾ γɔn de kä e kek cī kee lööm enɔɟ Kä ke Pial e Guöp de Kɔc cī Gät Piny (Personal Health Record) men yenē luui nē NSW (Niiu Thawuth Welith) gɔcɔc nē run de 1988 yen acī bæɾ looi bī bēn ke ye yam.

Ajuieɾ ka Pial Guöp de Niiu Thawuth Welith (NSW Health) anhiæɾ kē piath cī ajuuir ke ‘Käciēēn ke Pial e Guöp ku Cil ku Dīt cī Gät Piny’ (‘My Health and Development Record’), Ajuieɾ de Kä ke Pial e Guöp de Diäär ku Mīth (Maternal and Child Health Service), Dīpätmen de Piöc, Biktoriya (Department of Education and Early Childhood Developmentn, Victoria) gam bī kɔk ke käken puɔl benē ke luui nē ye buɟëic.

NSW MINISTRY OF HEALTH

73 Miller Street

NORTH SYDNEY NSW 2060

Telepuun (02) 9391 9000

Pekthi (Fax). (02) 9391 9101

TTY. (02) 9391 9900

www.health.nsw.gov.au

Ke kä tō nē ye buɟëic aa ye löɟ ɔl kɔpirait (copyright) keek gël ago raan ka ajuieɾ e luɔi dēt cië keek bī lööm ku lueel ye yekē käke. Ye lon kån alëu bī lööm ebēn ka nē biäk nē wēt benē ke piöoc kɔc e luɔi ka lon e piöoc gäär ku abi tē yök keek thīn dhiil nē luel. Keek aa cië lëu bī keek puɔl benē ke luui nē kä ke tajir ka nē kä ye keek yaac. Tē wicē keek benē ke kä bæɾ guɔɔɾ ka benē ke luui nē kä cië kä cī keek lueel wēn nhial gām cī gät piny nē Wīdhaara de Kä ke Pial e Guöp de Niiu Thawuth Welith (NSW Ministry of Health) abi dhiil tō.

© NSW Ministry of Health 2017

SHPN (HSP) 170154

ISBN 978-1-76000-628-0 (kē cī göt)

ISBN 978-1-76000-629-7 (ɔnlaany)

Peɾi Dhiëc run de 2017

Maburuk nē wēt menhduōn e piac dhiēth

Ke Kā ke Pial e Guōp tō nē Rin ke Raan (Personal Health Record) (men ye cōl 'Blue Book') (Buluu Buk) aa yekē buḡ nōḡ kony tē yīin ku menhdu. E pial e guōp, tueny, yāntōōk, ku dīt ku cil menhdu gāt piny thīn, ku yeen anōḡc wēl ke lēk piath biāk pial e guōp men bī yīn ku menhdu keek wīc nē pīrdeic ebēn.

Duōnē nhom ye mār ba ye buḡē muk tē le yīn anōḡ:

- temerjiduōōn de kā ke pial e guōp de meth ku baai
- kem ke tuōm nē wēl gēl guōp cī keek lueel benē ke yeen tīḡ thīn
- akīmdu, temerji lui ku kōc kōk lui nē kā ke pial e guōp
- akīmduōōn nyic lon kā ke pial e guōp de mīth
- paan akīm, agut cī lon kā ke kārēēk ku kārīl yīic ye rōth tēēm (emergencies)
- akīmduōōn de lec
- yēth yīn menhdu tē ye mīth cool thīn akōl, rotha, ka thukulic.

Anōḡ kīnh de waragak tō tē de kē cī ḡt kānic benē awereek ya tōōu thīn.

Aa cīe mīth kedhia kek ceḡ kenē kōc e ke dhiēth keek, ku kōc kōk aa lēu bīkē naḡ kā dīt yekē keek looi nē lon de tīḡ meth. Luēl de wēt 'raan dhieth meth/kōc e kek dhieth meth' nē ye buḡēic aye yīi kōc cīt kōc ye mīth muk.

Kä tö thīn

Wël lëk keek mëdhiëth.....	9
Telepun ku wëbthait bī dhil tö ke koc.....	17
Wël ke lëk nyooth үеен ku kä nyooth pīir ebën de koc baai.....	21
Këriëëc ye jam në үеен.....	21
Kä nyooth pīir de koc baai ku käril yiic tö thīn lëu bīkë tuöl.....	22
Kä cī gät piny.....	23
Wël nyooth cäth cëth käḡ.....	23
Tueny tuëny ku үäntöök cī tuöl nyic keek.....	35
Kä cī käär nyooth cil ku dīt e meth.....	39
Wël nyooth dhiëth ku cäär e guöp mēnh e piac dhiëëth.....	53
Nīn ke 7-28.....	59
Nīn ke 42-56.....	65
Tuöm wël gël guöp pëi ke 4.....	71
Cäär e guöp pëi ke 6.....	73
Lec ke mēnhdu- yeke cök tö ke kek piath.....	80
Cäär e guöp pëi ke 12.....	83
Cäär e guöp pëi ke 18.....	91
Cäär e guöp run ke 2.....	97
Cäär e guöp run ke 3.....	103
Cäär e guöp run ke 4.....	109
Thukul tuëḡ ku thukul de rou.....	119
Tuöm wël guöp gël.....	121
Kë cī käär nyooth Thīi Pīi Aar (CPR).....	125

Wël cek yiic ke cäär e guöp nē kä ke pial e guöp ye keek beeric

Yin bī menhdu dhiil yäth tē temerji de ka ke pial e guöp de meth ku baai tē Tē Kä Pial e Guöp Meth ku Baai (Child and Family Health Centre), ka tē akimdu, bī pial e guöp lo caar tē tō runke nē tög de ke runkē yiic. Yin lëu ba thee bī yin ke rōm piny wek keek cīt kē cī nyooth piinyë.

Run	Kä nyooth kaam cī lueel benë ke yeen tij thīn		
	Pëi nīn	Thaa	Kä kōk bī keek lueel
Nīn ke 7 - 28			
Nīn ke 42 - 56			
Pëi ke 6			
Pëi ke 12			
Pëi ke 18			
Run ke 2			
Run ke 3			
Run ke 4			

↳ ku tij wëbthait de Kä ke Pial e Guöp de Niiu Thawuth Welith (NSW Health) www.health.nsw.gov.au/immunisation/schedule enog tē bīn lo tēduōōn ajuieer kä ke pial e guöp nē tuōm wël gël guöp.

Gätē rin ke menhdu piny emeen!

Cok menhdu gac piir nē dhöl lócök.

- Gät piny dhiēnh e meth aye dhiil looi cīt men e lög ku acin wēu ye keek cuat piny bī looi.
- Yin bī dhiēnh e menhdu dhiil gät piny nē nin ke 60 yīic.
- Yin bī rin ke menhdu dhiil gät piny bī cääda de dhiēth yök.

Cääda de dhiēth e wēt de lög nyooth run ke menhdu, tē e dhiēēthē yeen thīn ku kā nyooth kōc e ke dhiēth een ku aye wīc bī meth kā kōk ye keek wīc enōḡ akuma yök cīt gät piny de rinke bī meth lō nē thukulic ku kā ke thuēec, liem de yītham de beḡ ku tē wīc yen bī yīēk päthpōct.

Gät piny dhiēnh e meth

Tē cenē meth dhiēēth, paan akīm ka gēm abī yīin lēk kē ba looi nē dhöl yenē dhiēnh e meth gät piny. Na ca dhiēnh e meth gät piny, ke yīn jal thiēc eya nē cääda de dhiēth. Wēu ke cääda de dhiēth aye keek cuat piny.

NSW Registry of Births Deaths & Marriages (Ajuieer Gät Piny Dhiēth Thuōōu & Thiēk de Niu Thawuth Welith)

Buthta: GPO Box 30, Sydney NSW 2001

Telepuun: 13 77 88

NRS: 1300 555 727 (piḡ ka jam cie piath)

Poom de gät piny dhöl onlaany aḡäth ke bī bēn nē run de 2017.

Tiḡ webthait nē wēl juēc tō thīn: www.bdm.nsw.gov.au

Justice

Registry of Births
Deaths & Marriages

Do you need help reading English?

If you do not read English please speak to someone at the Health Care Interpreter Service at the closest location to you listed below. You can also phone the Translating and Interpreting Service on 131 450.

Please take this book with you when you attend any health service, doctor or hospital.

Arabic

هل تحتاج إلى مساعدة في قراءة اللغة الإنكليزية؟

إذا كنت لا تحسن القراءة بالإنكليزية، تحدّث مع شخص في Health Care Interpreter Service (خدمة الترجمة الشفهية للرعاية الصحية) في أقرب مكان لك من الأماكن المدرجة أدناه. ويمكنك أيضًا الاتصال هاتفياً بخدمة الترجمة الخطية والشفهية (TIS) على الرقم 131 450. يُرجى أخذ هذا الكتاب معك عند زيارة أية خدمة صحية أو أي طبيب أو مستشفى.

Burmese

အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို ဖတ်ရှုရန် အကူအညီလိုအပ်ပါသလား။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို မဖတ်ရှုနိုင်လျှင် အောက်တွင် ဖော်ပြထားသော သင်နှင့် အနီးဆုံးနေရာရှိ Health Care Interpreter Service (ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု စကားပြန် ဝန်ဆောင်မှု) ဌာနရှိ တစ်ဖုံ တစ်လောက်ကို ပြောပါ။ ဘာသာပြန်နှင့် စကားပြန် ဝန်ဆောင်မှု (TIS) 131 450 သို့လည်း ဖုန်းဖြင့် ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။ ကျေးဇူးပြု၍ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုတစ်ခုခု ရယူ သည့်အခါ၊ ဆရာဝန် သို့မဟုတ် ဆေးရုံသို့လာသည့် အခါ ဤစာအုပ်ကို သင်နှင့်အတူ ယူဆောင်လာပါ။

Chinese Simplified

阅读英文需要帮助吗？

如果你看不懂英文，请按下文资料联络就近的Health Care Interpreter Service (医疗卫生翻译服务处)。也可以致电 131 450 联系口笔译服务署 (TIS)。请在前往卫生服务机构、医院或去看医生时带上这本书。

Chinese Traditional

閱讀英文需要幫助嗎？

如果你看不懂英文，請按下文資料聯絡就近的Health Care Interpreter Service (醫療衛生翻譯服務處)。也可以致電131 450聯繫口筆譯服務署 (TIS)。請在前往衛生服務機構、醫院或去看醫生時帶上這本書。

Dari

آيا برای خواندن متن انگلیسی به کمک ضرورت دارید؟

اگر خواندن انگلیسی را نمی دانید، لطفاً با یکی از کارکنان Health Care Interpreter Service (خدمات ترجمان شفاهی مواظبت های صحی) در نزدیک ترین محل فهرست شده در ذیل صحبت کنید. همچنین می توانید با خدمات ترجمه تحریری و شفاهی (TIS) شماره 131 450 تلیفون کنید. لطفاً این کتاب را هنگام مراجعه به هر مرکز صحی، دکتر یا شفاخانه همراه داشته باشید.

Dinka

Wíc kuõony nē kuēn Thoŋ de Liŋliith?

Na ciē ye kuen nē Thoŋ de Liŋliith ke yīn jam wek ke raan tō tē de Health Care Interpreter Service (Ajuieer Wēēr Thok de Kuõony nē Kä ke Pial e Guõp) tē thiäak ke yīin ke cī nyuõoth piiny. Yīn lēu ba telepuun yup eya tē enoŋ Ajuieer de Wēēr Wēl cī Gät Piny ku Wēēr de Thok tō nē 131 450. Yīn lēu ba ye bunē muk ke yīin tē le yīn tē tōŋ de ajuier ke kä ke pial e guõp, akīm ka paan akīm.

Farsi

آیا برای خواندن متن انگلیسی به کمک نیاز دارید؟

اگر خواندن انگلیسی را نمی دانید، لطفاً با یکی از کارکنان Health Care Interpreter Service (خدمات مترجم گفتاری مراقبت های بهداشتی) در نزدیک ترین محل فهرست شده در زیر صحبت کنید. همچنین می توانید به خدمات ترجمه نوشتاری و گفتاری (TIS) شماره 131 450 تلفن کنید. لطفاً این کتاب را هنگام مراجعه به هر مرکز بهداشتی، پزشک یا بیمارستان همراه داشته باشید.

Hindi

क्या आपको अंग्रेज़ी पढ़ने में मदद चाहिए?

यदि आप अंग्रेज़ी नहीं पढ़ सकते हैं तो कृपया नीचे दिए गए Health Care Interpreter Service (स्वास्थ्य देखभाल दुभाषिया सेवा) में आपके निकट की सेवा में किसी से बात करें। आप अनुवाद व दुभाषिया सेवा (TIS) को 131 450 पर फ़ोन कर सकते हैं। जब भी आप किसी स्वास्थ्य सेवा, डॉक्टर के पास या अस्पताल जाएँ तो कृपया इस पुस्तक को लेकर जाएँ।

Indonesian

Apakah Anda butuh bantuan membaca teks berbahasa Inggris?

Jika Anda tidak dapat membaca teks dalam bahasa Inggris silahkan menghubungi Health Care Interpreter Service (Layanan Juru Bahasa Perawatan Kesehatan) di lokasi terdekat dari Anda di daftar di bawah ini. Anda juga dapat menelepon Layanan Penerjemahan dan Juru Bahasa (TIS) di 131 450. Harap membawa buku ini sewaktu Anda mengunjungi layanan kesehatan, dokter atau rumah sakit.

Khmer

តើអ្នកត្រូវការជំនួយក្នុងការអានជាភាសាអង់គ្លេសឬទេ ?

ប្រសិនបើអ្នកពុំអាចអានជាភាសាអង់គ្លេសបានទេ សូមនិយាយទៅកាន់អ្នកណាម្នាក់ នៅ Health Care Interpreter Service (សេវាអ្នកបកប្រែភាសាថែទាំសុខភាព) នៅទីតាំងជិតអ្នកបំផុតដែលចុះបញ្ជីខាងក្រោមនេះ។ អ្នកក៏អាចទូរស័ព្ទសេវាបកប្រែភាសាសរសេរ និងនិយាយ (TIS) ផងដែរលេខ 131 450។ សូមយកសៀវភៅនេះទៅជាមួយអ្នក នៅពេលអ្នកអញ្ជើញទៅសេវាសុខភាព ដើម្បីពណ៌នា ឬមន្ទីរពេទ្យណាមួយ។

Korean

영어로 읽는데 도움이 필요하세요?

영어로 된 내용을 이해할 수 없으신 분은 아래 표기된 가까운 Health Care Interpreter Service (헬스 케어 통역 서비스)에 지원을 요청하십시오. 또한 통번역 서비스 (TIS)에 131 450으로 전화하셔도 됩니다. 보건 서비스나 의사 혹은 병원을 찾으실 때 본 책자를 지참하십시오.

Lao

ທ່ານຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອໃນການອ່ານ ພາສາອັງກິດບໍ?

ຖ້າທ່ານອ່ານພາສາອັງກິດບໍ່ໄດ້ ກະລຸນາເວົ້າ ກັບໃຜຜູ້ນຶ່ງທີ່ Health Care Interpreter Service (ບໍລິການນາຍພາສາການດູແລສຸຂ ພາບ) ທີ່ຢູ່ໃກ້ທ່ານທີ່ສຸດຊຶ່ງຢູ່ໃນບັນຊີຂ້າງ ລຸ່ມນີ້. ທ່ານຍັງສາມາດໂທຮະສັບຫາບໍຣິ ການ ການແປເອກະສານແລະນາຍພາສາ (TIS) ຕາມໝາຍເລກ 131 450. ກະລຸນານຳເອົາປຶ້ມຫນ້າໃບນຳໃນເວລາທີ່ທ່ານໄປຫາບໍຣິການດ້ານສຸຂພາບ, ຫານາຍໝໍຫຼືໂຮງໝໍ.

Nepali

तपाईंलाई अंग्रेजी पढ्न मद्दत चाहिन्छ?

यदि तपाईं अंग्रेजी पढ्न सक्नु हुन्न भने कृपया तपाईंले कसै संग Health Care Interpreter Service (स्वास्थ्य हेरचाह अनुवादक सेवा) मा कसैसंग कुरा गर्नुहोस्, तपाईंको नजिकको स्थान तल दिईएको छ। तपाईंले अनुवाद र व्याख्या सेवा (TIS) मा 131 450 मा पनि फोन गर्न सक्नुहुनेछ। कृपया तपाईंले कुनैपनि स्वास्थ्य सेवा, डाक्टर वा अस्पतालमा जानु हुँदा यो पुस्तिका लैजानुहोला।

Somali

Ma u baahan tahay in lagaa caawiyo akhrinta Ingiriiska?

Haddii aadan akhrin Ingiriis fadlan kala hadal qof Health Care Interpreter Service (Adeegga Turjubaanka Daryeelka Caafimaadka) goobta kuugu dhow ee hoos ku qoran. Waxaad sidoo kale taleefan u soo diri kartaa Adeegga Turjubaanka Afka iyo Qoraalka (TIS) ee ah 131 450. Fadlan u qaado buuggan markaad tegayso adeega caafimaadka, dhakhtar ama isbitaalkii kasta.

Tamil

ஆங்கிலம் வாசிப்பதில் உங்களுக்கு உதவி தேவையா?

நீங்கள் ஆங்கிலம் வாசிக்காதவர் என்றால், கீழேயுள்ள அட்டவணையில் உங்களுக்கு அண்மையிலுள்ள Health Care Interpreter Service ('சுகாதார கவனிப்பு மொழிபெயர்த்துரைப்பாளர் சேவை')-இலுள்ள யாராவதொருவருடன் தயவு செய்து பேசுங்கள். 13 14 50 -இல் 'மொழிபெயர்ப்பு மற்றும் மொழிபெயர்த்துரைப்பு சேவை (TIS)'யையும் நீங்கள் தொலைபேசியில் அழைக்கலாம். சுகாதார சேவை, மருத்துவர் அல்லது மருத்துவமனை எதற்கும் செல்லும்போது தயவு செய்து இந்தப் புத்தகத்தினை உடன் எடுத்துச் செல்லுங்கள்.

Thai

คุณต้องการความช่วยเหลือในการอ่านภาษาอังกฤษไหม?

ถ้าคุณอ่านภาษาอังกฤษไม่ออก โปรดพูดกับเจ้าหน้าที่ที่ Health Care Interpreter Service (บริการล่ามการดูแลสุขภาพ) ที่อยู่ใกล้คุณที่สุดตามรายการข้างใต้ นี้ นอกจากนี้ คุณยังสามารถใช้บริการแปลและล่าม (TIS) ได้ด้วยโดยโทรไปที่หมายเลข 131 450 โปรดนำสมุดนี้มาด้วยเมื่อคุณมารับบริการสุขภาพ มาพบแพทย์ หรือมาโรงพยาบาลไม่ว่าที่ใด

Turkish

İngilizce okumak için yardıma ihtiyacınız var mı?

İngilizce okuyamıyorsanız, aşağıda sıralanan yerlerden size en yakın Health Care Interpreter Service'inde (Sağlık Bakımı Tercümanlık Servisi) birisiyle konuşun. Ayrıca Yazılı ve Sözlü Çeviri Servisi'ne de (TIS) 131 450'den telefon edebilirsiniz. Herhangi bir sağlık servisine, doktora veya hastaneye giderken bu kitabı lütfen yanınızda götürün.

Vietnamese

Quý vị có cần giúp đỡ để đọc tiếng Anh?

Nếu quý vị không đọc được tiếng Anh, vui lòng gọi đến Health Care Interpreter Service (Dịch vụ Thông dịch Y tế) ở địa điểm gần quý vị nhất trong danh sách dưới đây. Quý vị cũng có thể gọi đến Dịch vụ Thông Phiên dịch (TIS) qua số 131 450. Vui lòng đem quyển này theo khi quý vị đến gặp dịch vụ y tế, bác sĩ hoặc bệnh viện.

Yök de kɔc ke wēēr thok nē ajuieer e telepuun

Sydney South Western North ku Central Network of South East Sydney

Telepuun: 02 9828 6088

Illawarra – Shoalhaven

Telepuun: 02 4274 4211

Murrumbidgee ku Southern NSW

Telepuun: 1800 247 272

Sydney West ku Northern Sydney

Telepuun: 02 9912 3800

Hunter ku New England

Telepuun: 02 4924 6285

Central Coast Northern NSW ku Mid North Coast Greater Western NSW

Telepuun: 1800 674 994 (Biäk aḡeer Hunter ku New England)

Tom menhdu wēl gēl guḡp nē kaam cī cāk

Dhöl piath bī menhdu gēl nē tueny rɛc ye tuöm wēl guḡp gēl e bī toom nē kaam cī cāk, cit men kē cī lueel nē Ajuieer e Tuöm nē Wēl Gēl Guḡp nē Kaam cī Cāk de Niiu Thawuth Welith (NSW) (NSW Immunisation Schedule).

Ajuieer de Gēt Piny Rin Tuöm Wēl Gēl Guḡp de Awutthereliya (Australian Immunisation Register) abī cānh cēth tuöm de menhdu nyic. Raan ebēn tō rinke ke Medikēer (Medicare) aye tāau nē Ajuieer Gēt Piny Rin de Tuöm e Wēl Gēl Guḡp de Awutthereliya (Australian Immunisation Register) ke kēnē cek yeen kēn thiēc.

Döt men ke: Tuöm Mith nē Wēl Gēl Guḡp de Awutthereliya (ACIR) (Australian Childhood Immunisation Register) (ACIR) acī bēn emenē ke ye Ajuieer Gēt Piny Tuöm Wēl Gēl Guḡp de Awutthereliya (AIR) (Australian Immunisation Register) (AIR).

Wël enoŋ mēdhiēth

Wël enõj mëdhiëth

Ajuieer kä ke Niiu Thawuth Welith (NSW Health) ku kɔc lui lon kä ke pial guõp aa t̄ tueej nē lon ye kek m̄th ku b̄iken kuõny bikē pial guõp ku p̄ir l̄yom yök. Ba wël juëc k̄k ke l̄ëk yök tiõ www.health.nsw.gov.au

Yän ke Kä ke Pial e Guõp Meth ku Baai (Child and Family Health Centres)

Child and Family Health Centres (Yän kä ke Pial Guõp e Meth ku C̄ieej Baai) aa yekē kuõny c̄inic w̄eu ye keek cuat piny yiëk mëdhiëth yam t̄ nē Niiu Thawuth Welith (NSW). Keek yän kä aa cenē ke temerjii ke ajuieer kä ke pial e guõp e meth ku baai luõõi th̄n ku kek aa yekē pial, d̄it ku kä p̄ir l̄cök de menhdu caar ku keek eya aa yekē kuõny, piöc ku wël ke l̄ëk nē kä ke muõk e meth kedhia. Ba Tē de Kä ke Pial e Guõp Meth ku Baai (Child and Family Health Centre) yök thiäak kenē yin nem: <http://www.health.nsw.gov.au/kidsfamilies/MCFhealth/Documents/2015-nsw-child-and-family-health-nursing-services.pdf>

Kɔc k̄k nyic lon kä pial guõp m̄th apiath

Akimdu (GP) ka akim baai yen e ke raan ye tiõ na tuaany menhdu, ka na nõj kē ye yiin diir nē p̄ir piath de menhdu. GP yen e ke lon kä ke pial e guõp kan tiõ, b̄i raan tuaany tuõc tē ak̄iim̄diit ku, tē l̄eu en rot ye kä ke pial guõp menhdu juir.

Akim e m̄th (paediatrician) al̄eu b̄i menhdu tiõ c̄it men london kä ke pial e guõp nyic. Yin b̄i waragak lööm tē GP b̄i kööl benē akim e m̄th tiõ ḡt.

Cäär e guõp ye looi nē kem cĩ cäk enõj menhdu

Yin b̄i menhdu ya yäth tē enõj temerji t̄ tē thiäak ke tē de Child and Family Health (Tē de Kä ke Pial e Guõp Meth ku Baai), ka tē enõj akimdu, b̄i caar guõp wēt pial guõp nē ke ruun kä. Ke kä ke cäär guõp kedhia aa t̄ tueej nē wēt ye kek temerji ka akim kuõny nē biõth cök pial e guõp ku cil e menhdu ku bikē karil yiic l̄eu bikē tuõl nyuõõth. Ye menhdu yäth tē cäär guõp nē wēt pial guõp ku na yin cak ciën kē diiri nē wēt pial e guõp ka cilde.

M̄th aa b̄i keek dhiil caar gup nē raan lon pial guõp ar̄ëet tē:

- dhiëth
- p̄ei ke 6
- run ke 2
- nin ke 7 agut nin ke 28
- p̄ei ke 12
- run ke 3
- nin ke 42 agut nin ke 56
- p̄ei ke 18
- run ke 4.

Na diëre nē wēt pial e guõp, cil, d̄it ka tē c̄ieej e menhdu nē kaam ajuir cäär guõp wēt pial guõp cĩ cäk, ke yin yäthē menhdu ku paandu enõj temerji de kä ke pial e guõp ka akim.

Biōth cil ku dīt e mēnhdu

Mīth aa yekē dīt ku cilē nē dhōl kuōt. Apiath ba dīt de mēnhdu tīj apiath ago na nōj kā ke diēer lēu bikē tuōl bike nyic and bī keek dac nyaai tē lēu en rōt.

Cil ku dīt e mēnhdu aye kuany cōk nē tīj

- nē dhōl bīn kā tuōl kaam dīt mēnhduic tīj ku ba kā ke thiēc wēt dīt dhuk nhīim (*Nyic Kā ke Nyooth, Dac Luui*) (*Learn the Signs, Act Early.*) tō nē bujēic
- nē dhōl de kōc nyic lon kīim bī mēnhdu ya luōi athēm kā pial e guōp nē kēm cī keek cāk
- nē dhōl de athēm ke cāār.

Dōt mēn ke: athēm ke cāār ku lon cāār aacie lēu bikē kek nyooth kē yōk bī lōgk bī bēn ke ye buōt tō nē buōtic (100%). Nē akōl kōk tīj kā ke pial guōp ka athēm ke cāār aa lēu bī lueel mēn nōj kē rilic cie tō. Nē akōl kōk kē rilic yam alēu bī tuōl tē cenē mēnhdu luōi athēm cāār ka cāār e guōp. Nē yekenē apiath bī raan ya lō bī kā cāār pial guōp kedhia cīke lueel bī keek looi ku thōl kā ke thiēc mēdhiēth tō nē ye bujēic.

Nyic Kā ke Nyooth. Dac Luui.

Nē cāār kā pial guōp gōcōc nē ke 2 yīn bī kā ke thiēc tō nē *Learn the Signs. Act Early. (Nyic Kā ke Nyooth. Dac Luui.)* cōk. Ke kā ke thiēc kā aa yeke gam bikē yīin kuōny ba đit e menhdu nyic men ke lō apiath, ku tē yen kē piath ba raan nyic e lone bī kony.

Dhuk ke kā ke thiēc kā bakke tij cīt men lēu en rōt, rin kek aa lēu bikē yīin ku akimdu ka meth ku temerji kā ke pial guōp baai nyuōth kā ke diēer nē dhōl piōc, cil ku tē ye menhdu kāg luoi thīn.

Ba wēl juēc kōk ke lēk yōk nē wēt kā tuōl nē đitic ku kā kōk ke lōi cī juak thīn enōj mēdhiēeth, tō yīi bidiyooi thīn, lō wēbthait NSW Health (Kā Pial e Guōp ke Niiu Thawuth Welith) tō www.health.nsw.gov.au/mybluebook

Ka nem Resourcing Parents (Kuōony Mēdhiēeth nē Kā ke Luoi) tō tē www.resourcingparents.nsw.gov.au

Ba wēl kōk jam nē wēt dhōl bīn đit e menhdu cōk lō apiath lōm ajuiēer cī luōi mīth tō nē app cōl love talk sing play (nhiēer jam kēt kuēn thuēēc) lō tē <http://itsrp.resourcingparents.nsw.gov.au/home/resources>

Yīin, ku guōōt atēn e raan ye menhdu tij, abī kā ke pial guōp ku kā ke lō tueg e menhdu dhiil gāt piny nē ye buj kānic. Anōj biāk de ‘Progress Notes’ (‘Wēl Cek yīic cī keek Gāt Piny’) lēu bīn kā ca keek gāt piny adik muk.

Tān piath meth bī ciēn kē yām en

Kā juēc ye yāntōök ku kārēēk bēi enōj mīth aa lēu bīkē gēl. Nē wēt yōk wēl jam kā ke tān piath cīnic kērac, wēl ke lēk kā juēc kōk tān meth apiath, lō www.kidsafensw.org ku www.health.nsw.gov.au/childsafety

Tē piath e nīn

Dhōl ke dhetem yenē meth tāac bī nīn apiath ku bīkē thon e meth ye rōt tēēm kaam cekic tē menh e piath dhiēēth bī tuōde cōk koor:

- Meth cōk nē yekōu.
- Cōk nhom ku nyin e cī kēnē keek kum.
- Meth cōk tō tē cīnic tol tē ŋot ke kēnē dhiēēth ku tē cenē yeen dhiēēth
- Nīn e meth tē piath wakōu ku akōl.
- Meth cōk nin nē dhiōny piathic yōn tō man ku wun thīn.
- Thuēētē meth.

Ba wēl juēc kōk ke lēk yōk jam nē nīn e meth piath ku gēl thon e meth ye rōt tēēm nē kaam cekic, lō tē www.rednose.com.au

Cuōra ku wēl cī gōt nyooth nīn piath e lōm enōj Red Nose (yōn thēer e ye cōl) SIDS and Kids.

**red
nose**
saving little lives

Pĩu ke pul kuaj ku tãn piath meth

Mou e tɔg de kä ye thucou bëi enɔg mĩth. Nē wēt yen e tuɔl nē kaam cekic, apiath ba menhdu ya tĩg apiath tē tō yen tē tō ka thiääk ke pĩu nē kaam thok ebēn. Luəl de yekän e bĩ raandiit nyic londe ya tō ke thiök tē mĩth kedhia thīn.

Ba wēl juēc kōk ke lēk yök nē wēt pĩu ku tãn piath pul kuaj enɔg mĩth, lɔ Kidsafe tō <http://www.kidsafensw.org/water-safety/>

Ka yĩn lēu ba Raising Children Network (Akutnhom de Bĩi Nhial e Mĩth) tō http://raisingchildren.net.au/articles/swimming_pool_fences.html

Ba wēl juēc kōk ke lēk yök nē wēt tãn piath pul kuaj ku tē yenē puldu cɔk ye tō ke cĩe kērac bĩ tuɔl thīn lɔ www.swimmingpoolregister.nsw.gov.au

Tiēt nyin nē riäi

Tiēt nin nē wēt kēreec lēu bĩ tuɔl tē mĩth wēec runken e kē tō tueeg. Cĩt men e lög mĩthkor kedhia agut kä ye runken dherou, aabi keek duçõt piny nē dhöl lɔcök cĩt men de runken ku dīt ka kuur gupken. Mĩth gũän, remthi ku kocdīt aa bĩ röth mac piny nē lääc (thĩtbel). Ba wēl juēc kōk ke lēk yök lɔ tē www.roadsafety.transport.nsw.gov.au/stayingsafe/children/childcarseats

Kä lik tō tueej nē kā lēu bikē kērac bēi bī kōc nyin tiit nē keek aaye:

Mīthhii kor

- Cī leer wei nē agen wēer, thōny nyuc ka agen nīn
- Acī kēthin cī liek dec.
- Nyom e biē nē dēj de kē tuc cī meth wäl e meth guōp.
- Acī awuōc cam ka wēl tuaany lööm e ke juēc wärkē cī akim lueel.
- Löny tē e poc raan muk en cin.

Kē de mīth piōc e cāth pēi 12 agut run ke 3

- Cī dec nē mīth cīe rōt lēu nē cām ku kāthii kor.
- Löny nē thōny bāär nhom, tōroli thuuk ka nē param (diōny yenē mīth thōōc thīn) ka löny yōn tō nhial.
- Nyop nē piū tuc tul tē cenē meth biäk lēth maathura yōn e laak ka tē cen tōny luug jat wei mεεc.
- Liēj kā kōc yook, wal ku yenē ke yōt lōkic wāän e kek cīe keek ye cuōōp
- Nyuōōp e biē kā yenē piny cōk tuc ku mēc.
- Bī riāth gut nē dhōl ke yōōthhook
- Mou yōōt ke laak yiic
- Yōōt piny kā tōc ku rēer ku rij tē tō kā moth thook.
- Löny piny nē kē yenē tuk kōu/nhom
- Rij cāāric ke kēn liec bī piny tīj nē rain bō.
- Löny awēer nyin ku balkon nhom.

Nē mīth ye runken 3 agut cī 5

- Löny macircir kōu, pigi pigi rij emāāth kā ke yenē ke tuk.
- Yāntōōk ke kēc e jō.
- Yāntōōk ku nyuōp nē piū tuc.
- Löny nē awēer nyin kā nē balkon nhīm.
- Gut riāth dhōl yōōthhook.
- Mou yōōt ke laak yiic, puul ke kuaj ku yān muōōr guōp nē piū tuc kēnē keek geeu.

Tuōm de menhdu nē wēl gēl guōp

Dhōl piath lēu bī yin menhdu gēl nē tueny rēc ye wēl e tuōm keek tiēt wei e bī yiēk een nē thaa yenē mīth toom dōōt, cīt men de kē cī NSW Immunisation Schedule (Ajuieer Akōl de Tuōm nē Wēl Gēl Guōp de Niiu Thawuth Welith) lueel bī looi.

Yin bī AIR Immunisation History Statement (Aweregduōōn Nyooth Tuōm Wēl Gēl Guōp) yōk ne dhōl buthta tē cī menhdu tuōm ye yiēk mīth cī run ke 4 thōl.

Yin abī kē nyooth een men ke menhdu acī tuōm wēl gēl guōp thōl nē wēt bī yeen cōk lo tē yenē mīth tīg thīn ku gēt piny de rinke nē thukulic.

Yin lēu ba AIR Immunisation Statement (Awereg Nyooth Tuōm Wēl Gēl Guōp) cī luōi menhdu yōk guōōt e thaa:

- cōlaany tō nē www.humanservices.gov.au/online
- ba lo yiyeth tē Medicare Service Centre (Tē Ajuieer de Medikēer) tō tē thiāāk ke tē rēer yin thīn
- nē telepuun tō nē 1800 653 809.

Save the Date to Vaccinate phone app (Theep dhī Det tu Bakthineet pon app)

Ajuieer ye cōl Save the Date to Vaccinate app (Theep dhī Det tu Bakthineet pon app) e loi bī akōl yēnē ke meth toom nyuōōth, bī kā jam wēt wēl ye keek tuōm lēk kōc ku yega wīc keek ku run bī keek ya toom Yen ajuieer kān yetōk abī kōc lēk akōl cī akīm keek lueel benē ke menhdu toom thīn.

Ba ajuieer de app yōk, nem www.immunisation.health.nsw.gov.au

Telepuun ku wɛbthait bĩ keek dhiil nyic

Կա՛ն կս՛ տեղաքսն Ե՛ քե՛ք ժի՛լ նա՛ն

Տեղաքսն Ե՛ քե՛ք ա՛ քս՛ նե՛ կա՛մ կա՛րե՛ք կս՛ կա՛րիլ ա՛յլ քո՛ծ տե՛ք ա՛ Ե՛ քե՛ք գա՛տ քա՛ն նե՛ ա՛ քս՛ քս՛ յե՛ քս՛ յե՛ կո՛ւ.

Rin	Tē luɔi ka ciɛɟ	Telepuun/Yilmeel
Akīm baai		
Tē Kā ke Pial e Guɔp de Baai		
Akīm de lec		
Akīmdīt nyic luɔi		
Tē yenē mīth tīɟ baai		
Ajuiceer Խ thukulic/Rodha		
Tē akutnhom de ciɛɟ kɔc rēēr ētök		
Thukul tueɟ		
Thukul e rou		
Ajuiceer akuma koor/Kanthol mac akuma koor		

Wēbthait ku kā ke luoi tō onlaany

NSW Ministry of Health (Wīdhaara de Kā ke Pial e Guōp de Nīu Thawuth Welith)

www.health.nsw.gov.au

The NSW Kids and Families website (wēbthait de Mīth ku Bēi de Nīu Thawuth Welith) e atōē kā juēc kōc kuony nē luoi ku wēl ke lēk.

Raising Children Network (Ajuieer e Muōōk e Mīth)

www.raisingchildren.net.au

Wēbthait de Raising Children (Muōōk e Mīth e atō wēl ye yam yōk, ku kek ayekē wēl lōcōk cī keek dhiim yiic nē dhōl de nyīny kāj ye cōl rethēc (research). Ku ka nōj yiic kā juēc jam juēc wār 800 ku kek aye jam nē muōōk de mīth, gōcōc nē mīth e piac keek dhiēēth agut tē bī keek ya riēnythi.

Children’s Hospital (Bēi ke Akīm ke Mīth)

Ke bēi ke akīm kā aa nōj yiic waraņeek nyooth wēl juēc ye jam wēt kā ke pial guōp e mīth:

The Sydney Children’s Hospital Network – Randwick Campus
www.sch.edu.au/health/factsheets

The Sydney Children’s Hospital Network – Westmead Campus
www.chw.edu.au/parents/factsheets

John Hunter Children’s Hospital
<http://www.hnekidshealth.nsw.gov.au>

Akutnom Tij e Mīth nē Wēt Pial e Guōp (AWCH)

www.awch.org.au

Parentline (acīn ye cuat piny)

1800 244 396

E tō nē Kōōl e Rou- Kōōl e ņJuan, thaa 9: 30 miākduur- thaa 2 thēēi AWCH e ajuieer tō nhial lui kā ye mīth, riēnythi ke wīc, ku bēi tō nē ajuieer kā ke pial e guōp nē Awuthtereliya.

Healthdirect Australia (Hēlithdairek Awuthtereliya)

www.healthdirect.gov.au

1800 022 222

Yum de telepun de Healthdirect Australia (Hēlithdairek) e ajuieer jam telepuun ye kōc lēk wēt kā ke pial e guōp ku ajuieer wēl ke lēk ye luui nē thēe ke 24 cīnic wēu ye keek cuat piny.

Thuëët mēnhdu e thīn

Akutnhom e Thuëët Thīn de Awuthtereliya (Australian Breastfeeding Association)

www.breastfeeding.asn.au

Wël ye lon thuëët thīn kuony aa tō enõj lui lon cīnic ariõp ke Akutnhom de Thuëët Thīn de Awuthtereliya (Australian Breastfeeding Association) (ABA) në dhõl de Breastfeeding Helpline 1800 686 268. Mār ke mīth aa lēu bikē mat në wēt määth, bikē lon muõõk e mīth jaamic ku bikē röth kuony në dhõl yenē kā muõõk luçi thīn. Wël ke lēk ke kōc nyiny kā ke thuëët thīn ku yān ye kōc yāth të ajuiir ke ABA kedhia aa lēu bī keek yōk të wēbthait wēn tō nhial.

Ba wël ke lēk në wēt thuëët thīn mēnhdu nem <http://www.health.nsw.gov.au/kidsfamilies/MCFhealth/Publications/breastfeeding-your-baby.pdf> ka lō të Akutnhom Muõõk Mīth (Raising Children Network) http://raisingchildren.net.au/breastfeeding/babies_breastfeeding.html

Ajuieer Kä ke Luçi ke Kuõny Mēdhiëth në Kä ke Luçi (Resourcing Parents)

<http://www.resourcingparents.nsw.gov.au/Resources/EarlyLearning>

Ajuieer Kä ke Luçi ke Kuõny Mēdhiëth në Kä ke Luçi (Resourcing Parents) aci kā juēc ke luçi yiěk mēdhiëth bikē kōc lēk kē bī looi ku wël ke lēk wēt cil mēnhdu bī kāj nyic ku të yen tēk thīn:

- Buõk kor kōc yiic në kuēn ku aa dhēj në tīj në kōc nyīn aye bēi ke Aborijiniī, mēdhiëth, kōc tīj kōc niõp në muõõk e mīth ku wël në cil ku dīt e kek ye mīth ril piõl gup
- Kē yenē kōc piõõc në cil e meth ye cõl de *Nhiëer, Jam, Kēt, Kuēn, Thuëec (Love, Talk, Sing, Read, Play)* anõjic wël bī kony në dīt e menhu kaam koor en.Yeen aci waaric në thook ke guan ke akuutdīt nhiim ke ciēy de kuat.

Kidsafe Niiu Thawuth Welith (Kidsafe (NSW))

www.kidsafensw.org

Ajuieer de Kidsafe de Niiu Thawuth Welith (Kidsafe NSW) alui arēēt bī kā ye tuõl ku rēccden në yāntōõk ke karääk mīth yōk ke cīn raan tuõlden cõk ye kuur në dhõl bī ya luui bī ciēn kērēec ye keek yōk. Wēbthaitken atō wël ke lēk thīn ku aa ye jam në kā bī keek looi, wël cek yiic nyuuth kōc, kā yenē ke luui ku ajuieer luçi bī mīth cõk ye tō ke cīn kērēec ye keek yōk.

Australian Immunisation Register (Gät Piny Tuõm Wël Gël Guõp de Awutthereliya)

Australian Immunisation Register (AIR) abĩ kã cĩ gät piny tuõm e menhdu biõõth. Mĩth kedhia tã rinken ke Medikëer (Medicare) ayenë ke rinken tãau të AIR ke kënë thiëc.

Webthait myGov

Na kënë menhdu rinke menhdu gät piny enõg Medicare (Medikëer) ke yĩn lëu ba tẽduõõn Medikëer de onlaany looi nẽ dhõl de webthait de myGov tã nẽ www.my.gov.au

Webthait de myGov e të ye yet yãn ke ajuir juëc ke ajuir ke luçi ke Akuma de Awutthereliya, cõt Medicare (Medikëer) Centelink (Thentaling), Australian Taxation Office (Maktam de Awata de Awutthereliya), Personally Controlled eHealth Record (Wël Lëk Kã ke Pial Guõp e Raan Muk keek onlaany), Child Support (Ajuier Kuõõny Mĩth), Australian JobSearch (Ajuier Yãn Kony Kõc Yõk Luçi de Awutthereliya) ku National Disability Insurance Scheme (Ajuier Tamin de Kã Ijãath Guõp Baai Ebën).

Healthy Kids (Mĩth Piõl Gup)

www.healthykids.nsw.gov.au

Ye webthait kãn e dhõl cekic yenë wël ke lëk cõk lo të mẽdhieth ku kõc tiõg kõc niõp nẽ wët cãm mĩth piath ke pial guõp. Kõk ke luçi enõg mẽdhieth ku kõc tiõg kõc niõp tã të ye webthait kãn atõ yĩ thĩn:

- *Starting Family Foods- Introducing your baby to solid foods brochure (Gõc Mieth Baai- Warageõ menhdu cõk jõk mieth ril kõth)*
- *Caring for Children-Birth to 5 years (Foods, Nutrition and Learning Experiences) Muõõk Mĩth-Gõõc yõn e dhieth agut run ke 5 (Mieth, Mieth wic guõp bĩ cil ku dit apiath ku Kã Piõc bĩ keek nyic)*

App de Save the Date to Vaccinate

Yenõ ye yĩn app de 'Save Date to Vaccinate' lõõm:

- Yen alãau acie ye yõõc ku të yenë luui nẽ yeen akõcic
- Bĩ ajuier loi thok peei cĩ luõi meth ebën ago akõl benë yeen tiõg nyuõõth ku bĩ nyic.
- E yĩn lëk ba nhom cie mār nẽ akõl nõk kẽ ba looi ka ba piny rõm wenë raan dõt (appointments).
- Yeen e wël lëk cõk yõk keek të cekic
- Yeen e diet ye mĩth cõk nin/mit e piõg

Ba app yõk, nem

www.immunisation.health.nsw.gov.au

Wël nyooth γεεn ku pīir kɔc baai

Warageŋ koor ye meth kä nhiεεr ke gät thīn

Rincie

Tē ciēŋ yeŋ thīn

Wēr të ceŋ

Meth ye pō dhuk/nya nīn e dhiēēthē yeen / / thēm nyooth thiek (nē kilogerem)

Wää ku maa

Rin

Telepuun (tē luoi)

(baai)

Yiimeel

Rin

Telepuun (tē luoi)

(baai)

Yiimeel

Thok/thook yenē ke jam baai

Aborijini e yeen/acie yeen

Koc ke Tuur ke Tōrith (Torres Strait Islander) e yeen/acie yeen

Koc kōk mīth ku koc niōp tij

Mīth akāccī (rinken ku runken)

Kā pial e guōp baai nyic keek ku kārēc tō nē lēu bīkē tuōl

E yeen Acie yeen

Nōj raan tōj de kōc ke ruān thiōkic e cī miŋ ka enōj kērilic nē piŋ ŷōn goot en ke koor?

Enōj raan tōj paandu e tō ke kārīl yiic ke nyin ŷōn goot en ke ye meth?

Nōj raan tōj ruāai ke yīin e cī cōr nē nyin tōk ka nē nyin kedhia?

ŷōn kaam de liēc, e man menhdu enōj ye cōl ajuāg de Jerman (rubella), tuaany bairath ye cōl thitomegalobairath (cytomegalovirus), tōkthopalathmothith (toxoplasmosis), ŷērpiith (herpes), ka tuaany dēt ye juai ka akuōōk bēi?

ŷōn dhiēthē meth, e menhdu e tō āthēm guōp likē nē gerēem ke 1500, abī cōk tō tē tōōk kōc tuaany arēēt tāac thīn nē nin wār nin ke rou, ka yen wic bī yiēk cōkthijin (alīir) nē nin ke kaam wār nin ke 48?

E menhdu e dhiēth ke nōj kārīl yiic tō nē yeguōp?

Enōj raan e cī dhiēēth nōj ciēēk de ŷōi ka dhiēnh cī dhiēēth ke ye aluōōj?

Na ca tōj de kā cī keek thiēēc wēn tō nhial dhuk nhom ke ye E YEEN, ke lēkkē akīmdu ka temerjī de kā ke pial e guōp de meth ku baai.

Kä cī keek gät piny

Wël cĩ gät piny nē cãth cëth kãg

Yiin ku ku koc lui nē kã ke pial e guõp wek lëu bakë wël gät piny tē yenë menhdu tij nē kō cie kã looi röth tē wët runke.

Pɛɛi nĩn	Run	Ye wët gō/Kë cĩ looi

Kã ke pial e guõpdĩ cĩ gät piny

Pēi nīn	Run	Ye wēt gō/Kē cĩ looi

Kä ke pial e guöpdī cī gät piny

Pɛɛi nīn	Run	Ye wēt gö/Kē cī looi

Kã ke pial e guõpdĩ cĩ gät piny

Pẽi nĩn	Run	Ye wēt gō/Kē cĩ looi

Kä ke pial e guöpdī cǐ gät piny

Pǎi nīn	Run	Ye wēt gō/Kē cǐ looi

Kã ke pial e guõpdĩ cĩ gät piny

Peei nĩn	Run	Ye wēt gō/Kē cĩ looi

Kä ke pial e guōpdī cǐ gät piny

Pèi nīn	Run	Ye wēt gō/Kē cǐ looi

Kǎ ke pial e guǒpdī cǐ gāt piny

Pei nīn	Run	Ye wēt gō/Kē cǐ looi

Kä ke pial e guöpdī cī gät piny

Pɛɛi nīn	Run	Ye wēt gö/Kē cī looi

Kǎ ke pial e guǒpdī cǐ gāt piny

Pēi nīn	Run	Ye wēt gō/Kē cǐ looi

Kä ke pial e guōpdī cǐ gät piny

Pèi nīn	Run	Ye wēt gō/Kē cǐ looi

Kã ke pial e guõpdĩ cĩ gät piny

Peei nĩn	Run	Ye wēt gō/Kē cĩ looi

Tueny ku ýántöök nyic

Yiin ku raanduǒǒn lon kä ke pial e guǒp aa bĩ guǒđt tuaany cĩe koor e cĩ tuǒl, ýántök, řet guǒp, kē wāac ke guǒp, ýántök, tuaany ye wucok ka kērilic đēt kä ke pial e guǒp tō ke menhdu. Nēm ebēn paan akim, agut cĩ ka wēt kārāk röth tēem, aa bĩ keek dhiel gēt piny etēne.

Peei nĩn	Kērilic	E thiāgic nē

Kǎ ke pīal e guǒpdī cǐ gät pīny

Pe̍i n̄n	Kērlīc	E thīājic n̄e

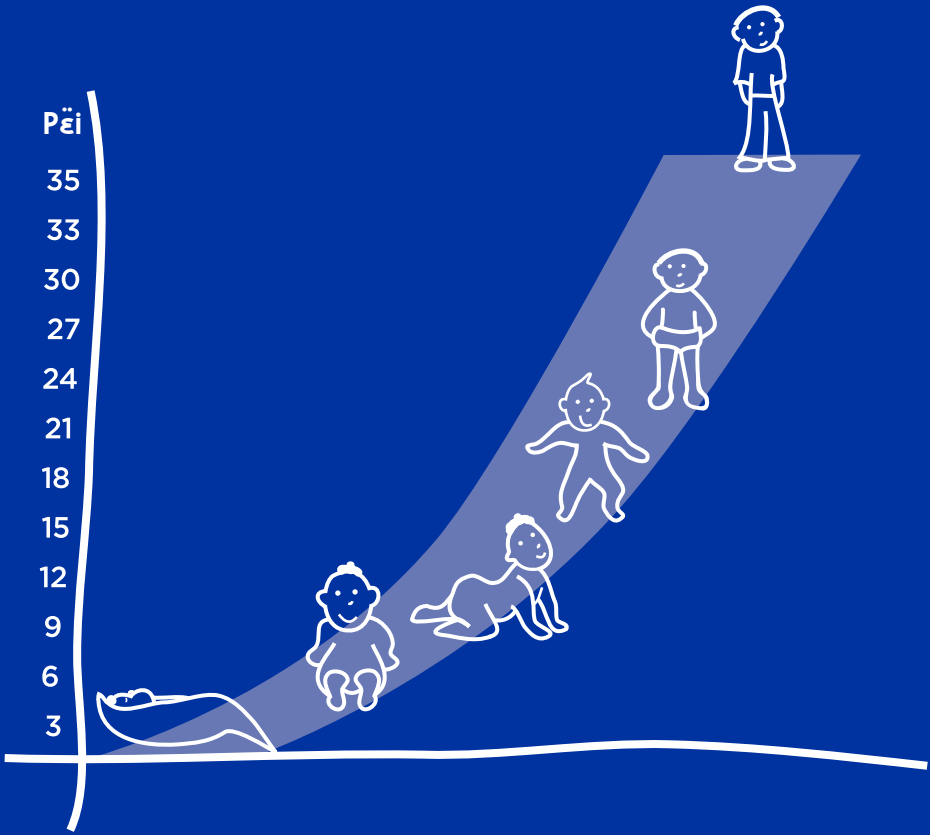
Kã ke pial e guöpfdi cĩ gät piny

Pɛɛi nĩn	Kɵrillc	E thiãgic nẽ

Kā ke pial e guōpdī cī gāt piny

Pēi nīn	Kērllic	E thiānjic nē

Kä cī käär nyooth cil ku dīt

Thēm guōp ku biōth dīt mēnhdu

Thēm bēēr, thiek guōp ku nom de mēnhdu e yīn cōk nyic cil ku dīt mēnhdu. Akīmdu ka temerjīdu abī athēēm kā dhīl tē ben ke gāt piny tē looiē cāār e guōp wēt pial e guōp ku thōl ku tē looiē kā cī kār ke cil ku dīt nē biāk kān.

Meth ebēn e cil ku dīt nē dhōl wāac ke mīth kōk. Ku na cak a mēn yenē thēm tōk apiath, ba tē ciil ku dīt e mēnhdu nyic apiath ba thēk kuōt nē kem juēc yiic gāt piny ba dhōl cēth cil ku dīt thīn tīj.

Na wīc wēl juēc kōk ke lēk yōk nē dhōl yenē kē cī kār nyooth dīt e mēnh luui, ke yīn ↳ tē www.who.int/childgrowth/en/ ku www.cdc.gov/growthcharts/

Acīn mīth ke rou ye thōj, ku anōj ka ye kōc nyuōōth nē wēt thēmnyooth thiek gupken. Thiek Guōp Tek (BMI) cī tekic ayenē luui mēn ke thiek raan apiath, tō thiek guōpde piiny ka tō nhial. Kā cī kār ke thēm de Thiek Guōp Tek-thōōj ke-run (BMI-for-age charts) ayenē luui benē bī tīj mēn ke thiek guōp de raan atō nhial cīe piath. BMI-for-age charts aa ye National Health and Medical Research Council (Ajuīēr Kā ke Pial e Guōp ku Akutnhom Lon Nyīny Kā ke Pial e Guōp de Baai Ebēn) lueel ye bīke ya luui nē cār thiek guōp mīth run rou ku le nhial. Ke kā cī kār kā ayekē nyuōōth mēn ke gup ke mīth atō ke kek cil ku dītke. Yīn lēu kē ye BMI kuen yōk nē dhōl onlaany tō tē: <https://www.healthykids.nsw.gov.au/parents-carers/faqs/what-is-ahealthy-weight.aspx>

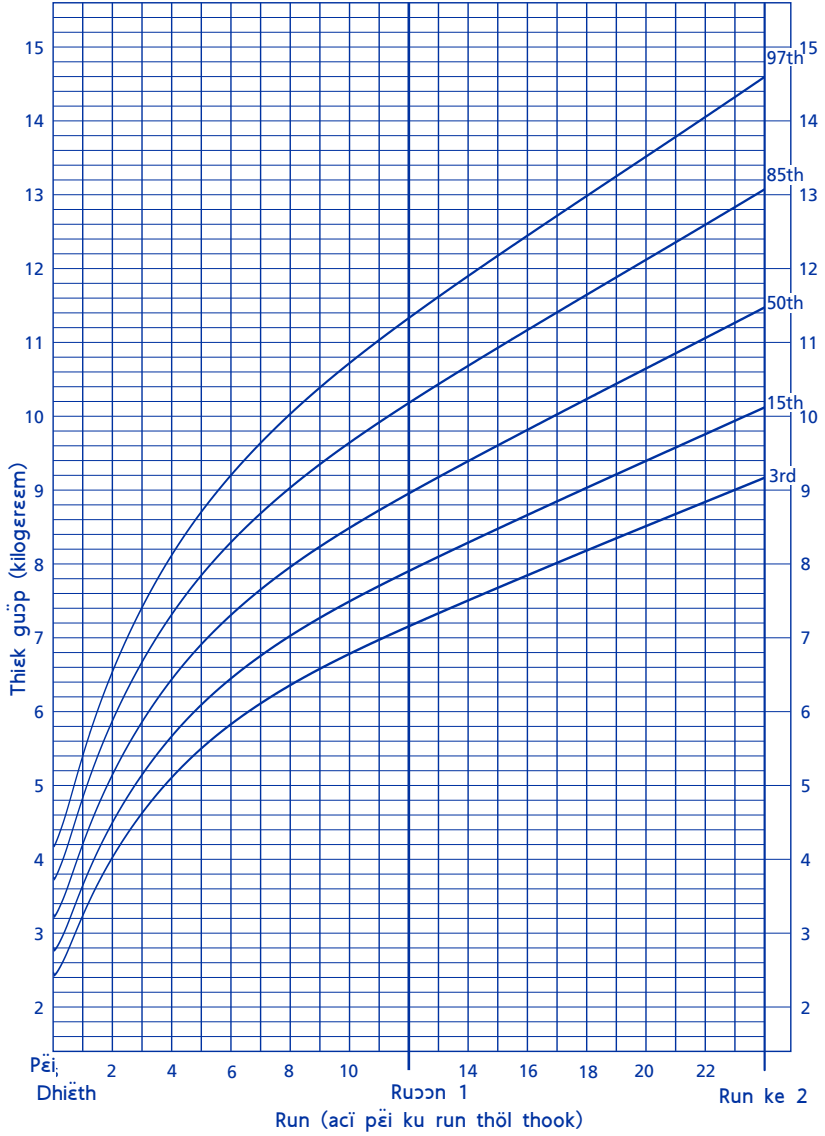
Bī guōpdu tō ke piath atō apiath bī gup ke mīth tē ciil kek ku dītke. Guōp tō ke piath cī tuaany bī cōk bō alēu bī cōk tō kā riel guōp thōj ke kā ke riel ye mēnhdu keek lōōm (nē dhōl e miēth ku kā ye keek dek) ku kā ke ye guōp cōk ril ye keek wīc (bī dīt ku nē dhōl kā lon yenē guōp yāāk).

Bī meth rōt piōōc nē cām piath de mīth ku tuk de riadha alēu bī kārīl yiic ke pial guōp gēl cīt cuai dīt rēc ye cōl obiīthitī (obesity), thukari de rou ku kuēt kōk ke mirī ye cōl kantha (cancer) ku riēm cī ↳ nhial arēēt.

Na nōj kā diir yīn nē kā ye mēnhdu keek cam ka tān tōu thiek guōpde, ke yīn tīj temerjī mīth ku baai ka akīmduuōōn tō tē thiāāk ke tē ciēj yīn thīn.

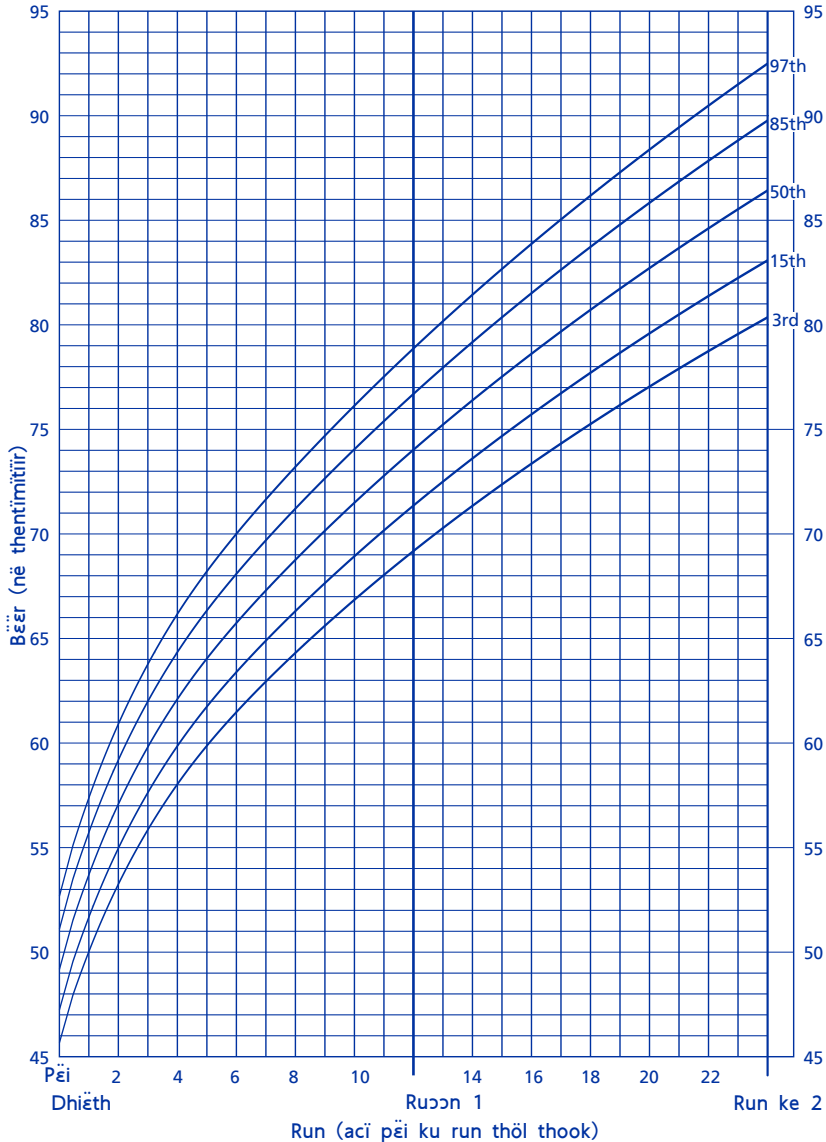
Tīj apām 18 nē wēbthait ku kā ke luoi tō onlaany nōj yiic wēl ke lēk ye jam nē dhōl bī yīn mēnhdu kuōny nē kāken ke cil ku dīt.

Thiek guõp- thöög ke- run nē buõctic NYIIR thaa dhiëëthē ke agut run 2

Tē yök keek thīn: World Health Organisation Child Growth Standards www.who.int/childgrowth/en

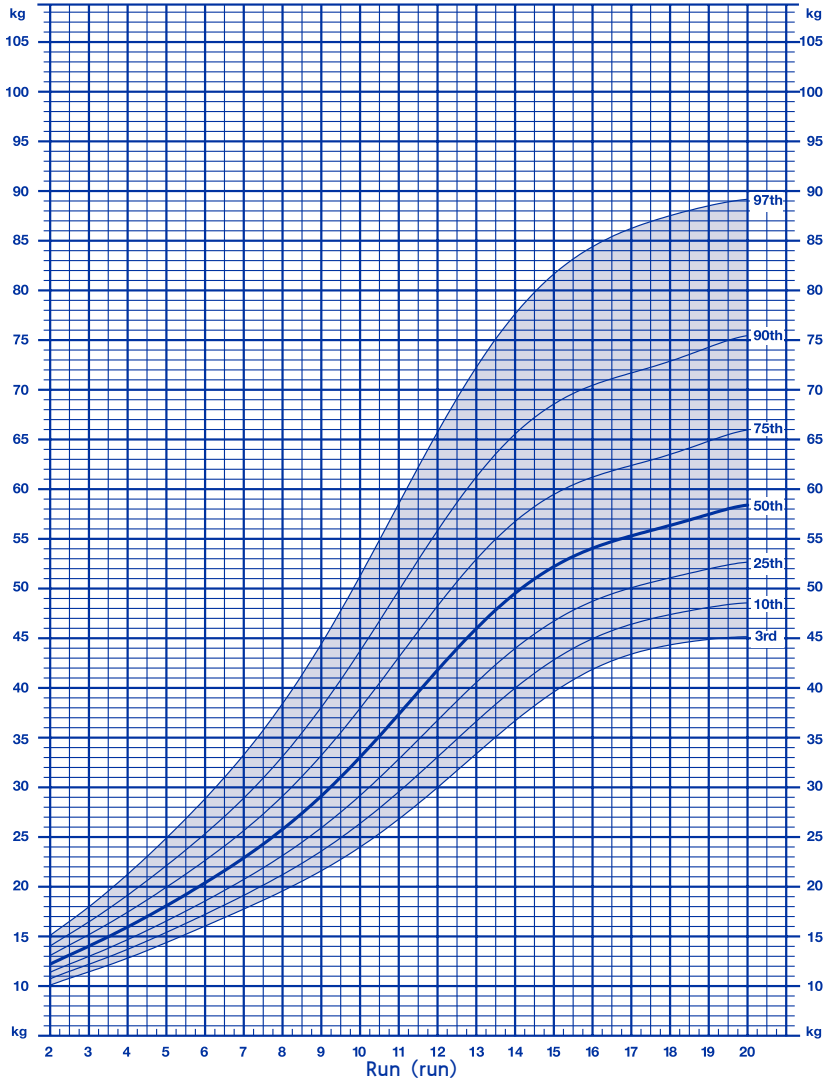
Bëer-thõõg ke-run thẽm nẽ bucc̄tic NYÏR të dhiẽthẽ ke agut run ke 2

Tẽ yõk keek thĩn: World Health Organisation Child Growth Standards www.who.int/childgrowth/en

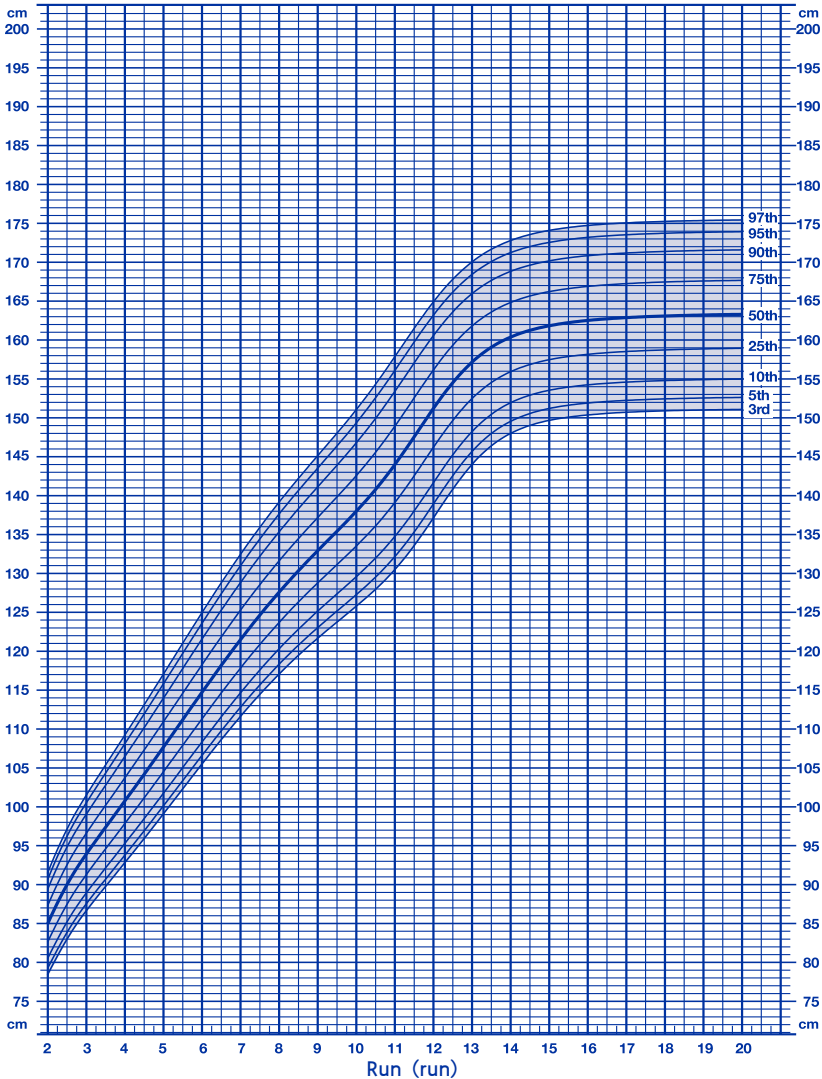
Thiek e guõp-thöõg ke-run thēm nē buõctic NYIIR run 2 agut run ke 20

Kä cī keek käär ke CDC nyooth Cil ku Dit- Paan de Amerika e biie bei nē Pæi de Dhiëc nin 30 run de 2000

Tē yök yeen thīn: Developed by the National Center for Health Statistics in collaboration with the National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (2000)

BĒĒr-thōōḡ ke- run- thēm nē buōōtic NYĪĪR run 2 agut run ke 20

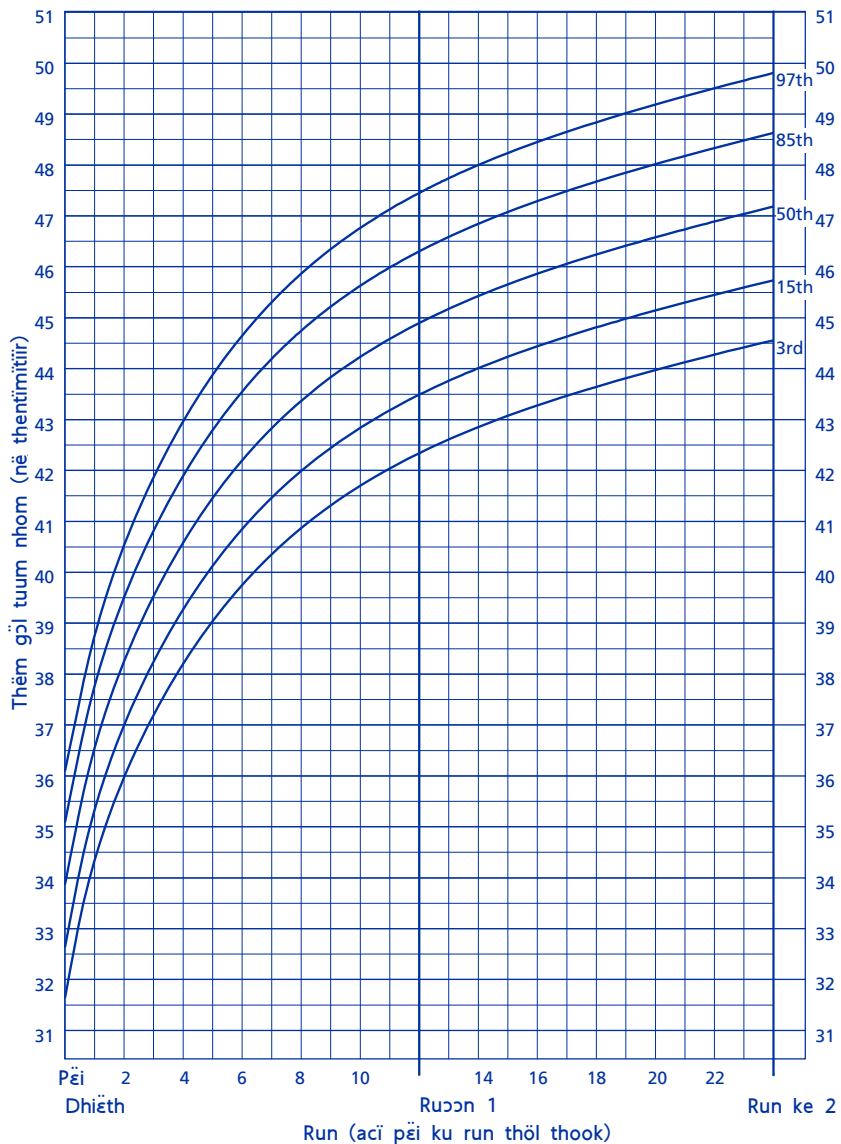

Kā cī keek kār ke CDC nyooth Cil ku Dīt- Paan de Amerika e biīe bei nē Pēei de Dhīec nin 30 run de 2000

Tē yōk yeen thīn: Developed by the National Center for Health Statistics in collaboration with the National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (2000)

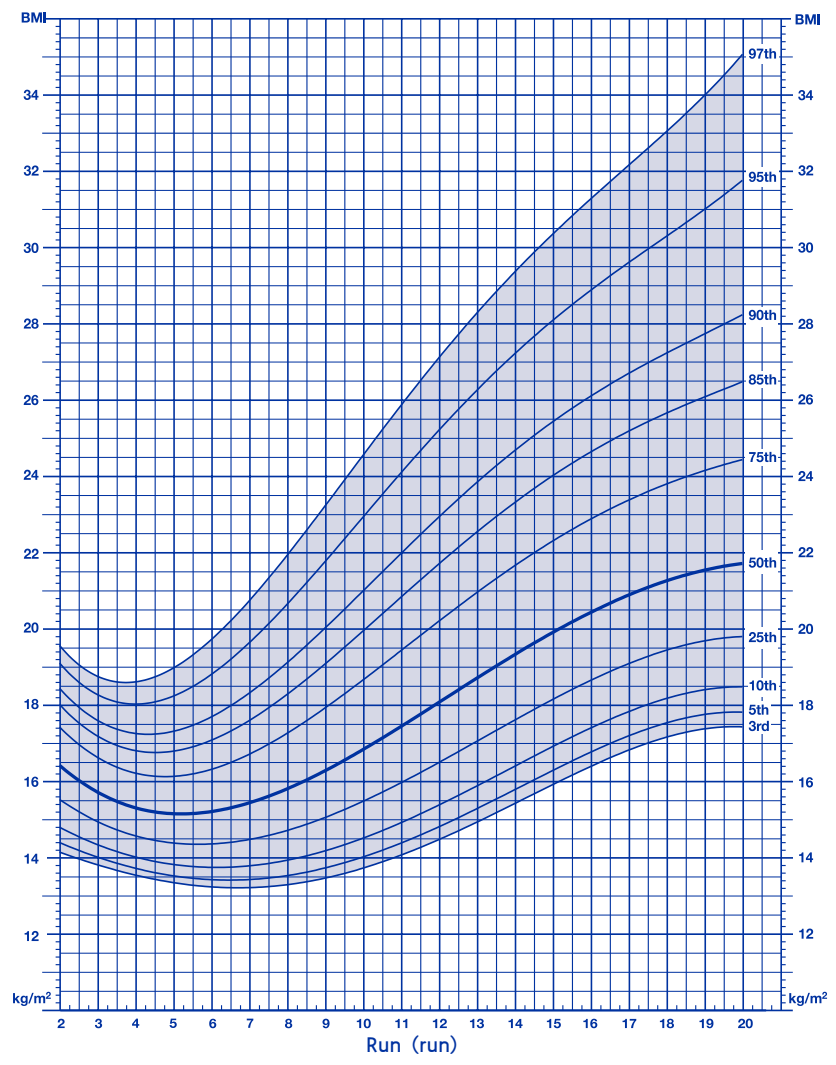
Thēm gōl tuum nom-nē-run NYIIR thaa dhiēth ke agut runke 2

Tē yök keek thīn: World Health Organisation Child Growth Standards www.who.int/childgrowth/en

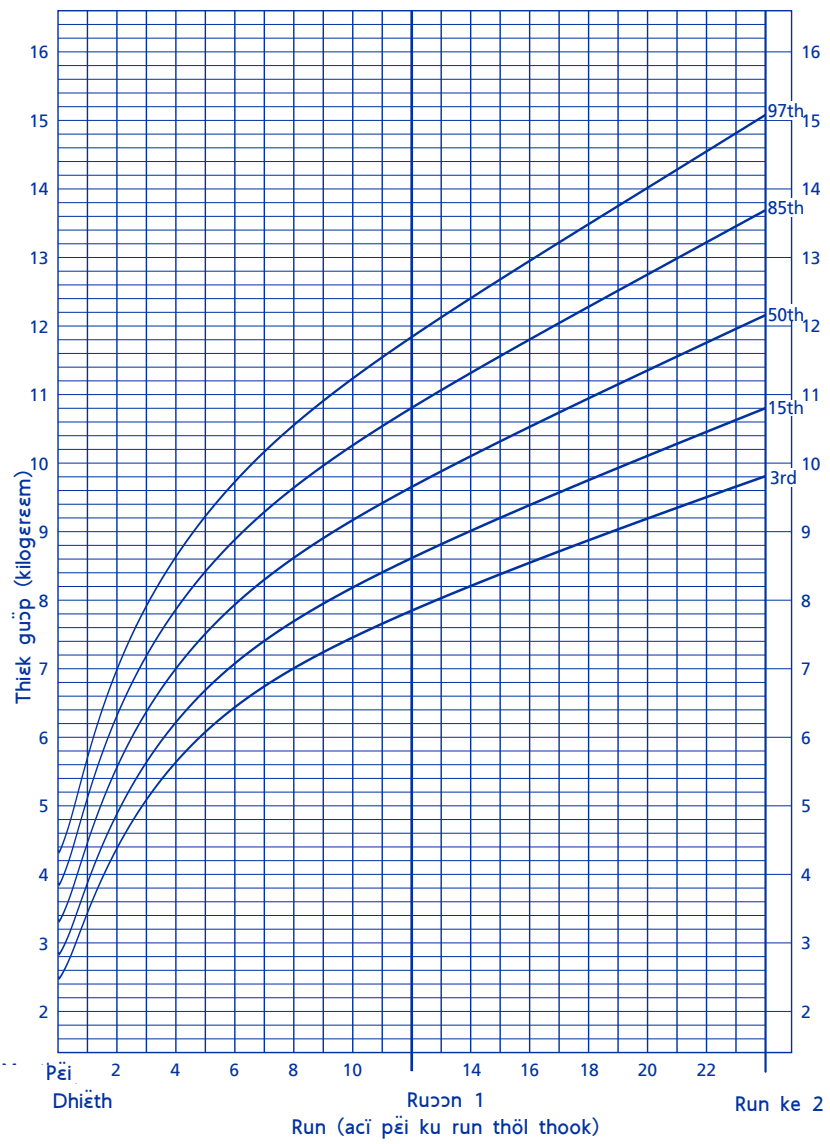

Dīt e Guōp Tek-thōōg ke-run-thēm nē buōctic NYIIR run 2 agut run ke 20

Kā cī keek kār ke CDC nyooth Cil ku Dīt- Paan de Amerika e biīe bei nē Pēi de Dhīec nin 30 run de 2000
 Tē yōk yeen thīn: Developed by the National Center for Health Statistics in collaboration with the National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (2000)

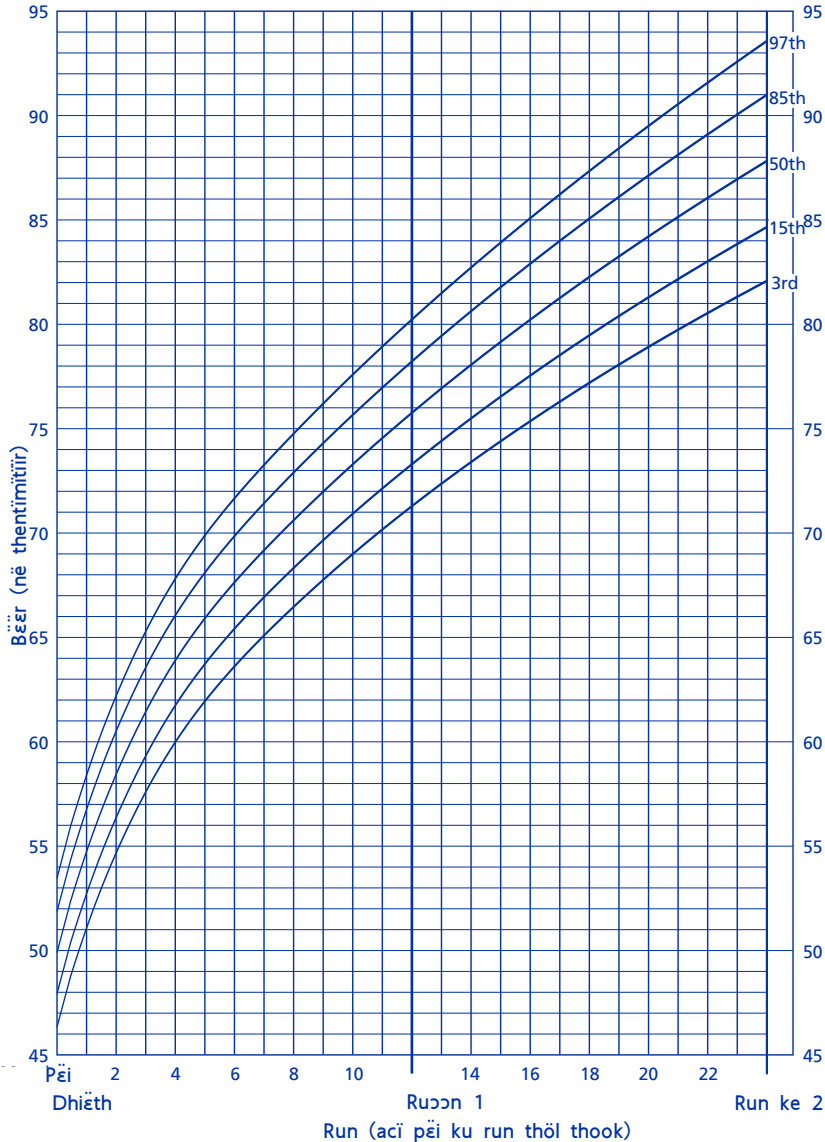
Thiëk guõp-thöög ke- run-thēm nē buccic DHÄK thaa dhiëth agut run ke 2

Tē yök keek thīn: World Health Organisation Child Growth Standards www.who.int/childgrowth/en

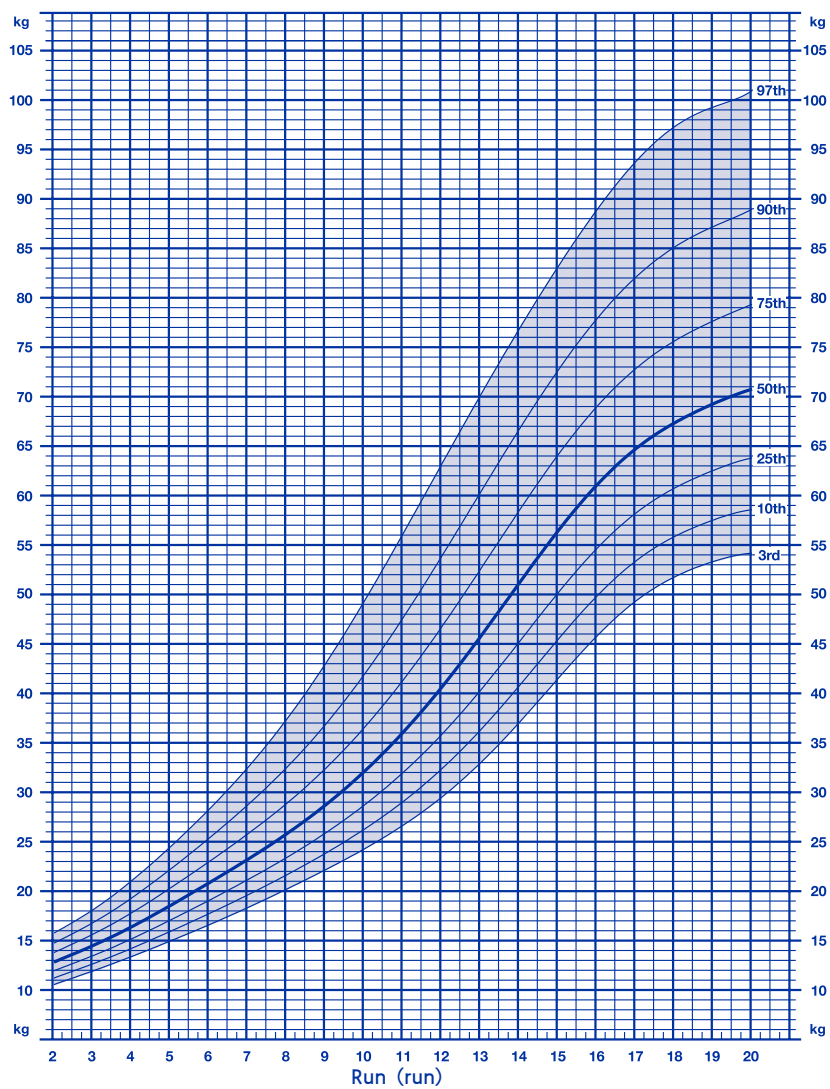

Bēēr-thōōg ke-run-thēm nē buōōtic DHĀK thaa dhiēth agut run ke 2

Tē yōk keek thīn: World Health Organisation Child Growth Standards www.who.int/childgrowth/en

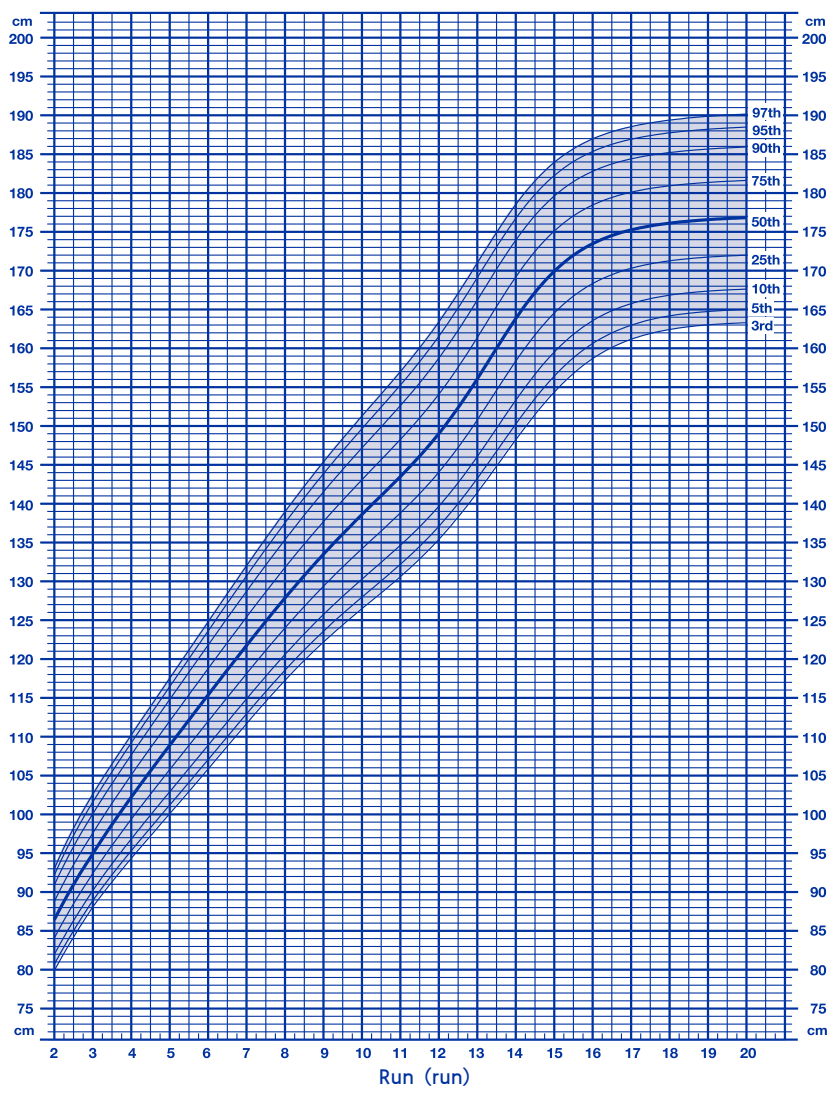
Thiek guõp-thöög ke-run-thēm nē buoc̄tic DHÄK run 2 agut run ke 20

Kä cī keek käär ke CDC nyooth Cil ku Dīt- Paan de Amerika e biē bei nē Pēi de Dhiēc nin 30 run de 2000
 Tē yök yeen thīn: Developed by the National Center for Health Statistics in collaboration with the National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (2000)

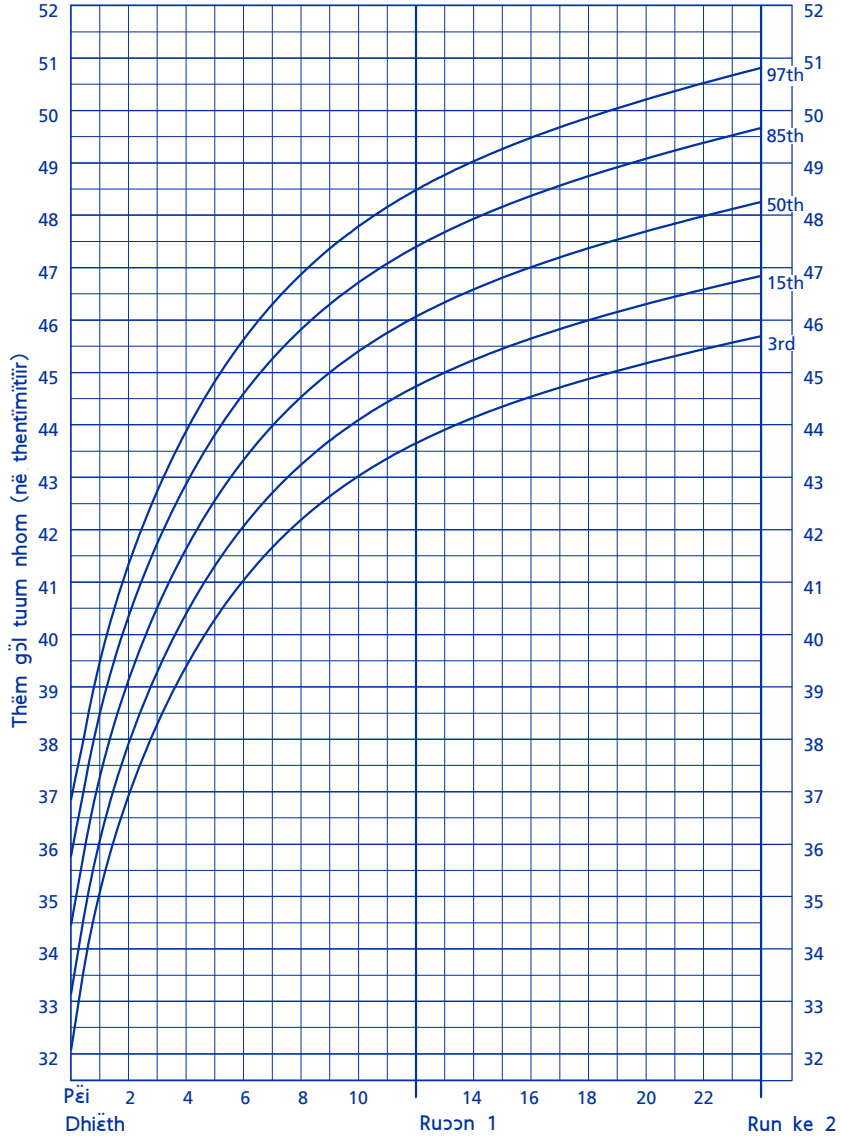
BĒĒr-thōōḡ ke- run- thēm nē buōōtic DHĀK run 2 agut run ke 20

Kā cī keek käär ke CDC nyooth Cil ku Dīt- Paan de Amerika e biē bei nē Pxi de Dhieč nin 30 run de 2000
 Tē yōk yeen thīn: Developed by the National Center for Health Statistics in collaboration with the National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (2000)

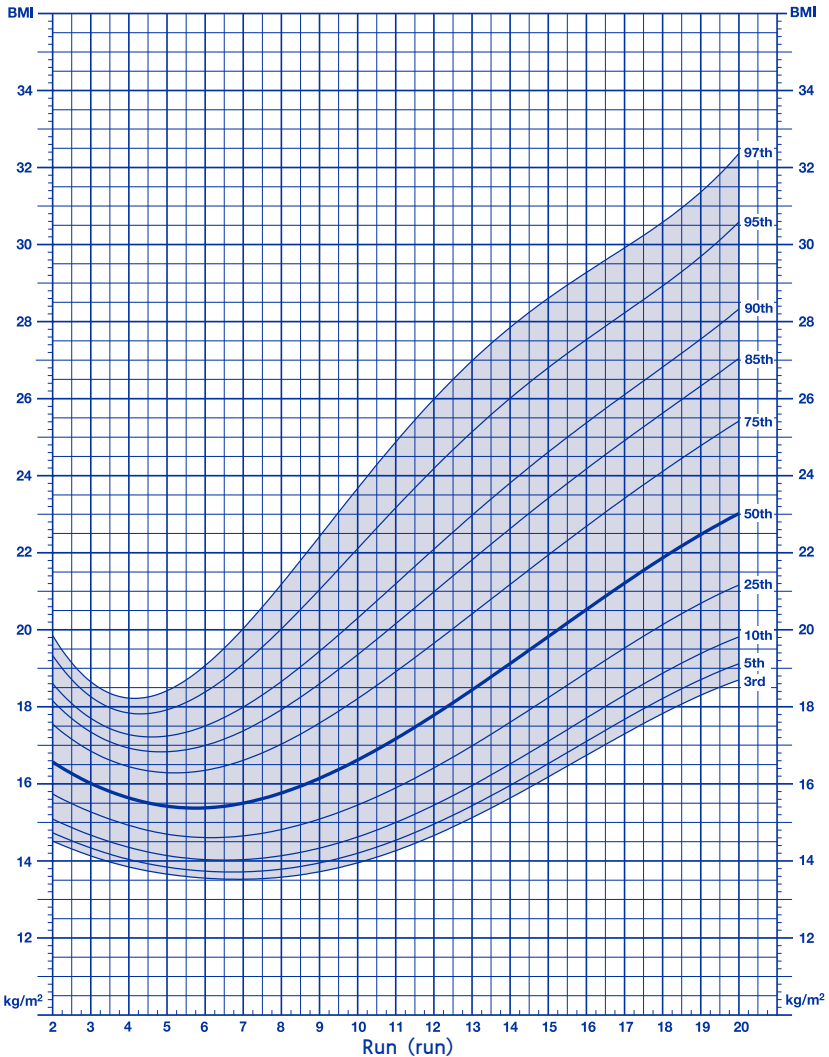

Thēm gäl thom-thöög ke- run- thēm nē buccic DHÄK thaa dhiëth agut run ke 2

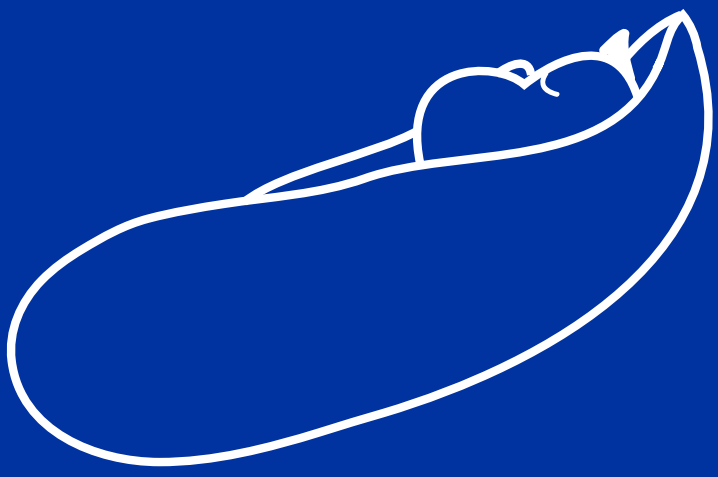

Dīt Guōp Atēk-thōōg ke-run-thēm nē buōcic DHĀK run 2 agut run ke 20

Kā cī keek käär ke CDC nyooth Cil ku Dīt- Paan de Amerika e bīiē bei nē Pēei de Dhīec nin 30 run de 2000
Tē yōk yeen thīn: Developed by the National Center for Health Statistics in collaboration with the National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (2000)

Kā jam nē dhiëth ku
cäär guöp de menh e
piac dhiëëth

Tāauē kē nyooth rin ke raan etēnē

Kā nyooth dhiēth

Ye biāk kān abi thōl nē raan lui nē kā ke pial e guōp.

Rin ke meth

Tē dhiēthē meth thīn

Kööl e dhiēthē meth / / Thaa e dhiēth Ye gō dhök/nya

Wēl nyooth man meth

Rin ke man meth

Kāril yiic ke liēc

Kuat riem Anti D aci gam/akēnē gam

Rāp e bō e rot/E loi bi bēn- nē wēt enō

Kāril yiic cī tuōl nē rāpic

Dhiēnh e dhiēth tik Apiath Aluōōg Dōm nhom ku mītē bei
 Rēt e yic Dhōl alir (vacuum ext) Dhōl dēt

Wēl ke lēk menh e piac dhiēth

Kaam meth tō manic Thēm Apgar yul 1 Yuul ke 5

Kā cie piath cī keek tīj yōn dhiēthē meth

Kāril yiic wīc akīm bī bēn

Thiek e meth nē thaa dhiēth (them nē kilogereem)

Bēēr nē kaam e dhiēth (them nē thentimītiir)

Thēm gōl nhom (them nē thentimītiir)

Athēm Pīj Menh Piac Dhiēth (SWISH) aci thōl (ye cōl SWISH nē ye biāk kān)

Athēm Riem Menh Piac Dhiēth Pēi nīn / /
Dēt peei (luel) Pēi nīn / /

Bitamin K aci looi Tuōm Lōom nē yethok Lōom wāl tueej / /
Lōom wāl e rou / / Lōom wāl e diāk / /

Tuōm bī guōp gēl nē Tāac B cī looi Kööl toomē yeen / /
 Tuōm immunoglobin (yimōnogolobin) bī guōp gēl nē Tāac B aci looi Kööl toomē yeen / /

Wēl ke lēk ke lony

Kāril yiic biōth dhiēth cōk

Miēth cem meth tē lonyē yeen paan akīm thīn/bīdha

Kāril yiic nē wēt mīth/cām

Akōl e lony / / Thiek nē kilogereem thaa e lony Thēm gōl nhom (nē thentimītiir)

Thāny

Tē yēthē yeen thīn

Tāauē kē nyooth rin ke raan etēnē

Cäär e men piac dhiëeth

Ye biäk kån abī raan lui kā ke pial e guöp thiöj ke mēdhiëeth/
mēdhiëeth tō ke meth got ke kēnē lony paan akīm.

Aköl dhiëethē meth / / Nin ke meth Yegö dhök/nya

Rin ke meth

Cäär	apiath	Kē bī lueel
Nhom ku tīt tuej ku tīt ciëen		
Nyīn (kā cī döt agut cī thieth waḡ e meth)		
Yīth		
Thok ku dai yic		
Ajuieer cānh riem nē guöpīc		
Gun ye piöu gut ye yök nē rēi ke theny cuēc/cam		
Wēēi raan nē yuul		
Yōu ku cōr		
Amook		
Thar (yān ke laac ku dhiëth)		
Nhian aa cī löny kedhia cuēc/cam		
Areem riḡ, dēi ku yom ke guöp		
Yōi		
Dēi		
Tē ye riḡ guöp rot milt yetök tē cīt men ye nyin rot mieet thīn nē akōlic		
Nōḡ kā diir man e meth nē biäk de menhde?	aa tō/ aa liu Kē wīc aba göölic	

Rin ke raan caar meth (gät rinke nē LATAAI DIT)

Tē yēthē yeen thīn

Thāny

Pēi nin / /

Kä thiëcë mēdhiēth nē wēt e pīj

Göl ‘E yeen’ ka ‘Aciē yeen’ të dhuk yīn ke kā ke thiëc tō piiny bī rōt lēu bī biōth cōk nē raan lui nē kā ke pial e guöp.

- Yen cī kā ke thiëc nē wēt kārīl yīc lēu bīkē tuōl tō nē apām 21 thōl Aciē yeen | E yeen
- Mēnhdī enōj kārīl yīc nē wēt de wēēi γon dhiëēthē yeen E yeen | Aciē yeen
- Mēnhdī enōj adhogyeth E yeen | Aciē yeen
- Mēnhdī enōj tāac, wīc bī yīēk rim kōk bī rim ke waar E yeen | Aciē yeen
- Mēnhdī e cī tāac të de koc tuany arēēt nē nīn juēc wan nīn ke 5 γon dhiëēthē yeen E yeen | Aciē yeen
- Anōj kē cie tō tēde nē biāk de nhom ka yenh de mēnhdī ca tīj, cīt të nyin cie kuōc cak, ka amēet tō nē dēl kōu E yeen | Aciē yeen
- Mēnhdī anōj ciēēk ye cōl Terithomi 21 (Trisomy 21) e dhiēth ke yeen E yeen | Aciē yeen

Nä ca tōj de ke kā cī keek thiëc nē ...tueej, lēkkē akīmdu ka temerji kā pial guöp e meth ku baai.

Kē cī yök	Apiath	Bī beer tīj	Than të
	☐	☐	☐

Statewide Infant Screening - Hearing (Cäär Guōp de Mīththīi nē Wilayaic Ebēn-Pīj)

SWIS-H
STATEWIDE INFANT
SCREENING - HEARING

Rin _____

Akōl e dhiēth _____

Kā Pial Guōp Mārkhānh rēer yīn thīn

Acī caar tē _____ Akōl cäär _____

E caar nē (Gätē Rin Piny) _____ Thāny _____

Kē cī yōk (Golic) _____ **Biāk** CUĒĒC/Luēlde **Biāk** CIĒEM/Luēlde

Tooc enōj Akīm de Yīc _____ E yeen _____ Yejō:

Cäär bī bēer looi _____ Awīc _____ Acīe wīc

Acī caar tē _____ Akōl cäär _____

E caar nē (Gätē Rin Piny) _____ Thāny _____

Kē cī yōk (Golic) _____ **Biāk** CUĒĒC/Luēlde **Biāk** CIĒEM/Luēlde

Tuōc Akīm de kā ke Pīj _____ E yeen _____ Acīe yeen

Ajuīer SWISH e luui bī mīth cīe pīj apiath tē ŋoot kek ke kor. Lon cäär pīj acenē jam thīn nē awerej thiin lēk wēl tē mēdhiēth cōl *Yejō yenē yeen wīc bī menhdī luōi cäär e pīj?* Alēu rot mēn ke cäär loi nē wēt de kērilic pīj tō ku/ka mēn ke menhdu alēu bī kērilic pīj tuōl enōj een rial tē len dīt acīe lēu bī nyuōoth agut na cak kē yōk bēn ke piath. ŋjuōte ke yīn y menhdu cak ye caar yiic nē kēm ke dīt thook kedhia. Ye kōckuōōn ke lon kīim thiēc tē ŋōj en ke diir yīin nē wēt de kā ke pīj de menhdu nē runke ke thook kedhia. (<http://www.health.nsw.gov.au/kidsfamilies/MCFhealth/child/pages/hearing-services.aspx>)

Kē lēu bī pīj rac acī yōk _____ E yeen _____

Tē cīn yeen luel mēn ke yīc ke yīn jam wek ke raanduōōn lui nē kā ke pial e guōp bī cäär yīc ye luōi mīth ye pēikeen ke dhiēth 10-12 (bī bēer dhuōk piny nē luōi).

Telepun de raan loi ajuīer: _____

Cäär nē nin ke 7 - nin ke 28 yiic

T̄c e nin piath

Muk nē yīnhom mēn ke tē piath bī mēnhdu nīn thīn, aköl ku wak̄u, e tē piathden de nīn.

Dh̄l ke dhetem bī mēnhdu ke t̄c ku nīn apiath ku bī thon r̄t tēem nē kaam cekic tē mīth piac keek dhiēeth aa ye:

- Tāacē meth bī nin ke taar nē yek̄u
- C̄k nhom ku nyīn t̄ ke kēnē keek kum
- C̄k meth mec ke tol ke ɲot ke kēnē dhiēeth ku tē cenē yeen dhiēeth
- Tē piath e t̄c ku nīn wak̄u ku aköl
- Tāacē meth bī nin nē diōny piath t̄ yōn de man ku wun
- Thuētē meth

Ba wēl juēc k̄k ke lēk nē wēt tē piath e t̄c ku nīn yōk, ↳ apām 12.

Υεν nin 14 ɣɔɔc nē aköl e dhiēethē γεν

Kä lēu nē luɔi

- Pēu wei nē piŋ de awuɔɔu dīt
- Acī ɲɔk ke ye nyīn ke k̄c ɲoi ke bī keek deet
- E tetku kuäk piny tē cenē yeen tāau nē yacin

Dh̄l k̄k ke tē rēer wek ke γεν

- E jam ke γεν tē yiēn γεν
- Aye nyuɔɔth mēn cī röldī piŋ ku nyic kā luɔi keek ye keek kää
- E γεν paac yic

Jam wek ke temerjī kā ke pial e guõp mēnhdī ku baai ka akīm na t̄u ke γεν:

- ACĪN kē ye looi tē piŋ en awuɔɔudīt
- ACĪE cām (thuat) apiath

Nē yōk de wēl juēc k̄k jam nē wēt kaam bīn rēer ke γεν ↳ tē kā ke *Love, talk, sing, read, play* (Nhiēr, jam, kēt, kuēn), thuētēc: www.lovetalksingreadplay.com.au

Anɲ dēt de ye ajuier de app k̄n cī luɔi bēi ke Aborijiniī. Ba wēl juēc k̄k ke lēk yōk ↳ tē: <http://www.deadlytots.com.au/Page/deadlytotsapp>

Nēm ye looi nē kēm ke nīn ke 7 agut nīn ke 28 yīc

Nēmduōōn tueej të temerji de kā ke pial e guōp nē akōl juēc e rōt looi paan cej mēdhiēth ke mēnhden. E kaam piath enōj man ku wun e meth rin bī kek rōth nyīc ku bīkē jam ke yeen të nōj en kē diir keek nē wēt e meth.

Wēl lēu benē ke jam thīn aa cīt yīi:

Pial e guōp ku t̄n të piath cīnic kē kōc yōm

- Mīith e mēnhdu- agut cī thuēt e thīn
- Nīn piath ku Thon e Mēnhkōor Rōt Tēēm nē Kaam Cekic (Sudden Unexepected Death in Infancy) (SUDI)
- Tuōm wēl gēl guōp
- Tāu ke cīn kē ye kōc luōi kērac
- Cil

Cil ku dīt

- Dhiēū/adhiaau
- Cōk mēnhdu ye guōp lōyum
- Jam wek ke mēnhdu- pīj e rōth, thok ku tuk

Baai

- Ba luui nē ‘Kā ke Pial e Guōp cī Gāt Piny’
- Lon de temerji kā ke pial e guōp meth ku baai, akim (GP) ku kōc kōk lui nē kā ke pial e guōp
- Pīir yum e piōu enōj mēdhiēth
- Pial e guōp ebēn man e meth-miēth ye cam, lōj, tiēt e nyin nē wēt e thinke, tuk riadha, thok ku lec dik
- Akutnhiim ke mēdhiēth ku ajuiir ke koony
- Māth e tap
- Luoi/muōōk e meth

Ŋot ke yīn math tap?

Māth e tap e tuōl de Sudden Infant Death Syndrome (SIDS)

(Thon e Mēnhkōor Rōt Tēēm nē Kaam Cekic) juakic.

Cōl Quitline (Kuitlaany) 13 QUIT (13 7848) ka lo www.icanquit.com.au

Kã ye keek thiëc medhiëth/kɔc tĩj kɔc niɔp

Dhuk ke kã ke thiëc kã ke yĩn ɲoot ke yĩn kën lo të temerji ka akĩmdu nẽ thaa de nẽm bebẽ meth cãär nẽ kã ke pial e guõp ye looi nẽ kem ke nĩn ke 7 agut nĩn ke 28.

Ca kã ke thiëc ke kãril yiic lëu bikë tuõõl tã nẽ apãm 21 thõl nẽ dhuk?	Acie yeen E yeen
Yen dieer nẽ wët e pĩj de menhdi	E yeen Acie yeen
Acĩ kɔc kɔk luel men kek aa dieer nẽ wët e pĩj de menhdi	E yeen Acie yeen
Yen dieer nẽ tĩj yenë menhdi kãj tĩj	E yeen Acie yeen
Menhdi e tã të yenë tap maath thĩn baai ka riëëi	E yeen Acie yeen
Yen ye menhdi tãac nẽ yekõu bi nin ke taar	Acie yeen E yeen

Nã ca tõj de ke kã cĩ keek thiëc nẽ ...tueej, lëkkë akĩmdu ka temerji kã pial guõp e meth ku baai.

Bĩ raan lui kã ke pial e guõp thõl	Apiath	Bĩ bæer tĩj	Than të
	☐	☐	☐

Cãm/thuët nẽ thĩn	E yeen	Acie yeen
ɔɔk nẽ thaa kãn wãän akõl, e menhdu e cĩ thuat nẽ thĩn?	☐	☐
Gõl thok nẽ ye thaa wãän akõl, e menhdu e cĩ tõj de ke kãkë lööm?		
a) Bitamiin KA kã cĩ keek mat ke adiit KA wãl (të wicë yeen)	☐	☐
b) Piu epath KA cĩ keek mat ke kë pac/piu cĩ ke cɔk pac KA cai/kã cĩ liãp nẽ piu	☐	☐
c) Cæk thuuk KA cæk kɔk (cĩt cæk ke wej, cæk ke akuem, cæk cĩ piãär, cæk cenë ke piu nyaai thĩn ku kɔk cĩt ke kã)	☐	☐
d) Miëth ril kõu KA miëth cĩe kõu ril arëët	☐	☐

Kã ye lëk kɔc emëen bikë looi e bi mĩthkor piir nẽ cæk ke thĩn agut bi keek pëi ke 6 cuõõp (aa lëu bikë bitamiin kã ke cĩ juak thĩn ke adiit ka wal) ku bikë ɲoot ke kek thuët nẽ thĩn (nẽ kaam lööm kek miith rõj cĩ keek juak thĩn) agut të bi kek pëi ke 12 cuõõp ku lo tuej. *NHMRC Infant Feeding Guidelines: Information for Health Workers (2012).*

Cäär guōp meth nē nin ke 7 agut nin ke 28

Cäär guōp meth nē temerji kā ke pial e guōp meth, akim (GP) ka akim mīth.

Rin

Aköl e dhiëth	/ /	Ye gō	Dhök/nya	
Cäär e guōp wēt pial e guōp		Apiath	Bī bēer tīj	Than tē
Thiek guōp cīt athēm	Kilogereem %	☐	☐	☐
Bēēr	Thentimītiir %	☐	☐	☐
Thēm gōl tuum nhom	Thentimītiir %	☐	☐	☐
Tīt		☐	☐	☐
Nyīn (Kē dōt/thēm nyin cī raj wei/waj e nyin yeric)		☐	☐	☐
Cānh riem nē guōpic (Akim yetök)		☐	☐	☐
Cōōr		☐	☐	☐
Gun e piōu ye yök nē theny		☐	☐	☐
Athēm wuōc e yōi		☐	☐	☐
Nhian aa cī löny kedhia cuēc/cam		☐	☐	☐
Yān ke kā ke laac ku dhiëth		☐	☐	☐
Biäk de thar tō amook thīn		☐	☐	☐
Dēl		☐	☐	☐
Kā ye guōp meth keek looi nē rōth cīt thuet ka pēu wei tē pij en röl e raan		☐	☐	☐

Kã ke pial e guõpdĩ cĩ gät piny

Kã koc gël bikë pial	E yeen	Acie yeen	Kã ke diëer	Acin kã ke diëer
Cĩ thiëc e medhiëeth thök?	☐	☐	☐	☐
Cĩ tuõm de wël gël guõp thöl cõt men cenë yeen juuir? (Tääc rou- Hep B)	☐	☐		
Nõg käril yiic tō lëu bikë tuõl?				
Pij	☐	☐		
Tij	☐	☐		
Yöi	☐	☐		
Tän tō thok ku lec	☐	☐		

Kë cĩ yök	Apiath	Bĩ beer tij	Than tē
	☐	☐	☐

Wët lëk kã ke pial e guõp lëu bĩ jaamic? E yeen Acie yeen

Wël bĩ lueel

Kë cĩ looi

Rin of doctor or nurse

Thäny

Të looi yeen thĩn Aköl tij / /

Cäär e guöp nē kaam nīn ke 42 - nīn ke 56

Nēm kaam nīn ke 42 ku nīn ke 56

Wël benë ke jam thīn alëu bĩ tōj de kā cīt kā bēn bei thīn:

- Cil ku dītdi *Nyic Kä ke Nyooth. Dac Luui (Learn the Signs. Act Early.)*
- Mēdhiēnh dēt/kä ke thiēc ke raan tiḡ raan niõp
- cäär kā pial e guõp meth

Pial e guõp ku tãn të piath cīnic kē yãm kɔc

- mīth (ciēēm) mēnhdu (tō thuēt e thīn)
- Luõĩ kā ke tuõm wël gēl guõp
- Tõc e nīn piath ku Thon e Mēnhkooor Rõt Tēēm nē Kaam Cekic (SUDI)
- Ciēḡ ajõt (akuõma) bĩ tuõc akõl gēl
- Cil ku dīt

Cil ku dīt

- Dhiēü
- Cɔk mēnhdu ye guõp luyum
- Jam wek ke mēnhdu- dhõl ye kɔc rōth piēḡ thīn, thok kēer e mīth tãn ye Baai tō käär

Baai

- Tē yenë mēdhiēth rōm thīn
- Pial e guõp man meth (miēth ye cam, lōḡ, ajuiēer ciin mīth bĩ keek dhiēēth ku kemken cāk, tuk wēt pial e guõp)
- Pīir yum/riääk de piõu de mēdhiēth
- Māth e tap
- Muõk piath lɔcõk ku ba thiõk arēet nē piiric wek ke mēnhdu

ḡot ke yīn math tap?

Māth e tap e tuõl de Sudden Infant Death Syndrome (SIDS)
(Thon e Mēnhkooor Rõt Tēēm nē Kaam Cekic) juakic.

Cɔl Quitline (Kuitlaany) 13 QUIT (13 7848) ka lɔ www.icanquit.com.au

Үен нин 56 гәкк үчн нә акөл е dhiëëthë үеен

Cil ku dītdī – *Nyic Kä ke Nyooth. Dac Luui.*

(kä ye mīththii looi nē kaam kānic)

Ciëeҗ nē кәк yiic/piir yum/riääk de piõu

- Acī jәkк bī ya dәl ke кәк
- Alëu bī rәt päl piny kaam cekic (alëu bī yecin tääu nē yethok ku thuet yecin)
- Aye them bī man ka wun ya tīҗ

Thok/jam ku piҗ

- Kooth (Coos) e kä cīe keek ye piҗ looi nē yeröl
- E yenhom wël to biëë kē piҗ thīn

Nyiny käҗ (piöc, täk, tiëm käril yiic)

- Kәк döt nyin
- Gәкк bī käҗ biçkth nē yenyin ku ke кәк tō të mec nyic
- jәkк ke tō ke cī piny dhal (dhiaau, lә ririr) të kēn kē tīҗ rәt waar

Cäth/cil ku dīt guõp

- Alëu bī yenhom jat nhial ku jәkк bī rәt ya piëer nhial të tō yen ke buççp nē yeyçu
- E rәt jәt ku ye cinke ku cökke wel

Dac Luui by jam wek ke akīm de menhdu ka temerjī kä ke pial e guõp meth ku baa na ye menhdu:

- Ye lәdiu të looi awuççudīt rәt
- Aie kä cath tëk nē yelççm ye çoi
- Aie ye dәl të tīҗ en кәк
- Acie yecin ye bæi nē yethok
- Acie lëu bī yenhom jat nhial të thөөc en rәt ke tō nē yeyic

Ba kä tak yiic yök nē biäk wek ke yeen ke yin lә: *Love, talk, sing, read, play (Nhiëer, jam, ket, kuën, thuëec)* www.lovetalksingreadplay.com.au E kē yenë luui e gemë nē Resourcing Parents.

Thoҗ cenë käkë gõt acī looi bī thõҗ ke Australian English (Thoҗ de Liҗlinh de Awuthtereliya) nē NSW Ministry of Health. Original content provided by the U.S. Centers for Disease Control and Prevention's *Learn the Signs. Act Early.* Program (www.cdc.gov/ActEarly; June 2017).

Kä kɔk bĩ thięc mēdhiēth/kɔc tĩj kɔc niɔp

Dhuk ke kä ke thięc kä nhīim ke yĩn got ke yĩn kēn lɔ enɔj temerjidu ka akĩmdu nē wēt cäär pial e guõp ye looi nē kaam de nĩn ke 42 ku nĩn 56.

Cäär ye looi enɔj tĩj e piac dhiēth acĩ luõĩ yēen	Acie yeen E yeen
Mēnhdi e cĩ caar guõp wēt kä ke pial	Acie yeen E yeen
Yēn nɔj kä diir yēen nē wēt e mēnhdi	E yeen Acie yeen
Yēn cĩ kä ye keek thięc kɔc nē wēt kērilic pial e guõp lēu bikē tuõl cĩ keek nyuɔɔth nē apām 21 thõl	Acie yeen E yeen
Mēnhdi e nhom puõk tē tō yēer thīn	Acie yeen E yeen
Mēnhdi e njeep tē enɔj yēen	Acie yeen E yeen
Mēnhdi e yēen lieec ku bukku nyĩn rōm	Acie yeen E yeen
Aca tĩj mēn ke waj tōk ka waj ke rou ke mēnhdi aa yer	E yeen Acie yeen
Anhiarku wok ke mēnhdi ku yēen bukku tō etōk	Acie yeen E yeen
Yēn e kuen, jam tē ku thuēęc wok ke mēnhdi	Acie yeen E yeen
Mēnhdi e tō tē mǎth tap baai ka riēēi	E yeen Acie yeen
Mēnhdi aya tǎau nē yekōu bĩ nin ke taar	Acie yeen E yeen

Nä ca tōj de ke kä cĩ keek thiēęc nē ...tueej, lēkkē akĩmdu ka temerji kä pial guõp e meth ku baai.

Bĩ raan lui kä ke pial e guõp thõl	Apiath	Bĩ beer tĩj	Than tē
	☐	☐	☐

Kā ke pial e guḡpdī cī gāt piny

Cām/thuēt nē thīn

E yeen Acīe yeen

ɟɔk nē thaa k̄n wāān ak̄l, e menhdu e cī thuat nē thīn?	☐	☐
Gɔl thok nē ye thaa wāān ak̄l, e menhdu e cī t̄ɔg de ke kākē lööm?		
a) Bitamiin KA k̄ cī keek mat ke adiit KA wāl (tē wicē yeen)	☐	☐
b) Piu epath KA cī keek mat ke kē pac/piu cī ke cɔk pac KA c̄i/k̄ cī liäp nē p̄u	☐	☐
c) C̄ek thuuk KA c̄ek k̄k (c̄it c̄ek ke weg, c̄ek ke akuem, c̄ek cī piäär, c̄ek cenē ke piu nyaai thīn ku k̄k c̄it ke k̄)	☐	☐
d) Mieth ril k̄u KA mieth cie k̄u ril arēt	☐	☐

Kā ye l̄ek k̄ɔc em̄ɛn bikē looi e bī m̄ithkor piir nē c̄ek ke thīn agut bī keek p̄i ke 6 cuḡp (aa l̄eu bikē bitamiin k̄ ke cī juak thīn ke adiit ka wal) ku bikē ḡoot ke kek thuēt nē thīn (nē kaam lööm kek m̄iith r̄ɔg cī keek juak thīn) agut tē bī kek p̄i ke 12 cuḡp ku ɔ tuɛg. *NHMRC Infant Feeding Guidelines: Information for Health Workers (2012).*

Alēu ba jam wek ke temerj̄idu ka akimdu nē tē ye yīn r̄ɔt yök nē piir yum de piḡu ku yīguḡp, ku yīn l̄eu ba naḡ k̄ bī thiēc yīin nē wēt muḡk piath bīn menhdu muk.

W̄el bī m̄edhieth ke gāt piny

Cäär kä ke pial e guöp meth në kem ke nīn ke 42 ku nīn ke 56 yiic

Cäär guöp meth në temerji kä ke pial e guöp meth, akīm (GP) ka akīm mīth.

Rin

Aköl e dhiēth	/	/	Ye njö	Dhök/nya	
Cäär e guöp wēt pial e guöp			Apiath	Bī bēer tīj	Than tē
Thiek guöp cīt athēm	Kilogereem	%	☐	☐	☐
Bēer	Thentimitiir	%	☐	☐	☐
Thēm gōl tuum nhom	Thentimitiir	%	☐	☐	☐
Nyīn	Kē cī tīj		☐	☐	☐
	Riau yenē akōl nyīn riau		☐	☐	☐
	Nyīn meth raan tōk nyic		☐	☐	☐
	Liec tē cenē yeen tīj nyīn		☐	☐	☐
	Wēl ye nyīn röth wēl		☐	☐	☐
Cānh riem në guöpic (Akīm yetök)			☐	☐	☐
Thēm ye yōi bī wuöcc tīj			☐	☐	☐
Nhian cī löny kedhia Cuéc/Cam			☐	☐	☐

Kā koc gēl bīkē pial	E yeen	Acīe yeen	Kā ke diēer	Acīn kā ke diēer
Cī thiēc e medhiēeth thōk?	☐	☐	☐	☐
Cī tuōm de wēl gēl guōp thōl cīt mēn cenē yeen juir?	☐	☐		
Nōj kāril yīc tō lēu bīkē tuōl?				
Pīj	☐	☐		
Tīj	☐	☐		
Yōi	☐	☐		
Tān tō thok ku lec	☐	☐		

Kē cī yōk	Apiath	Bī beer tīj	Than tē
	☐	☐	☐

Wēt lēk kā ke pial e guōp lēu bī jaamic? E yeen Acīe yeen

Wēl bī lueel

Kē cī looi

Rin of doctor or nurse

Thāny

Tē looi yeen thīn Akōl tīj / /

Tuöm wäl gël e guöp në pëi ke 4 yiic

**SAVE THE DATE
TO VACCINATE**

**THEEP DHÏ DET
TU BAKTHINEET**

Tuḡm wäl gäl e guḡp nē pēi ke 4 yiic

NSW Immunisation Schedule (Ajuieer Aköl Tuḡm Wäl Gäl Guḡp de Niu Thawuth Welith) aye lēk kɔc men pieth en bī mīth ya toom nē kem kā yiic:

- dhiēth
- nīn ke 42
- pēi ke 4
- pēi ke 6
- pēi ke 12
- pēi ke 18
- run ke 4

App de Save the Date to Vaccinate

Yegö ye yīn app de ‘Save Date to Vaccinate’ lööm:

- Yen alääu acie ye ḡkɔc ku tē yenē luui nē yeen aköcic
- Bī ajuieer loi thok peei cī luḡi meth ebēn ago aköl benē yeen tīḡ nyuɔɔth ku bī nyic.
- E yīin lēk ba nhom cie mär nē aköl nḡḡ kē ba looi ka ba piny rōm wenē raan dēt (appointments).
- Yeen e wäl lēk cɔk yök keek tē cekic
- Yeen e diet ye mīth cɔk nin/mit e pīḡ

Ba app yök, nem
www.immunisation.health.nsw.gov.au

Yen pēi 4 jock nē kööl dhiëthē yen

Agut na kënë aköl benē cäär kā ke pial e guōp looi thīn cāk, yīn bī akīm ka temerjīduōōn kā ke pial e guōp meth ku baai dhiil nē tīj të nōj en kē diir yīin.

Cām/thuēt nē thīn

E yeen Acie yeen

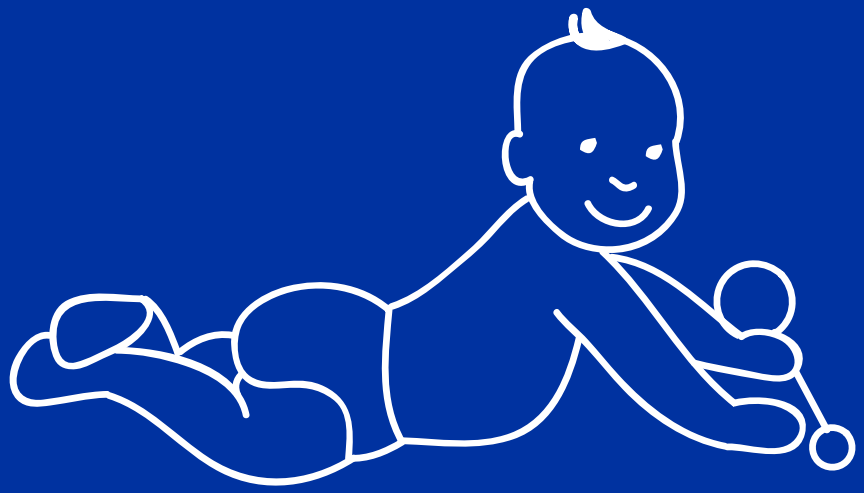
- Jock nē thaa kån wään aköl, e menhdu e cī thuat nē thīn?
- Gol thok nē ye thaa wään aköl, e menhdu e cī tōj de ke kākē lööm?
- a) Bitamiin KA kā cī keek mat ke adliit KA wäl (tē wicē yeen)
- b) Piu epath KA cī keek mat ke kē pac/piu cī ke cōk pac KA cāi/kā cī liäp nē piu
- c) Cēk thuk KA cēk kōk (cīt cēk ke weg, cēk ke akuem, cēk cī piäär, cēk cenē ke piu nyaai thīn ku kōk cīt ke kā
- d) Miēth ril kōu KA miēth cie kōu ril arēēt

Thuēt meth nē thīn

Aye lueel men piath en bī menhdu thuēt apiath nē thīn, ku cīn cēk kōk, kā kōk cam ka dek keek, agut tē ben pēi ke 6 dōöt. Nē kaam de pēi ke 6 yiic, aye lueel men piath en ba jock ba meth yiēk miith ril kōth ku ŋot ke thuēt agut tē ben pēi ke 12 ku le tuej dōöt. Nē yök wēl jam nē kā jock ciēem de meth nē miith baai, ↳ apām 19.

Cäär pëi ke 6

Nēm pēi ke 6

Wēl benē jam alēu bī tōj de kākē bēn bei thīn:

- Cil ku dītdi (*Nyic Kä ke Nyooth. Dac Luui. – Learn the Signs. Act Early.*)
- Kä kōk bī thiēc mēdhiēeth/raan tiḡ raan niḡp
- Cäär kā ke pial e guḡp meth.

Pial e guḡp ku tăn ke cīn kē yām kōc

- Nīn
- Tōc nīn piath ku Thon e Menhkoor Rōt Tēēm nē Kaam Cekic (Sudden Unexpected Death in Infancy) (SUDI)
- Menhdu kuḡny ba ya cam nē miith ye luui apiath ke pial e guḡp
- Tiēētē nyin nē lec ke menhdu
- Tuḡm wēl gēl guḡp
- Rōt tiit nē tuḡc akōl
- Tāu ke cīn kē ye kōc yōm
- Cil ku dīt
- Υεν ACIĒ kā ke ya keek lēu nē luḡi theer loi εμενē

Baai

- Cīεεḡ ku pīir teer tō nē kēm ke mīth ke tik
- Loi loi ke tuk
- Pīir yum/riāāk de piḡu de mēdhiēeth
- Lō të yenē thuēēc thīn
- Māth e tap
- Muḡḡk meth lōcōk ku cīεεḡ bī thiāāk arēē ke wun ku man
- Tō ke wīc bī kēriēēc ebēn nyic ku ye them bī kā mec ya dōōt

ḡot ke yīn math tap?

Māth e tap e tuḡl de Sudden Infant Death Syndrome (SIDS)
(Thon e Menhkoor Rōt Tēēm nē Kaam Cekic) juakic.

Cōl Quitline (Kuitlaany) 13 QUIT (13 7848) ka lō www.icanquit.com.au

Үен ye pëi 6

Cil ku dītdī – Nyc Kä ke Nyooth. Dac Luui.

(kä ye mīththii looi nē kaam kānic)

Ciēŋ nē kōc yiic/piir yum/riääk de piõu

- Anyic nyīn ke kōc nyc keek ku ye jōk bī nyc na nōŋ raan tō ke ye raan kuc
- Anhiēer bī tuk ke kōc kōk, tō man ku wun tueeg
- E kā loi röth enōŋ kōc kōk dōt ku tō ke cīt ke mit piõu
- Anhiēer bī rōt tiŋ nē nēēnic

Thok/jam ku piŋ

- Na cī rōl piŋ aye käär nhom
- E lataai kueen them bī lueel cīt (“ah”, “eh”, “oh”) ku anhiēer bī man ku wun ya käär thook nē ke luelkē
- E rinke piŋ ku gēm keek
- E awuōōu looi bī miet e piõu ka riääk e piõu e nyuōōth
- E gōōc bī lataai kueen (dheu ke luel “m”, “b”)

Nyic kāj (piōc, tiēm kārīl yiic)

- E ka thiōk ke yeen yoi
- E kāj yāth nē yethok
- E gāi nē kā tō yelōōm ku ye them bī kā mec ya dōm
- E jōk bī kāj wēēr nē yecin

Cāth/cil e dīt e guõp

- Rōt wel nē yān kedhia (tueŋ le kōu, kōu le tueŋ)
- jōk bī nyuc ke cī ke yen rōt gēi nē yeen
- Tē kēēc yeen, e rōt muōk nhial nē cōkke ku alēu bī löny
- E lo lēēklēēk le tueŋ ku ciēēn, nē kaam dēt ke mol ke dhuk rōt ciēēn ke got ke kēn en dhuk tueŋ

Dac Luui by jam wek ke akīm ka temerji kã ke pial e guõp menhdu ku baai na ye menhdu:

- aciē them bĩ kã thiãk dööt
- aciē kɔc muk een nhiaar
- ye biēt tē piŋ en röl ke thiãäk ke yeen
- ye tēēu kãŋ nē yethok dhal
- cīe lataai cīt (“ah”, “eh”, “oh”) lēu nē luel
- aciē lēu bĩ rɔt wel nē biäk kedhia
- aciē dɔl ka bĩ ciu
- e tō ke cīt ke cĩ duut, tō guõpde ke kēn rɔt päl piny
- guõpde tō elēēklēēk, cīt alanh cĩ duut ye meth tuk

Ba kã tak yiic yök nē biäk wek ke ɣɛɛn ke yīn lɔ̃: *Love, talk, sing, read, play* (Nhiēēr, jam, ket, kuēn, thuēēc) www.lovetalksingreadplay.com.au E kē yenē luui e gsmē nē Resourcing Parents.

Thoj cenē kãkē göt aci looi bĩ thöŋ ke Australian English (Thoj de Liŋlinh de Awuthtereliya) nē NSW Ministry of Health. Original content provided by the U.S. Centers for Disease Control and Prevention's *Learn the Signs. Act Early*. Program (www.cdc.gov/ActEarly; June 2017).

Kä kōk bī thiēc mēdhiēth/kɔc tīj kɔc nɔp

Dhuk ke kā ke thiēc kā nhīim ke yīn ɲot ke yīn kēn akīm ka temerjīdu neem nē wēt cäär kā ke pial e guõp ye looi nē pēi ke 6 yīc.

- Yen nɔj kā diir yēen nē wēt menhdī E yeen | Acīe yeen
- Yen cī kā ye keek thiēc nē wēt kārīl yīc ke pial e guõp Acīe yeen | E yeen
lēu bīkē tuōl tō nē apām 21 thōl.
- Menhdī e rot wēl tē tō yēer thīn Acīe yeen | E yeen
- Yen cī kē yer tīj nē nyīn tōk ka nyīn kedhia ke menhdī E yeen | Acīe yeen
- Anhiarku wok ke menhdī bukku tō etōk Acīe yeen | E yeen
- Yen e kuen, jam ku tuōk wok ke menhdī Acīe yeen | E yeen
- Menhdī etō tē yenē math nē tap baai ka riēēi E yeen | Acīe yeen
- Yen ye menhdī tāac bī nin ke taar Acīe yeen | E yeen

Nā ca tōj de ke kā cī keek thiēc nē ...tueej, lēkkē akīmdu ka temerji kā pial guõp e meth ku baai.

- Bī raan lui kā ke pial e guõp thōl Apiath Bī bæer tīj Than tē
-

Cām/thuēt nē thīn

	Yen cī nhom määr nē yeen	E yeen	Acie yeen
Yon ye menhdu pēi 4 jock nē kaam dhiēēthē yeen, e cī thuat nē thīn? (alēu rot men ke yin cī wēt de thiēc kån dhuk nhom tē wēk kā tuōm ye looi nē pēi ke 4 yic).	☐	☐	☐
Jock nē thaa kån wään, e menhdu e cī thuat nē thīn?	☐	☐	☐
Jock nē thaa kån wään, e menhdu cī tōj de ke kākē lööm?			
a) Bitamiin KA kā cī keek mat ke adiit KA wäl (tē wicē yeen)	☐	☐	☐
b) Piu epath KA cī keek mat ke kē pac/piu cī ke cōk pac KA cāi/kā cī liäp nē piu	☐	☐	☐
c) Cēk thuuk KA cēk kōk (cīt cēk ke wej, cēk ke akuem, cēk cī piäär, cēk cenē ke piu nyai thīn ku kōk cīt ke kā	☐	☐	☐
d) Miēth ril kōu KA miēth cie kōu ril arēet	☐	☐	☐

Kā ye lēk koc emēen bikē looi e bī mīthkor piir nē cēk ke thīn agut bī keek pēi ke 6 cuōp (aa lēu bikē bitamiin kā ke cī juak thīn ke adiit ka wal) ku bikē goot ke kek thuēt nē thīn (nē kaam lööm kek mīth rōj cī keek juak thīn) agut tē bī kek pēi ke 12 cuōp ku lo tuen. *NHMRC Infant Feeding Guidelines: Information for Health Workers (2012).*

Cäär kā pial e guōp meth nē pēi ke 6

Cäär guōp meth nē temerjī kā ke pial e guōp meth, akīm (GP) ka akīm mīth.

Rin

Aköl e dhiëth	/	/	Ye gö	Dhök/nya			
Cäär e guōp wēt pial e guōp			Apiath	Bī beer tīj	Than tē		
Thiek guōp cīt athēm	Kilogerεem	%	☐	☐	☐		
Bēer	Thentimītiir	%	☐	☐	☐		
Thēm göl tuum nhom	Thentimītiir	%	☐	☐	☐		
Nyīn	Kē cī tīj		☐	☐	☐		
	Riau yenē aköl nyin riau		☐	☐	☐		
	Nyīn meth raan tōk nyic		☐	☐	☐		
	Liec tē cenē yeen tīj nyin		☐	☐	☐		
	Wël ye nyīn röth wël		☐	☐	☐		
Kā ke cäär pial e guōp ye cöl 'Liep thoḡ piiny ku thoḡ nhial'			☐	☐	☐		
Yöi: Kā cī akīm tīj nyooth			☐	☐	☐		
Nhian aa cī löny kedhia cuéc/cam			☐	☐	☐		

Kã ke pial e guõpdi cĩ gät piny

Kã kɔc gël bĩkë pial	E yeen	Acïe yeen	Kã ke diëer	Acïn kã ke diëer
Cĩ kã nyooth kã nyicke ke pial e guõp ke kɔc baai ku kãril yiic lëu bĩkë tuõl thöl nē gēt piny?	☐	☐	☐	☐
Cĩ kã thiëcë ke mëdhiëth thöl?	☐	☐	☐	☐
Cĩ tuõm de wël gël guõp thöl cit men cenë yeen juuir?	☐	☐		
Nɔɔ kãril yiic tō lëu bĩkë tuõl?				
Pij	☐	☐		
Tij	☐	☐		
Yöi	☐	☐		
Tän tō thok ku lec	☐	☐		

Kë cĩ yök	Apiath	Bĩ beer tij	Than tē
	☐	☐	☐

Wët lëk kã ke pial e guõp lëu bĩ jaamic? E yeen Acïe yeen

Wël bĩ lueel

Kë cĩ looi

Rin of doctor or nurse

Thäny

Të looi yeen thīn Aköl tij / /

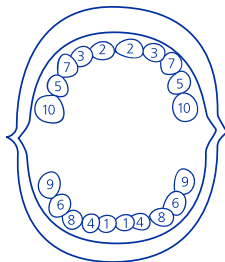
Lec ke mēnhdu- cōk ke tō ke kek mac piath

Lec ye keek tīŋ apiath aa yekē wīc nē wēt pial e guõp ku piōc nē jam. Kä juēc ye lec riōōk aa lēu bī keek tiæt wei. Bī mīth tō ke kek lēu bī tuaany de lec keek dōm dac nyic, ku yōk tuaany de lec ke kēn guc ceŋ, aa lēu riäk de lec ku dōōkēen ye looi paan akīm mēn ye wēu juēc jt bī looi tē cenē wēl ye kōc dhiir gup tuōōm.

Nē dhuŋ nom de kā ke lec tō nē ye buŋēic, yīn lēu ba kony nē dhōl de yōk tōŋ de kāril yiic lēu bīkē tuōl ku ba dhōl yenē lec ke mēnhdu tiit apiath nē kē lēu bī keek riōōk.

Ye nēn yenē lec ke mīth cil?

Bēn bei nē dhōl ye kek dēl e nyāār reetic	Rin ke lēc	Run ye lec ke mīth juēc cil thīn
1,2,3,4	Nyip	Pēi ke 6 - pēi ke 12
5,6	Guōl tueeŋ ke meth	Pēi ke 12 - pēi ke 20+
7,8	Kuiel/cuiel	Pēi ke 18 - pēi ke 24
9,10	Guōl ke rou ke meth	Pēi ke 24 - pēi ke 30

Ke run ke thōōŋ cī nyuōōth nhial kā aa bīkē kōc nyuōōth kē ye tuōl nē yān juēc. Acīn kē lēu bī yīin cōk diēer tē cīil lec ke mēnhdu ke kēn ke runke dōōt ka tē cen keek waan nhiim.

Bīdhaai ku thīn alueeth (yenē meth math) ye mīth keek thuat

Thuēt de meth nē cēk ke man apiath arēt te enŋŋ mēnhdu. Na cīe mēnhdu thuēt nē thīn:

- tāāuē cēk ke weŋ **kepāc** ke thīn, cēk thuk ka piū ku cīn dēt peei nē bīdha de mēnhduic
- nē nyindhia ye mēnhdu muk tē mīth yīn en ku nyaaiē bīdha tē cenē mēnhdu kueth
- tēēc meth agenic ke nōŋ thok bīdha alēu bī keth lec bēi
- Mīōk de ciēc, wēl yenē guõp tōc cōl galaitheriin, cēk abīk ka mīth pēc nuat ka kōc kōth tō kē ye mēnhdu thuat nē nyin thīnic alēu bī lec cōk keth
- Jōk nē pēi ke 6 mīth juēc aa lēu bīkē dek nē kubāi ye kek rōth piōōc- tē ye pēi ke 12 ke bīdhaai aa lēu bī keek waar nē kubēi

Cil e lec

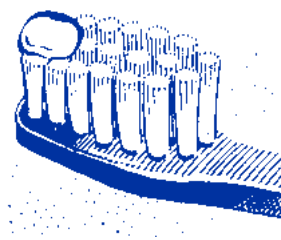
- Na gum menhdu të ciil en lec, yiëkkë luḡ e lec ka alanh liir bĩ cuoth në nyäär kõu
- Na нḡ kã kõk ril yiic tã, ke yĩn tiḡ akĩm ka temerji kã ke pial e guõp meth ku baai.

Mĩith ku kã ye keek dek

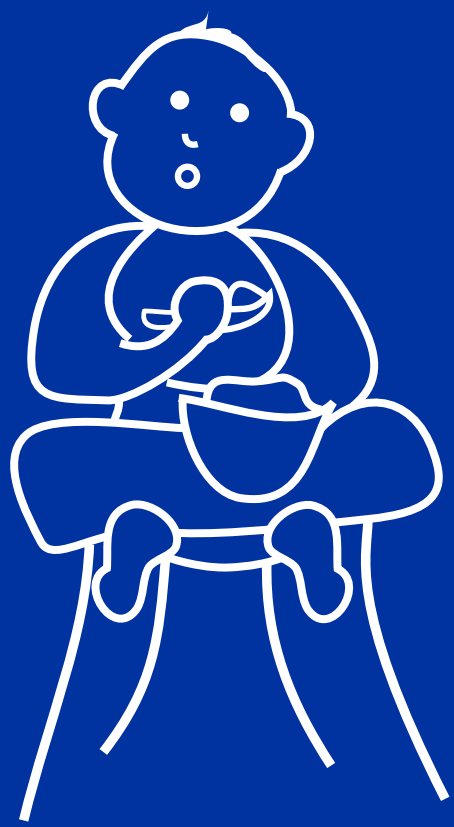
- Ye miith ku kãthii yenë ke miith tiit piath të ye meth pëi 6.
- Duõnë miith ke meth ye cõk pac/diny
- Piu ke mathura (cĩ keek piäär ku bĩ keek cõk lir agut të bĩ meth pëi ke 12 dööt) yenë ke kë piath dëk arëet në kem yen cam thĩn ku të ben lã tãc bĩ nin.
- Ye miith nhiaar, kãthii pac ku kã pac ye keek dek gam në akõl loi thook peei cĩt akõl ke miet de piõu

Kã nyooth lon de thul thok

- Ye lec ku nyãrdu thol apiath ku bikë dik. Kãm cië keek ye tiḡ tã në yiithok aa lëu bikë lã në menhdu thok në dhõl de thĩn alueeth, bĩdhaai ka thiët.
- Elantõḡ cĩ lec tueeg ke menhdu tuõl, ye keek thol në purca lãniäk e luië miith, cĩnic wëel thul thok ye cõl maajuun.
- Joak të cĩ meth pëi ke 18 dööt ye lec ke menhdu thol arak rou në nyindhia në nyin maajun thõḡ ke nyin ke akuem ku koor puluraid (low-fluoride) thĩn. Purca benë meth thol thok abĩ kõc ku cĩ thõõḡ ke meth; miith abĩ kethook ya ḡak wei, lakkë kethook ku cië keek bĩ cõk liek kã tã në kethook.
- Kë yenë thok thol abĩ yiëk meth ke ḡot ke koor, të cenë ye lueel në raan lui në kã ke pial e guõp cĩ piõõc në lon kã ke lec ku thok ka në raan nyic lon të yenë thok ku lec cõk tã bikë dik.
- Kõcdĩt aa bĩ thul e thok de miith kën runken run ke 6 dööt dhil ku yekë purcaai tãõu të cië miith keek bĩ yõk thĩn.
- Joak në run de 3 diäk miith aa lëu bikë kethook thol kepãc, ku në ye kaamë yic keek aḡot ke kek wĩc kuõõny enõḡ raandĩt bĩ lecken thol agut të bĩ kek run ke 7 agut cĩ 8 dööt.
- Tiëtë nyin në kã nyooth riääk de lec jãk rõt- yãn yer ka mathiãḡ cië keek lëu në coth wei. Thiëc kõc nyic lon de kã lec të cĩn gãau të leu en rõt.
- Dhielë looi bĩ dik thok ku lec ke menhdu aa bĩ keek caar në raan lui në kã ke pial e guõp cĩ piõõc në kã ke pial e thok ku lec të cenë meth pëiken tueeg ke 12 thõl.

Cäär pial e guöp de pëi ke 12

Nēm kaam pēi ke 12

Wēl benē ke jam thīn aa lēu bī tōj de ye kākē tō:

- cil ku dīt e mēnhdī (*Nyic Kā ke Nyooth. Dac Luui.*)
- kā kōk ke thiēc tē enōj mēdhiēth
- cāār pial e guōp meth

Kā ke pial e guōp ku tāt tē piath cīnic kē ye kōc yōm

- Cām de mīith lō apiath ke pial e guōp/bī keek cōk ye tuk nhiaar
- Dhōl ye yīn nyīn tīit nē lec ke mēnhdu
- Nīn
- Tuōm wēl gēl e guōp
- Tāt tē piath cīnic kē kōc yōm
- Tē bī rōt gēl nē ruēl akōl tuc arēēt
- Cil ku dīt

Baai

- Cīēēj ku teer nē kem ke mīth ke tik
- Muōōk lōcōk e mīth ku tē yenē cīēēj nhiēēr wek ke mēnhdu cōk cil
- Pīir yum/riāāk de piōu de mēdhiēth
- Māth e tap
- Lō tē tuk ka tē tīj e mīth

Ŋot ke yīn math tap?

Māth e tap e tuōl de Sudden Infant Death Syndrome (SIDS)

(Thon e Menhkoor Rōt Tēēm nē Kaam Cekic) juakic.

Cōl Quitline (Kuitlaany) 13 QUIT (13 7848) ka lō www.icanquit.com.au

Yen pēi 12

Cil ku dītdī – *Nyic Kä ke Nyooth. Dac Luui.*

(Kē ye mīth juēc looi tē tō runken nē ye kaamēic)

Ciēḡ nē kōc yiic/pīir yum /riääk de piõu

- E nyin riõõc ka cīe nyin ril tē tō en ke kōc kuc keek
- E dhiaau tē jëlē man ka wun
- Anḡḡ kā ku kōc nhiēer keek arēēt
- E riõõc nyuõõth nē ḡān kōk yiic
- E yīin yiēk buk na wīc ba lēk akēkōl bī piḡ enḡḡ yīin
- E rōl ka kā looi keek thōõḡ ke ye dhōl benē yeen tīḡ
- E yecin ka yecōk ḡaak aḡeer bī kony tē ciēḡē yekōu nē alath
- E tuk nē kā cīt “peek-a-boo” (piik-e-buu) ku “pat-a-cake” (pat-e-keik)

Thok/jam ku piḡ

- E kā piõl yiic cī keek thiēēc dhuk nhiim
- E kā piõl yiic nyooth kāḡ, cīt met de nhom lueel “acīe yeen” ka bī yecin jat nhial lueel wēt de tāj “bye-bye” (bai-baai)
- E kāḡ looi nē yerōl ku yerōl waar (aye piḡ cīt ke ye jam)
- Aye lueel “mama” ku “dada” ku wēl ke ḡāi cīt “wu-ḡo!”
- Aye them bī wēl luel keek lueel

Nyic (piõc, tāk, tiēm kārīl yiic)

- E caath bī keek nyic nē dhōl wāac, cīt met, deeny ka cuet de kāḡ
- E kā cī keek thiaan dac yōk nē kaam cekic
- Bī kē cī kāār ka dēt cī lueel bī nyooth ku bī tiḡḡ
- E kā ke nyuõõth kōc cin kāār
- E ḡōc bī kāḡ looi nē dhōl lōcōk. Cīt men, piū dek kubāi yic, e nhiēm theeric
- E kāḡ ke rou tuõõk nhiim bīkē rōth kuem
- E kāḡ tāau nē kīthic, ku ke kāḡ bēi bei tē cenē keek tāau thīn
- E kāḡ cōk lō ku cin kē looi thīn
- Kāḡ toom yiic nē cin (nyuõõth) theer
- E wēl cek yiic cī lēk en cīt “jōt kē e tuk” piḡ ku looi

Cäth/cil ku dīt e guõp

- E lo bĩ nyuc yetök ke cĩn raan kony een
- E röt miæt nhial bĩ kõõc, e cath ke muk thöõc (“ageer”)
- Alëu bĩ cath emääth ke cĩe röt geei
- Alëu bĩ kõõc yetök

Dac Luui në dhöl ba jam wek ke akĩm ka temerjĩ kã ke pial e guõp meth ku baai të tã mēnhdu ke:

- acĩe mol
- acĩe kõõc të mukkē yenhial
- acĩe kã ca keek thiaan ye keek tĩj ke thian keek ye guik
- acĩe wēt tōj cĩt “mama” ka “dad” ye lueel
- acĩe piõc në lon nyuõth kãj ka bĩ cĩn jat nhial looi
- acĩe kãj ye nyooth
- e nyĩnyden kãj e tã ke yeen muõõr.

Ba kã tak yic yök në biäk wek ke yēen ke yĩn lo: *Love, talk, sing, read, play* (Nhiēer, jam, ket, kuēn, thuēēc) www.lovetalksingreadplay.com.au E kē yenē luui e gemē në Resourcing Parents.

Thoj cenē kãkē gõt acĩ looi bĩ thōj ke Australian English (Thoj de Liḡlinh de Awuthtereliya) në NSW Ministry of Health. Original content provided by the U.S. Centers for Disease Control and Prevention’s *Learn the Signs. Act Early*. Program (www.cdc.gov/ActEarly; June 2017).

Kä kōk bī thiēc mēdhiēth/kɔc tīj kɔc niɔp

Dhuk ke kä ke thiēc kä tē ɲoot yīn ke yīn kēn temerjī ka akīmdu neem nē wēt cäär kä ke pial e guõp ye looi nē thök de pēi ke 12

Yen cī kä ye keek thiēc nē wēt käril yiic ke pial e guõp lēu bikē tuōl tō nē apām 21 thöl.	Acīe yeen E yeen
Yen diēer nē pīj de menhdī	E yeen Acīe yeen
Kɔc kōk aa cī jam men diir kek nē wēt pīj menhdī	E yeen Acīe yeen
Yen diēer nē yīn (tīj) menhdī	E yeen Acīe yeen
Menhdī acī rōj (caam) nyin (kē ye cɔl squint ka strabismus)	E yeen Acīe yeen
Menhdī acīe kākōr ye tīj apiath	E yeen Acīe yeen
Menhdī e kä nyic keek ku kɔc nyic ke kek tō tē mec	Acīe yeen E yeen
Menhdī e tō tē yenē math nē tap baai/riēēi	E yeen Acīe yeen
Menhdī anɔj lec	Acīe yeen E yeen
Menhdī anɔj käril yiic ke lecke ka cil de lec	E yeen Acīe yeen
Menhdī e bīdha thuat bī yeen kuɔny bī nin	E yeen Acīe yeen
Menhdī e cath ke muk bīdha ka kubän e miēth tiitē cām	E yeen Acīe yeen
Yen ye lec ke menhdī thol arak rou nē nyindhia	Acīe yeen E yeen

Nä ca tōj de ke kä cī keek thiēc nē ...tueej, lēkkē akīmdu ka temerjī kä pial guõp e meth ku baai.

Bī raan lui kä ke pial e guõp thöl	Apiath	Bī bæer tīj	Than tē
	☐	☐	☐

Cãm/thuët nē thĩn	E yeen	Acie yeen
Jɔk nē thaa kãn wään aköl, e menhdu e cĩ thuat?	☐	☐
Jɔk nē thaa kãn wään aköl, e menhdu e cĩ miëth ril kõu cam?	☐	☐

Kã ye lëk koc emeen bikë looi e bĩ mĩthkor piir nē cek ke thĩn agut bĩ keek pëi ke 6 cuõõp (aa lëu bikë bitamiin kã ke cĩ juak thĩn ke adiit ka wal) ku bikë goot ke kek thuët nē thĩn (nē kaam lööm kek miith rõj cĩ keek juak thĩn) agut tē bĩ keek pëi ke 12 cuõõp ku lɔ tuen. *NHMRC Infant Feeding Guidelines: Information for Health Workers (2012).*

Cäär pial e guõp meth nē thök pēi ke 12

Cäär guõp meth nē temerjī kä ke pial e guõp meth, akim (GP) ka akim mīth.

Rin

Aköl e dhiëth / / Ye gö Dhök/nya

Cäär e guõp wēt pial e guõp **Apiath** **Bī bæer tīj** **Than tē**

Thiek guõp cīt athēm Kilogerεem %

Bëer Thentimītiir %

Thēm göl tuum
nhom Thentimītiir %

Nyīn Kē cī tīj

Riau yenē aköl nyin riau

Nyīn meth raan tōk nyic

Liec tē cenē yeen tīj
nyin

Wël ye nyīn röth wël

Cäär kä ke pial e lec 'Liep thoj piiny ku thoj
nhial'

Döt tē yen ceth thīn (na ye cath)

Nhian aa cī löny kedhia (cuëc/cam) na kënë
keek caar wään thæer

Kä ke pial e guöpdī cī gät piny

Kä koc gël bikē pial	E yeen	Acie yeen	Kä ke diær	Acin kä ke diær
Cī thiēc e medhiēeth thök?	☐	☐	☐	☐
Cī tuöm de wël gël guöp thöl cīt men cenē yeen juuir?	☐	☐		
Nog käril yiic tō lēu bikē tuōi?				
Pig	☐	☐		
Tij	☐	☐		
Yöi	☐	☐		
Tän tō thok ku lec	☐	☐		

Kē cī yök	Apiath	Bī beer tij	Than tē
	☐	☐	☐

Wēt lēk kä ke pial e guöp lēu bī jaamic? E yeen Acie yeen

Wël bī lueel

Kē cī looi

Rin of doctor or nurse

Thäny

Tē looi yeen thīn Aköl tij / /

Cäär kā ke pial e guöp ye
looi nē thök de pëi ke 18

Nēm ye looi nē thök de pëi ke 18

Wël ke jam aa lëu bī tōj de ke kākē bēn bei thīn:

- cil ku dītdi (*Nyic Kä ke Nyooth. Dac Luui.*)
- kä kōk bī keek thiēc mēdhiēeth/raan tīj raan niõp
- cäär guõp meth nē kä ke pial e guõp

Kä ke pial e guõp ku tån tē piath cīnic kē kōc yõm

- Cäm mīith lo apiath ke pial e guõp tē enõj bēi
- Nīn
- Nyin tīit nē lec ke mēnhdu
- Ciēj ajot (*akuõma*) bī tuõc akõl
- Cil ku dīt
- Kä ke tuõm wël gël guõp

Cil ku dīt

- Duciēj e mēnhdu
- Jōk piõõc e meth nē lon de lo roor
- Ba meth ya cōk ye tuk arēt

Baai

- Kārīl yiic nē kem ke mīth ke tik
- Muõõk loõcõk e mīth ku ba mēnhdu kuõny nē dhõl yen yum/riääk de piõu ku duciējde luoi thīn
- Lo yān yenē mīth ke tuk thīn
- Māth e tap

Õot ke yīn math tap?

Māth e tap e tuõl de Sudden Infant Death Syndrome (SIDS)

(Thon e Mēnhkoor Rot Tēēm nē Kaam Cekic) juakic.

Cõl Quitline (Kuitlaany) 13 QUIT (13 7848) ka lo www.icanquit.com.au

Υεν pēi 18

Cil ku dītdī – *Nyc Kā ke Nyooth. Dac Luui.*

(Kē ye mīth juēc looi tē tō runken nē ye kaamēic)

Ciēŋ nē kōc yiic/piir yum/riāāk de piōu

- Anhiēr bī kāŋ ya gām kōc kōk looi ke ye tuk
- Alēu bī tō ke ye piōu riāāk ku ye kōc riir nhiim
- Alēu bī riōōc nē kōc kuc keek
- E nhiēr nyuōth kōc nyc keek
- E tuk nē kā ye keek kār, cīt menh e tuk ya yiēk thok miēth
- Alēu bī rōt cuōt enōŋ kōc mīth tiŋ tē tō en tē nē yān yam yiic
- E kōc kōk nyuōth ke nhiēr
- E piny caath yetōk ku man/wun athiōk ke yeen

Thok/jam ku piŋ

- E jam nē dhōl yen wēl ye keek lueel aye kuat de wēt tōk
- Aye lueel ku teŋ yenhom “acie yeen”
- E kē wīc lēk raan dēt nē dhōl ben yeen nyooth nē yecin

Nyīny kāŋ (piōc, tiēm kāril yiic)

- Anyic kā tō tē rēer en thīn yekē ŋō, men, telepuun, kē thul thok, thial
- E nyuuth bī rōt nyuōth kōc men tō en
- E nhiērdēn de menh e tuk ka kē cenē lēi kār cī duut nē alath nyuōth nē dhōl yen rōt looi ke cīt ke ye yiēk miēth
- E tē de tōŋ biāk de kā ke guōp nyooth
- Kāŋ gōt yetōk
- Alēu bī kē ye lēk een nē wēt tōk bī piŋ ke kēnē nyuōthē nē kōc cin; cīt men, na lueele wu “nyuōōcē piiny”

Cäth/cil ku dīt e guöp

- E cath e rot
- Alëu bī yith nhial ku bī rig
- E kä ke tuk thel të ceth en
- Alëu bī alëthke dök yetök
- E dek në kubäi
- E cam në thial

Dac Luui ba jam wek ke akīm ka temerji kä ke pial e guöp de meth ku baai të ye menhdu:

- acie käj ye nyooth në yecin bī keek nyuöth koc kök
- acie cäth lëu
- akuc yegö yenë lon de kä nyic keek tō në yelööm
- acie kä looi koc kök keek ye kää
- acie wël yam ye lööm
- acin wël nyic keek bī yet agut cī 6
- acie nyic ku acin kë ye tak na jël raan mīth tīg ka të dhuk en
- e kä cī keek kan nyic ku kë ye lëu në luçi muöör

Ba kä tak yic yök në biäk wek ke yeen ke yin l: *Love, talk, sing, read, play* (Nhiëer, jam, ket, kuën, thuëec) www.lovetalksingreadplay.com.au E kë yenë luui e gemë në Resourcing Parents.

Thog cenë kākë göt acī looi bī thög ke Australian English (Thog de Lijlinh de Awuthtereliya) në NSW Ministry of Health. Original content provided by the U.S. Centers for Disease Control and Prevention's *Learn the Signs. Act Early.* Program (www.cdc.gov/ActEarly; June 2017).

Kä kōk bī thiëc mēdhiëth/kɔc tīj kɔc niɔp

Dhuk ke kä ke thiëc kä ke yīn ɲot ke yīn kēn temerjī ka akīmdu neem nē wēt cäär kä ke pial e guõp ye looi nē thök de pēi ke 18.

Yen cī kä ye keek thiëc nē wēt käril yīc ke pial e guõp lēu bīkē tuõl tō nē apām 21 thöl.	Acie yeen E yeen
Yen diëer nē piŋ de menhdī	E yeen Acie yeen
Kɔc kōk aa cī jam men diir kek nē wēt piŋ menhdī	E yeen Acie yeen
Yen diëer nē yīn (tīj) menhdī	E yeen Acie yeen
Menhdī acī rōj (caam) nyin (kē ye cɔl squint ka strabismus)	E yeen Acie yeen
Menhdī acie kākör ye tīj apiath	E yeen Acie yeen
Menhdī e kä nyic keek ku kɔc nyic ke kek tō tē mec	Acie yeen E yeen
Menhdī e tō tē yenē math nē tap baai/riëëi	E yeen Acie yeen

Nä ca tōj de ke kä cī keek thiëc nē ...tueej, lëkkē akīmdu ka temerji kä pial guõp e meth ku baai.

Bī raan lui kä ke pial e guõp thöl	Apiath	Bī bæer tīj	Than tē
	☐	☐	☐

Cäm/thuët nē thīn	E yeen	Acie yeen
Jɔk nē thaa kån wään aköl, e menhdū cī thuat nē thīn?	☐	☐

Cäär kã ke pial e guõp meth ye looi në thök de pëi ke 18

Cäär guõp meth në temerjĩ kã ke pial e guõp meth, akĩm (GP) ka akĩm mĩth.

Rin _____

Aköl e dhieth / / Ye nõ Dhök/nya

Cäär e guõp wët pial e guõp		Apiath	Bĩ beer tĩj	Than të
Thiek guõp cĩt athëm	Kilogereem %	☐	☐	☐
Bëër	Thentimĩtĩr %	☐	☐	☐
Cäär cãnh ye meth ceth thĩn		☐	☐	☐
Nyĩn	Kë cĩ tĩj	☐	☐	☐
	Riau yenë aköl nyĩn riau	☐	☐	☐
	Nyĩn meth raan tøk nyic	☐	☐	☐
	Liec të cenë yeen tĩj nyĩn	☐	☐	☐
	Wël ye nyĩn røth wël	☐	☐	☐
Kã ke pial e lec 'Liep thoğ piĩny ku thoğ nhial'		☐	☐	☐
Kã koc gël bĩkë pial	E yeen	Acĩe yeen	Kã ke dĩaer	Acĩn kã ke dĩaer
Cĩ thięc e medhiëeth thök?	☐	☐	☐	☐
Cĩ tuõm de wël gël guõp thøl cĩt men cenë yeen juĩr?	☐	☐		
Nõğ kãrĩl yic tã lëu bĩkë tuõ?				
Pĩj	☐	☐		
Tĩj	☐	☐		
Tãn tã thok ku lec	☐	☐		
Kë cĩ yøk	Apiath	Bĩ beer tĩj	Than të	
	☐	☐	☐	

Kǎ ke pial e guǒpdī cǐ gāt piny

Wēt lēk kā ke pial e guǒp lēu bǐ jaamic?

E yeen Acīe yeen

Wēl bǐ lueel

Kē cǐ looi

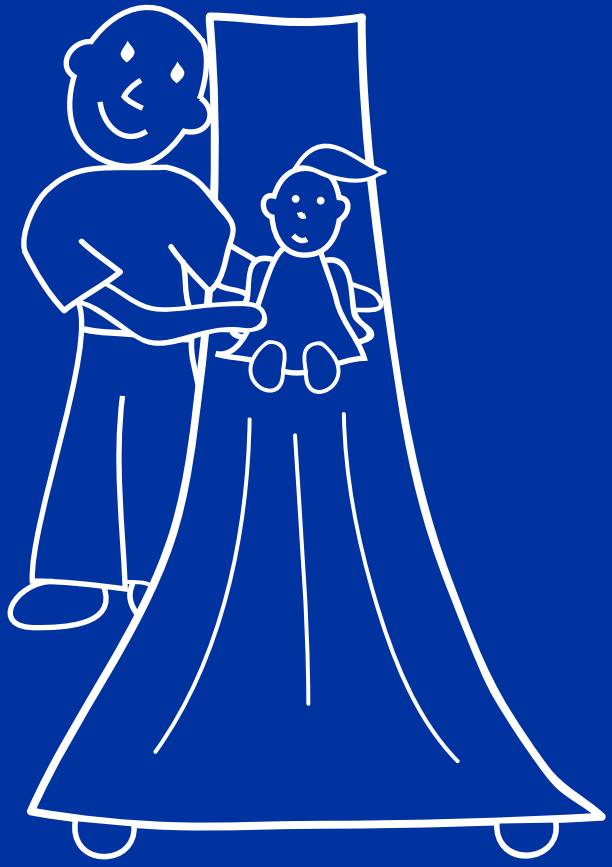
Rin of doctor or nurse

Thāny

Tē looi yeen thīn

Akōl tǐj / /

Cäär kā ke pial e guöp ye looi nē thök de run ke 2

Nēm ye looi nē run ke 2 yiic

Kä benē jam thīn aa lēu bī tōj de ke kākē bēn bei thīn:

- cil ku dītđi (*Nyic Kä ke Nyooth. Dac Luui.*)
- kä kōk bī kek thiēc mēdhiēth/raan tīj raan niõp
- cäär kä ke pial e guõp meth

Kä ke pial e guõp ku tăn tē piath cīnic kē kōc yõm

- Cäm e mīth lō apiath ke pial e guõp/e cōk ye tuk arēēt
- Nyin tīit wēt lec ke menhdu
- Cīēj ajot (akuõma) bī tuõc akõl gēl
- Nin
- Cil ku dīt

Cil ku dīt

- Kārīl yiic bēn bei tē kä cī keek thiēc mēdhiēth
- Wēēr e rot de kä ke cānh menhdu
- Duciēj cīēj menhdu
- Piõc e meth nē lon de lō roor
- Menhdu kuõny nē jam ku cīēj ke kōc kōk
- Kuēn akēkõl ye looi nē akõl juēc bī mīth piõc nē nyīny e gāt

Baai

- Cīēj ku piir tō nē kēm ke mīth ke tik
- Lon Muõk mīth- kuõny menhdu tē yen kä ke riääk/miet de piõu ku duciēj cīēj luci thīn
- Lō tē yenē mīth tīj thīn ka rodha
- Māth e tap

Ŋot ke yīn math tap?

Māth e tap e tuõl de Sudden Infant Death Syndrome (SIDS)

(Thon e Menhkoor Rot Tēēm nē Kaam Cekic) juakic.

Cōl Quitline (Kuitlaany) 13 QUIT (13 7848) ka lō www.icanquit.com.au

Үен run 2

Cil ku dītdī – *Nyc Kä ke Nyooth. Dac Luui.*

(Kē ye mīth juēc looi tē tō runken nē ye kaamēic)

Ciēᅇᅇ nē kōc yiic/piir yum/riääk de piõu

- E kōc kōk käär, ku tē ye kek kocdīt ku mīth cī guēēn
- Anhiēer ku ye piõu miet tē tō en ke mīth kōk
- E riel e nhom nyuõõth (loi kē lēk en bī cīe loi)
- E tuk mīth kōk lōõm, ku aci gōcõc bī mīth kōk mat thīn, cīt tē tuuk kek nē tuk ye kek rōth cop

Thok/jam ku piᅇ

- E kāᅇ ka cuõõraai nyooth na cī rinken lueel
- Anyic rin ke kōc nyc keek ku rin ke yān ke guõp de raan (cīt cin, nyin, yīc).
- E wēl bār kōth nõᅇ yiic wēl ke 2 agut wēl ke 4 lueel
- E wēl lik cek yiic cī lēk en piᅇ ku looi kē cī lueel
- E wēl ye keek piᅇ nē abõõcõc bæer dhuõk nē lueel
- E kā tō nē bukiõc nyooth

Nyīny kāᅇ (piõc, tāk, tiēm kārīl yiic)

- E kāᅇ yōk agut na kek cak tō ke kek cī thiaan nē yān muõõny ke rou ka diäk
- Aye jōk bī tān tō kāᅇ ku ciit/kiit nyc ku ye keek week thook peei
- E wēl ke jam ruk ku keek ku wēl ye thōk ke cōtden thõᅇ tō nē buõk nyc keek yiic thōl
- E tuk nē kā yenē mīth math
- E yōõt bār nõᅇ abēer ke 4 cuēēc
- Alēu bī ya luui nē ciin tōk ku cīe ciin dētē
- E kā ye lēk en bī nõᅇ yiic kāᅇ ke rou cīt men “Kuany wæerku ku tääuuē keek nē dolapic” bī keek looi piᅇ ku looi cīt men cenē yeen lueel
- E kā cī coor tō nē bukiõc cīt burõ, dit ka jō cõõl nē rinken.

Cäth, cil ku dīt guöp

- E köc nē riöp nhīm
- E kura wec
- Acī jək bī rij
- E yith nē thöc nhom ku dhuk piny ke cīn raan kony een
- E yith nhial ku dhuk piny ku muk rət
- E kura jat nhial ku cuet
- E læny ləcök ku kä cī keek gööl yiic looi ka bī keek käär

Dac Luui ba jam wek ke akīm ka temerji de kä ke pial e guöp meth ku baai na ye mēnhdu:

- Akuc bī wēt bö bei nē wël ke 2 yiic (cīt mæn, “ruëth ca”)
- akuc kē bī looi ke kä nyic keek tō nē yelööm, cīt kē e thul thok, telepuun, coka, thial
- acīe wël ka kä loi keek ye käär
- acīe kä cī lēk een bī keek looi ye looi
- acīe cath ke ləcök
- e kä e ke nyic keek ka ye keek looi muöör.

Ba kä tak yiic yök nē biäk wek ke yæn ke yīn l: *Love, talk, sing, read, play* (Nhiëer, jam, ket, kuēn, thuëc) www.lovetalksingreadplay.com.au E kē yenē luui e gemē nē Resourcing Parents.

Thoj cenē kākē göt acī looi bī thöj ke Australian English (Thoj de Liḡlinh de Awuthtereliya) nē NSW Ministry of Health. Original content provided by the U.S. Centers for Disease Control and Prevention's *Learn the Signs. Act Early.* Program (www.cdc.gov/ActEarly; June 2017).

Kä kōk bī thiēc mēdhiēth/коч тиж коч нюп

**Dhuk ke kā ke thiēc kā ke yīn ɲot ke yīn kēn lɔ të temerji
ka akīmdu nē nēm cāār pial e guöp de mēnhdu ye looi nē
run ke 2 yīic.**

- Yen cī kā ye keek thiēc nē wēt kārīl yīic ke pial e guöp Acīe yeen | E yeen
lēu bīkē tuōl tō nē apām 21 thōl.
- Yen diēer nē piṅ de mēnhdī E yeen | Acīe yeen
- Koc kōk aa cī jam mēn diir kek nē wēt piṅ mēnhdī E yeen | Acīe yeen
- Yen diēer nē yīn (tiṅ) mēnhdī E yeen | Acīe yeen
- Mēnhdi acī rōṅ (caam) nyin (kē ye cɔl squint ka
strabismus) E yeen | Acīe yeen
- Mēnhdī acīe kākōr ye tiṅ apiath E yeen | Acīe yeen
- Mēnhdī e kā nyic keek ku koc nyic ke kek tō të mec Acīe yeen | E yeen
- Mēnhdī e tō të yenē math nē tap baai/riēēi E yeen | Acīe yeen

Nā ca tōṅ de ke kā cī keek thiēc nē ...tueeṅ, lēkkē akīmdu ka temerji kā pial guöp e meth ku baai.

Bī raan lui kā ke pial e guöp thōl Apiath Bī bēer tiṅ Than të

Cām/thuēt nē thīn E yeen Acīe yeen

ḠḠc nē thaa kār wāan akōl, e mēnhdu cī thuat?

Cäär kä ke pial e guõp meth nē ye looi nē thök de run ke 2

Cäär guõp meth nē temerji kä ke pial e guõp meth, akīm (GP) ka akīm mīth.

Rin _____

Aköl e dhieth / / Ye nõ Dhök/nya _____

Cäär e guõp wēt pial e guõp		Apiath	Bī beer tīj	Than tē
Thiek guõp cīt athēm	Kilogerεεm %	☐	☐	☐
Bēēr	Thentimitiir %	☐	☐	☐
Guõp thiek tek (BMI)		☐	☐	☐
Cäär cānh ye meth cēth thīn		☐	☐	☐
Nyīn	Kē cī tīj	☐	☐	☐
	Riau yenē aköl nyīn riau	☐	☐	☐
	Nyīn meth raan tōk nyic	☐	☐	☐
	Liec tē cenē yeen tīj nyīn	☐	☐	☐
	Wēl ye nyīn rōth wēl	☐	☐	☐
Kä ke pial e lec 'Liep thoḡ piiny ku thoḡ nhial'		☐	☐	☐

Kā ke pial e guōpdī cī gāt piny

Kā koc gēl bīkē pial	E yeen	Acie yeen	Kā ke diεε	Acin kā ke diεε
Cī thiēc e medhiēeth thök?	☐	☐	☐	☐
Cī tuōm de wēl gēl guōp thōl cīt men cenē yeen juir?	☐	☐		
Nōj kārīl yiic tō lēu bīkē tuō?				
Pij	☐	☐		
Tij	☐	☐		
Tān tō thok ku lec	☐	☐		

Kē cī yök	Apiath	Bī bεεr tīj	Than tē
	☐	☐	☐

Wēt lēk kā ke pial e guōp lēu bī jaamic? E yeen Acie yeen

Wēl bī lueel

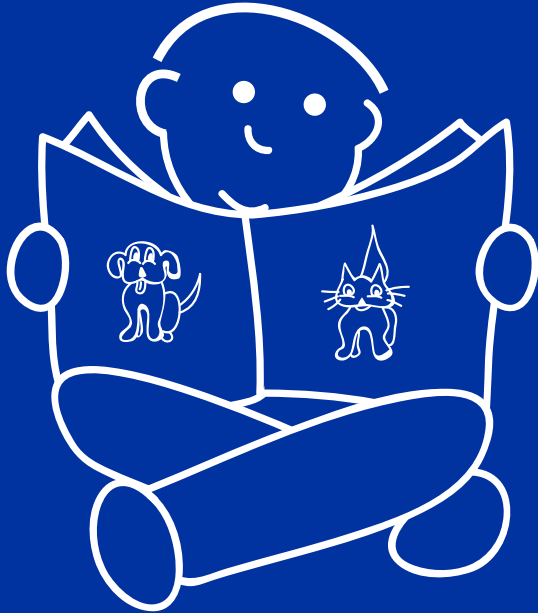
Kē cī looi

Rin of doctor or nurse

Thāny

Tē looi yeen thīn Aköl tīj / /

Cäär kā pial e guöp nē thök de run ke 3

Nēm ye looi nē thök de run ke 3

Wël ke jam aa lëu bĩ tøj de ke kākē bēn bei thīn:

- cil ku dītđi (*Nyic Kä ke Nyooth. Dac Luui.*)
- kā kōk ke thiēc enɔɔ mēdhiēth/raan tīj raan niɔp
- cāār meth nē kā ke pial e guõp

Pial e guõp ku tăn tē piath cīnic kē kɔc yõm

- Cām nē mīith l̄ apiath ke pial e guõp enɔɔ bēi
- Kä ke tuõm wël gël guõp
- Tiēētē nyin nē lec ke menhdu
- Ciēɔ ajɔt (akuõma) bĩ tuõc akõl gël
- Cil ku dīt

Cil ku dīt

- Dhöl bĩ yīn cil ku dīt ku bēn de piir ku duciēɔ de menhdu ke ye raan lāau nhom luɔci thīn
- Piõc de nē kā ke l̄ roor
- Kuēn akēkõol nē nyindhia bĩ nyiny gõt juakic
- Ye cɔk ye tuk arēēt

Baai

- Ciēɔ ku kēm ke mīth ke tik
- Lon muõk mīth- kony menhdu nē dhöl yen tēk thīn ku tē yen duciēɔde mac thīn
- L̄ tē yenē mīth tīj thīn ka l̄ rodha
- Māth e tap

Ɔot ke yīn math tap?

Māth e tap e tuõl de Sudden Infant Death Syndrome (SIDS)
(Thon e Menhkoor Rɔt Tēēm nē Kaam Cekic) juakic.

Cɔl Quitline (Kuitlaany) 13 QUIT (13 7848) ka l̄ www.icanquit.com.au

Yen run 3

Cil ku dītdī – *Nyic Kā ke Nyooth. Dac Luui.*

(Kē ye mīth juēc looi tē tō runken nē ye kaamēic)

Ciæŋ nē kɔc yiic/piir de kā ke /riääk/yum de piū

- E kā looi kɔcdīt ku mēēthke käär
- E nhiēēr nyuōth mēēthke ke cīn raan cī yeen yōōk bī looi
- Biäk cī tēk en tē de tuk luci
- E diæŋ tē cen mēthē tīŋ ke dhiaau
- Anyic luēl de wēt cīt “kēd” ku “kēde”
- E kā juēc ke miet ka riääk piū nyuōth
- Alēu bī nyaai enɔŋ man ku wun ku cīe kēdīt enɔŋ een.
- Alēu bī piū riääk tē yenē kāŋ luci thīn rōth waar arēēt
- E alēthke ruōk ku bīi keek bei yetōk

Thok/jam ku piŋ

- E kā cī lēk een bī keek looi jɔk nē dhōl tueeŋ, le nē rou agut cī diäk
- Alēu bī rin ke kā juēc nyic keek lueel
- Anyic luēl de wēt cīt “atō thīn”, “atō nē yenhom” ku “piiny”
- E rin tueeŋ, run, ku ye dhōk ka nya lueel
- E rin ke mēthē/māthde lueel
- E wēt cīt “γæŋ”, “tē enɔŋ γæŋ”, ku “yīin” ku wēt kōk ye kā juēc nyuōth (riāth, jōk, buraai)
- E jam apiath bī kɔc kuc yeen piŋ nē kā juēc yiic
- E abōɔ looi ku jam nē wēt luēl keek (sentences) ke rou ka diäk cī keek mat yiic.

Nyiny de kāŋ (piōc, tāk, tiēm de kārīl yiic)

- Alēu bī luui nē kā ke gaak alath, cōk ke makana ku biäk ke makana ye keek dōk
- E tuk nē kē de mēth e rɔt looi ke mīth ke tuk, läi ku kɔc
- Kā ke tuk ke diäk ka guan dōōk ku dēk keek
- Anyic luēl de “rou”
- E kē cī gōōlic käär nē galam ku jīr
- E apēm ke buk liep tōŋē ku tōŋē
- E yōōt bār nɔŋ abēēr ke dhetem cuēc
- E kē cenē kooth kum nhom riit bī liep ka bī luŋ yenē yōt guur thok riit bī liep

Cäth/cil ku dīt guõp

- E yith nhial apiath
- E kat apiath
- E macircir ye cök diäk geer (macircir ye cök diäk)
- E lo nhial ku piny në abëër lo nhial në ke yöt, ye cök kuëny tuej në adhär tō tuej

Dac Luui ba jam wek ke akīm de menhdu ka temerjĩ de kä ke pial e guõp meth ku baai na ye menhdu:

- e löny në yän juëc yiic ka të yen yith nhial në adhär de yöt yeen dhal
- e thok läk ka jamde acie ye piñ apiath
- acie lëu bi kä ke tuk looi (cīt kë tuk ye cöl pek bööt (peg boards), kä ke tuk ye keek döök ku däk, wël luğ de gur yöt thok)
- acie jam në wël bär
- acie wël cek yiic cĩ lëk een ye deet
- acie tuk në kä ke meth ka në akëkööl ke meth mīth
- acie wic bi tuk ke mīth kök ka kä ye mīth tuk ke keek
- acie kɔc lieec ka bi kɔc tiñ nyin
- e kä cīke kan nyic ku kä cīke kan looi muõõr

Ba kä tak yiic yök në biäk wek ke yeen ke yin lo: *Love, talk, sing, read, play* (Nhiëër, jam, ket, kuën, thuëëc) www.lovetalksingreadplay.com.au E kë yenë luui e gemë në Resourcing Parents.

Thoj cenë käkë göt aci looi bi thøj ke Australian English (Thoj de Ljglinh de Awuthtereliya) në NSW Ministry of Health. Original content provided by the U.S. Centers for Disease Control and Prevention's *Learn the Signs. Act Early*. Program (www.cdc.gov/ActEarly; June 2017).

Kä kōk bī thiëc mēdhiëth/kɔc tīj kɔc niɔp

Dhuk ke kä ke thiëc kākē ke yīn ɲoot ke yīn kēn ɔ të temerji ka akimdu nē wēt cäär kä ke pial e guõp de menhdu.

Yen cī kä ye keek thiëc nē wēt käril yīc ke pial e guõp lēu bīkē tuɔl tō nē apām 21 thöl.	Acie yeen E yeen
Yen diëer nē piŋ de menhdī	E yeen Acie yeen
Kɔc kōk aa cī jam men diir kek nē wēt piŋ menhdī	E yeen Acie yeen
Yen diëer nē yīn (tīj) menhdī	E yeen Acie yeen
Menhdi acī rōj (caam) nyin (kē ye cɔl squint ka strabismus)	E yeen Acie yeen
Menhdī acie kākōr ye tīj apiath	E yeen Acie yeen
Menhdī e kä nyic keek ku kɔc nyic ke kek tō të mec	Acie yeen E yeen
Menhdī e tō të yenē math nē tap baai/riëëi	E yeen Acie yeen

Nä ca tōj de ke kä cī keek thiëc nē ...tueej, lëkkē akimdu ka temerji kä pial guõp e meth ku baai.

Bī raan lui kä ke pial e guõp thöl	Apiath	Bī bæer tīj	Than të
	☐	☐	☐

Cäär de meth nē kä ke pial e guõp ye looi nē thök de run ke 3

Cäär guõp meth nē temerji kä ke pial e guõp meth, akīm (GP) ka akīm mīth.

Rin

Aköl e dhiëth	/	/	Ye njö	Dhök/nya	
Cäär e guõp wēt pial e guõp			Apiath	Bī beer tīj	Than tē
Thiek guõp cit athēm	Kilogereem	%	☐	☐	☐
Bëër	Thentimitiir	%	☐	☐	☐
Thiëk guõp tek (BMI)			☐	☐	☐
Nyīn	Kē cī tīj		☐	☐	☐
	Riau yenē aköl nyīn riau		☐	☐	☐
	Nyīn meth raan tōk nyic		☐	☐	☐
	Liec tē cenē yeen tīj nyīn		☐	☐	☐
	Wël ye nyīn röth wël		☐	☐	☐
Cäär de kä ke pial e lec 'Liep thoḡ piiny ku thoḡ nhial'			☐	☐	☐

Kä koc gël bikē pial	E yeen	Acīe yeen	Kä ke diëer	Acīn kä ke diëer
Cī thiëc e medhiëeth thök?	☐	☐	☐	☐
Cī tuõm de wël gël guõp thöl cit mēn cenē yeen juuīr?	☐	☐		
Nḡ kārīl yiic tō lēu bikē tuõl?				
Pīj	☐	☐		
Tīj	☐	☐		
Tān tō thok ku lec	☐	☐		
Kē cī yök	Apiath	Bī beer tīj	Than tē	
	☐	☐	☐	

Kǎ ke pial e guǒpdī cǐ gāt piny

Wēt lēk kā ke pial e guǒp lēu bǐ jaamic?

E yeen Acīe yeen

Wēl bǐ lueel

Kē cǐ looi

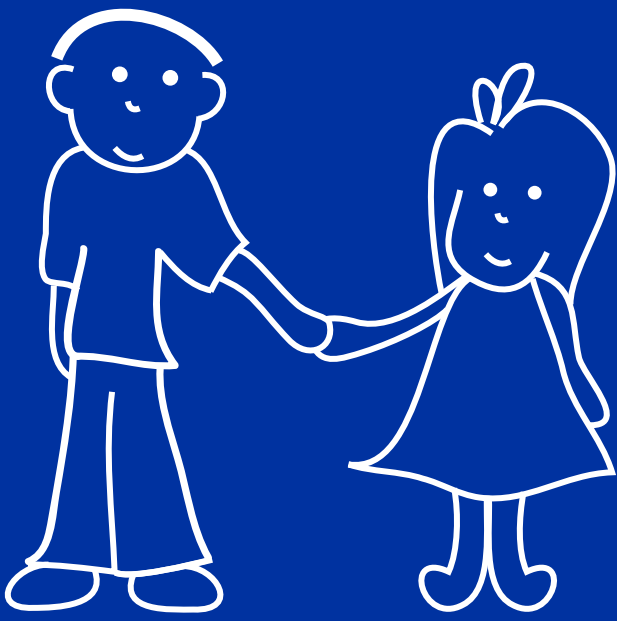
Rin of doctor or nurse

Thāny

Tē looi yeen thīn

Akōl tǐj / /

Cäär ye looi nē thök de run ke 4

Steps
Statewide Eyesight
Preschooler Screening

YÄN KE YITH NHIAL
Athēm Nyin de Wilaya Ebän
de Menh Jøk Thukul

Nēm ye looi nē thök de run ke 4

Wēl benē jam thīn aa lēu benē tōj de ke kākē bēn bei thīn:

- cil ku dītdi (*Nyic Kā ke Nyooth. Dac Luui.*)
- kā kōk bī keek thiēc mēdhiēēth/raan tīj raan niōp
- Cāār meth nē kā ke pial e guōp.

Kā ke pial e guōp ku tāt tē piath cīnic kē ye kōc yōm

- Tuōm wēl gēl guōp
- Cām mīth ye lō apiath ke pial e guōp tē nōj bēi
- Tīēētē nyin nē wēt lec ke menhdu
- Cīēj ajōt (akuōma) bī tuōc akōl gēl
- Nīn
- Cil ku dīt
- Tē de dhāk: cāār e nhian

Cil ku dīt

- Pīr yum/riāāk de piōu ku duciēj de menhdu
- Lō tē de tīj mīthkor ka rodha
- Akēkōōl ye keek kuen nē nyindhia bī nyīny de gōt juakic

Baai

- Cīēj ku kēm ke mīth ke tik
- Ajuir ku lon de muōk lōcōk de mīth
- Māth e tap

Ŋot ke yīn math tap?

Māth e tap e tuōl de Sudden Infant Death Syndrome (SIDS)

(Thon e Menhkoor Rōt Tēēm nē Kaam Cekic) juakic.

Cōl Quitline (Kuitlaany) **13 QUIT** (13 7848) ka lō www.icanquit.com.au

Yen run 4

Cil ku dītdī – *Nyic Kä ke Nyooth. Dac Luui.*

(Kē ye mīth juēc looi tē tō runken nē ye kaamēic)

Ciēŋ nē kōc yiic/pīir yum/riääk de piõu

- Anhiēer bī kä ye yam looi
- Aye käǟr ke ye “Maa” ku “Wäǟ”
- E bēn ke pelnyin arēēt nē tuk de mēth e kōc
- Anhiēer bī tuk ke mīth kōk ku ciē yeen yetōk
- E luui ke mīth kōk
- Akuc nē yān juēc yegō yenē yic ku yegō yenē lueth
- E jam nē kē nhiēer ku kē nhiēer bī looi ka bī tīŋ

Thok/jam ku piŋ

- Anyic lööŋ tueŋ mac tē yenē wēl mäǟt yiic ku benē keek jam ka benē ke gät, cīt mēn wēl wäǟc “he/yīi” ku “she/cīi” (nyooth rōör ka diäǟr nē Thog de Liŋliith)
- E dit ket ka bī wak kueen nē yenhom cīt “Itthī Bitthī Thīpaida” (Itsy Bitsy Spider) ka “Wiilīth ɔn dhī Bäǟth” (Wheels on the Bus)
- E akēkōöl lueel
- Alēu bī rin tueŋ ku ciēēn lueel

Nyiny de kǎŋ (piōc, tāk, tiēm de kārīl yiic)

- E ciit kōk ku kōk ke kuēn e cin
- Anyic kuēn yenē kǎŋ kueen
- Acī jɔk bī kuēn de thaa nyic
- E biäk ke akēkōl muk nē yenhom
- Anyic luēl wēl cīt “athōŋ” ku “awääc”
- E raan käǟr ke yān ke 2 agut cī 4
- E luui nē magath yenē kǎŋ tēm
- Acī jɔk ke ye kiitdīt (lataaidīt) käǟr
- E tuk ke kä ke tuk cīt wet tim cī yōör kōu (board) ku kuctena
- E yīin lēk kē ye tak yegō bī bēn tuōl nē bukie

Cäth/cil ku dīt guöp

- E ycot nhial nē cöök tōk agut nē kaam thiin de yuul cek yiic arēet ye 2 (2 seconds)
- E kura cī dhuk ciēen dōm nē yān juēc yiic
- E miēthde puk (wuō), tem tē tō raandit, ku liäap

Dac Luui by jam wek ke akīm ka temerji de kä ke pial guöp meth ku baai na tō menhdu ke ye:

- acie lēu bī tuk de yuīn ye yuīc ku bī ycot/liir looi
- E bī kāj gät piny yök ke rilic
- acie kā ke tuk ke makana ka kä ke meth e mīth
- acie mīth kōk ye wīc ka kä loikē keek ka acie jam ke koc cie koc ke paanden
- e kuc bī ruōök kōu alēth, bī lō tōc bī nin ka bī lō yōn de laac
- acie ye lēu bī akekōl nhiēer luel
- acie lēu bī kä cī lēk en ye yic diäk deet
- akuc luel de “athōj” ku “awäac”
- acie “yēen” ku “yīin” ye luel apiath
- e jam nē dhöl ciē ye pij apiath
- E kä cī keek kan nyic ka kä cī keek kan looi muōōr.

Ba kä tak yiic yök nē biäk wek ke yēen ke yīn lō: *Love, talk, sing, read, play* (Nhiēer, jam, ket, kuēn, thuēec) www.lovetalksingreadplay.com.au E kē yenē luui e gemē nē Resourcing Parents.

Thoj cenē kākē gōt acī looi bī thōj ke Australian English (Thoj de Liḡlinh de Awuthtereliya) nē NSW Ministry of Health. Original content provided by the U.S. Centers for Disease Control and Prevention’s *Learn the Signs. Act Early.* Program (www.cdc.gov/ActEarly; June 2017).

Ke thukul got ke kënë gaany thok

Mĩth lã të yenë mĩth tĩg thĩn akõl ku ye keek piõõc nẽ kã piath ye keek piõõc nẽ kã ke ajuieer de thukul ye lã agut cĩ thee ke 600 nẽ ruõõnic ke kek kënë lã nẽ thukulic aa lëu bikẽ tã ke kek bĩ nağ kã wickẽ keek nẽ biãk de nyĩny bĩ kek piõõc apiath ku bikẽ tiam të jock kek rodha (kindergarten).

Kõk ke kã lëu bikẽ yĩn kuõny ba menhdu juuir nẽ jõk de thukul:

- Yĩkẽ menhdu nhiẽer dīt ku ba kõõc arẽet wek ke yeen. Nyuõõthẽ miet de piõõc nẽ wẽt jõk de thukul
- Yãthẽ menhdu rodha ka të tĩg mĩth thĩn ka nẽ kõõl/akõl yenë mĩth juuir lã nẽ thukulic agokẽ piny nyic.
- Juiẽerẽ lõõğ mẽcẽ ke thukul, cit bĩ meth yecin ya jat nhial, thiẽc bĩ raan lã yõn de laac, ba pig ke yĩn mim të lëu en rot, ku ba kẽ cĩ dupiõõc thiẽec looi.
- Nyuõõthẽ menhdu të tã yõõt ke laac thĩn.
- Cõk them alẽth ku wẽer ke thukul ke akõl tueeğ got, ba nyic men ke keriẽec ebẽn apiath.
- Nem thukul ke mĩth kõk tã ago menhdu awuõõc de të tuk nyic ku ye mĩth kedĩ 'dĩt' tã.
- Nyuõõthẽ menhdu të tã yãn yenë mĩth tũit të cenë thukul thõk thĩn, na lëu rot.

E bĩ bei enõğ Raising Children Network (Ajuieer de Muõõk e Mĩth): www.raisingchildren.net.au
ku të NSW Department of Education (Dipãtmen de Piõõc de Nĩu Thawuth Welith):
<http://www.dec.nsw.gov.au/what-we-offer/regulation-and-accreditation/early-childhood-education-care/funding/start-strong>

Cäär kä ke pial e guöp de menhdu ye looi nē thök de run ke 4

Tē goot e menhdu ke kēn thukul jɔk, apiath ba menhdu yāth tē enɔɔ temerji ka akim tō tē rēer yin thīn nē wēt cäär nē kä ke pial e guöp

Yen cäär de kä ke pial e guöp kån alēu bī kākē tō thīn:

- cäär de yic nē wēt de piɔ
- athēm de nyin-Statewide Eyesight Preschooler Screening (StEPS) (Athēm de Nyin de Menh Jɔk Thukul)
- cäär guöp (bēer ku thiək)
- tiɔ kä ke pial e lec
- kä thiēc keek nē cil ku dīt ku piirdæen yum/riäk de piöu de menhdi
- tiɔ tån de kä ke tuöm meth nē wēl gēl e guöp
- Immunisation History Statement (Awereɔ Nyooth Kä ke Tuöm cī Looi) tē enɔɔ Australian Immunisation Register (Maktam Muk Kä ke Tuöm cī Awuthtereliya) mēn ye wic tē gēt rin ke meth piny nē thukulic

Jam wek ke temerji, akim ku/ka dupiöc nē tōɔ de kä ke kä ke pial e guöp, cil ku dīt, kä ke duciək ka kä dhal kɔc baai aa lēu bīkē ya tuöl nē piir de meth yic ku bī piöc nē thukulic riök.

Ajuieer Kā ke Pial e Guōp de Niu Thawuth Welith (NSW Health) e mīth ye runken 4 luōi athēm cāār nyin cīnic wēu ye keek cuat piny ye looi nē run goot kek ke kēn lō nē thukulic. Ajuieer de Statewide Eyesight Preschooler Screening (StEPS) kān aye cōl (Athēm de Cāār Nyin e Mīth bī Thukul jōk nē Wilayaic Ebēn).

Kā juēc ril yiic ciē kōc cōk ye tīj apiath aa ciē keek dac nyic e ke të na cenē nyin them nē raan cī piōōc nē lon de thēm de nyin.

Mīth juēc tō ye runken nuan aa yenēke nyīnken them të goot ke kēn lō nē thukulic ka të yenē mīth tīj thīn akōl- acīe yīn bī yeen juir. Yīn bī wēl kōk ke lēk dhil nē yōk nē wēt de cāār menhdu të thiāāk ke të rēer yīn thīn. Na liu lon athēm de StEPS Tēduōōn de Mīthkor (Early Childhood Centre), na ciē menhdu ye lō rodha ka të yenē mīth tīj thīn akōl (day care), ka na e liu menhdu nē kōōl e loiē athēm, jam wek ke raan kā ke Child and Family Health Centre (Tē de Kā ke Pial e Guōp Meth ku Baai) ka enōj raan juir athēm de StEPS.

Wēl juēc kōk ke lēk aa tō të <http://www.health.nsw.gov.au/kidsfamilies/MCFhealth/Pages/StEPS.aspx>

Dōt men ke: menhdu awīc bī luōi athēm nyin arak tōk. Na cī menhdu caar wēn thēer ku yīn nōj kā diir yīin nē wēt de nyīnke, ke yīn cōk nyīn ke menhdu them keek nē raan nyic lon kā ke pial e nyin.

Kǎ kǒk bī thiēc mēdhiēth/kǒc tǐj kǒc niǒp

Dhuk ke kǎ ke thiēc kǎkē ke yīn ɲot ke yīn kēn temerjǐ ka akīmdu neem nē wēt de cǎār pial e guǒp ye looi nē thōk de run ke 4.

Yen cǐ kǎ ye keek thiēc nē wēt kǎril yiic ke pial e guǒp lēu bikē tuǒl tǔ nē apām 21 thōl.	Acīe yeen E yeen
Yen diēer nē pǐj de menhdī	E yeen Acīe yeen
Kǒc kǒk aa cǐ jam men diir kek nē wēt pǐj menhdī	E yeen Acīe yeen
Yen diēer nē yīn (tǐj) menhdī	E yeen Acīe yeen
Menhdī acī rōj (caam) nyin (kē ye cǒl squint ka strabismus)	E yeen Acīe yeen
Menhdī e tǔ tē yenē math nē tap baai/riēēi	E yeen Acīe yeen

Nā ca tōj de ke kǎ cǐ keek thiēc nē ...tueej, lēkkē akīmdu ka temerji kǎ pial guǒp e meth ku baai.

Bī raan lui kǎ ke pial e guǒp thōl	Apiath	Bī beer tǐj	Than tē
	☐	☐	☐

Cäär kā ke pial e guōp meth ye looi nē thök de run ke 4

Cäär guōp meth nē temerjī kā ke pial e guōp meth, akīm (GP) ka akīm mīth.

Rin

Aköl e dhiēth / / Ye gjo Dhök/nya

Cäär e guōp wēt pial e guōp Apiath Bī beer tīj Than tē

Thiek guōp cit athēm Kilogerεem %

Bēēr Thentimitiūr %

Thiēk guōp tek (BMI)

Athēm yenē nyin tōk caar erot E yeen Acie yeen

	Apiath	Bī beer tīj	Than tē	Aye akīm tīj/alōm wal
--	--------	-------------	---------	-----------------------

Kē cī yök	☐	☐	☐	☐
-----------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Kā cī keek yök				
Kē cī käär nyooth yin/yoi * mītiūr ke 6	Nyin cuēc	6/	Nyin cam	6/
Kē cī käär nyooth yin/yoi * mītiūr ke 3	Nyin cuēc	3/	Nyin cam	3/

Cäär kā ke pial thok ku lec 'Liep thoḡ piiny ku thoḡ nhial'	☐	☐	☐	☐
---	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Nhian cuēc/cam aa cī löny kedhia	☐	☐	☐	
----------------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--

Kā koc gēl bikē pial	E yeen	Acie yeen	Kā ke dīēr	Acin kā ke dīēr
----------------------	--------	-----------	------------	-----------------

Cī thiēc e medhiēth thök?	☐	☐	☐	☐
---------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Cī tuōm de wēl gēl guōp thōl cit men cenē yeen juir?	☐	☐		
--	--------------------------	--------------------------	--	--

Nḡḡ kārīl yiic tō lēu bikē tuōl?

Pij	☐	☐		
-----	--------------------------	--------------------------	--	--

Tij	☐	☐		
-----	--------------------------	--------------------------	--	--

Tān tō thok ku lec	☐	☐		
--------------------	--------------------------	--------------------------	--	--

Kä ke pial e guöpdi cī gät piny

Wēt lēk kä ke pial e guöp lēu bī jaamic?

E yeen Acīe yeen

Kä cī keek yök

Wēl bī lueel

Kē cī looi

Rin of doctor or nurse

Thāny

Tē looi yeen thīn

Akōl tīj / /

Meth e cath ke Man Wun Acīn raan cath ke yeen Dēt

Thandug de mieth gāäg ye yāth thukul ↳ apiath ke pial e guōp

Thandug de mieth piath gāäg ye yāth nē thukulic abī yic dhil naḡ kā ye keek dek ku kuat e mieth kedhia tō tueeḡ ye cam kem ke miith ku kaam de lõḡ. Nem webthait Make Healthy Normal (Cok Pīir de Pial e Guōp Yenē Kē Ceqē Piny) tō të

www.makehealthynormal.nsw.gov.au/food/healthy-school-lunch-box

MAKE
HEALTHY
NORMAL

**COK PĪIR E PIAL E GUŌP
YENĒ KĒ CEḢĒ PINY**

Thukul tueeᅅ ku thukul de rou

Thukul tueeg ku thukul de rou

Na ca menhdu yāth të ajuieer cäär e kä ke pial e guöp cī juiir tō në ye bujëic жок të dhiëëthë meth agut run ke 4, ke aca luçi këpiath në pïirdeic ke got ke kën thukul жок. Lon ye yīn luui ku wek cī rōth pij apiath wek ke akimdu ku/ka temerjīduōōn kä ke pial e guöp meth ku baai apiath në wēt yen menhdu kony. Луцци tō në kaamdu wek ke коч lui në kä ke pial e guöp bikë menhdu ya tīj alëu bī dīt bī dupiōōc ke menhdu mat thīn eya.

Muk në yīnhom mēn na ногj kë diir yīin, menhdu ka dupiōnyde, në rin ke kä ke pial e guöp de menhdu në runkëen tō en në thukulic kedhia, yīn ku menhdu aa bī dhiil jam wek ke raanduōōn lui në kä ke pial e guöp. Në aköl kōk käril yiic ke duciëëk ka kä dhal yeen në biäk de piōc aa lëu bikë bēn në dhöl käril yiic ke pial e guöp. Na nyooth menhdu tōg de ke kākë, ke apiath bī cäär de kä ke pial e guöp apiath looi.

Apiath bī athēm de ka ke pial e guöp ke meth got ke kën lo thukul жок. Të tō mīth e kek cī thiōk bikë bēn ke kek коч cī dīt, gup ku pïirden aa ye rōth waar arëēt. Käril yiic ke pial e guöp ka juēc ye keek thiëëc aa ye tuōl, ku athēm de kä ke pial e guöp e dhöl piath yenë ke kākë луцци thīn. Cīt mēn tō en ke biäk de athēm kån, apiath bī nyīn ke ku tīj ye menhdu tīj bī keek caar yiic, nyin tōk në rot. athēm de kä ke pij aa lëu bī keek looi në guōōt e run tō meth ke thīn.

Muk në yīnhom ba ye bujë bēi të benë guōōt athēm de kä ke pial e guöp looi. Ba tō wek ke kä nyooth kä nyic keek në wēt de pial e guöp menhdu abī yīin, akimdu ka temerjī bī pial e guöp de mēnh tīj ku nyic apiath.

Muk në yīnhom ba kä dīt loi rōth në wēt kä ke pial e guöp, tuōm ku wël ke lëk tō në ye bujëic, rin bī kä cī gät piny në pial e guöp de menhdu tō ku ye keek dac yök.

Tuöm wäl gəl guöp

Wēt lēk kā ke tuōm wēl gēl guōp

Tuōm mīth nē wēl gēl guōp e mīth gēl nē tuēny juēc rac, mēn ȝot kek ke ye tuōl nē akutnĥom de cīēȝ ke tē yenē mīth gum ku yekē thou nē thon lēu bī gēl.

Aye Ajuier de Kā ke Pial e Guōp de Baai Ebēn ku Akutnĥom Baai Ebēn de Lon Nyīny Kā ke Pial e Guōp Baai Ebēn (National Health ku Medical Research Council) ayekē lueel mēn piath bī mīth kedhia cōk tō tē de National Immunisation Schedule (Akōl Baai Ebēn de Tuōm). Yīn bī ke kā cī keek lueelkē dhiil jaamic wek ke akīm ka ayada ku/ka lō tē wēbthait de NSW Health (Kā ke Pial e Guōp de Niu Thawuth Welith). www.health.nsw.gov.au/immunisation/schedule ba ajuier de NSW Immunisation Schedule (Akōl de Baai Ebēn de Tuōm de Niu Thawuth Welith) loi rōt emēen kuen.

Wēl ke tuōm aa ye mīth gēl nē tuaany de rōl ku wum (diphtheria), toȝolok, ruai, ajuāk. Makuȝek, ajuāk de Jermen (rubella), atuōr de Yemopiluth yinpulundha kuat b (Haemophilus influenzae type b {Hib}), tāac Rou, adĥoȝyeth Diäk (meningococcal C), akoi (chicken pox), bairath yāc (rotavirus), tuaany de nemuniya (pneumococcal disease), tuaany akuōōk guōp (human papillomavirus) {HPV}. Ke wēl ke gēl e guōp kā aa tō ku aa cīe keek ye ȝōcō ku aa ye keek yōk tē enōȝ akīm tō tē rēer yīn thīn, kanthool kōk ke akuma koor tō tē rēer yīn thīn, bēi ke akīm ke mīth, Yān ke Kā ke Pial e Guōp de Akutnĥom de Cīēȝ ku Ajuier de ke Kā ke Pial e Guōp de Aborijii. Wēl ke gēl e guōp cī lueel mēn piath kek ke riēnythi aa tō nē thukuul yīic ku aa cīe keek ȝōcō.

Mīth kōk aa lēu bikē naȝ juān koor ku/ka thiēth e guōp (dēl), but ku dhiir de tē cī toom. Jam wek ke akīmduōōn tō tē rēer yīn thīn na cī tuōc e guōp yet nē 39°C (darȝa ke 39 nē buotic), ka na diēerē nē tān tō mēnhdu guōp thīn.

Meth ebēn cenē rinke gāt piny tē Medikēer (Medicare) ayenē rinke gāt piny eya tē enōȝ Maktam Muk Kā ke Tuōm nē Wēl Gēl e Guōp de Awutthereliya (Australian Immunisation Register) (AIR). Tē cenē tuōm thōk akīm de mēnhdu ka ayada abī AIR lēk tān kākēen ke tuōm.

Awereȝ Nyooth Tuōm cī Looi (Immunisation History Statement) abī AIR tuōc yīin na cī mēnhdu kā ke tuōm thōl tē yen run 4. Yīn bī wīc ba Awereȝ Nyooth Tuōm cī Looi tō ke yam nē run ke mēnhdu bī yīēk tē yenē mēnhdu tiȝ thīn ku gēt ke rinke piny nē thukulic.

Na cīe ye awereȝ kān ka tē nōȝ en kērilic ke awerek ke yīn jam wek ke AIR nē 1800 653 809.

Wēl ke lēk tō tueej tē enōj mēdhiēth/кэс muk mīth

Tuōm nē wēl gēl guōp nē tojogolok

Mīth got e kek bī keek kor agōkē kā ke tuōm kedhia cie lōōm (ke kek got e kek kēn pēi ke 6 dōōt) aa tō ke kek lēu bī tojogolok rac arēēt yōk tē enōj mīth cī ḡuēēn ku kōcdīt. Tuōm nē wēēl gēl ajuāk (pertussis) tō wēēl gēl guōp cōl dTpa (dTpa vaccine) bī tuōom e cī kan looi theer bēer cōk ril apiath benē diāār cī liēnyden pēi ke dherou dōōt. Kōcdīt kedhia bī ya thiōk ke mēnh e piac dhiēēth aa bī keek dhiil toom nē wēēl de gēl e guōp nē nīn ke 14 ke meth got ke kēnē dhiēēth.

Cōk mēnhdu tom tē cenē akōl de tuōmde bēn

Apiath arēēt bī mēnhdu toom nē wēl gēl e guōp nē kēm cī keek cāk bī keek gēl gup nē tueny rac. Gāu de tuōm de meth e yeen cōk tō ke lēu bī tueny rac yen dōm ku bī tuaany arēēt. Mīth nōj tuaany cīt juāi ka aliir koor aa lēu bī keek toom ku abī ciēn kēreec yōk keek.

Wēl juēc kōk ke lēk nē wēt de tuōm nē wēl gēl e guōp, tō nē Buḡ de *Awuthterelia Nyuuth Kэс Tuōm Wēl Gēl Guōp* (*The Australian Immunisation Handbook*) thīn, aa lēu bī keek yōk tē www.immunise.health.gov.au

Kã ke pial e guõpdi cĩ gät piny

Kã ke tuõm wɛ̃l gɛ̃l guõp cĩ gät piny

 Rin ke meth

 Abi thiõõjic nɛ̃ akim/temerji tom meth nɛ̃ wɛ̃l gɛ̃l guõp.

 Njin, pɛ̃ei ku run e dhiẽthẽ meth thĩñ / / /

Ye run dĩ	Wɛ̃l de tuõm gɛ̃l guõp	Akõl e toomẽ yeen	Ciin de abɛ̃r	Thãny
Dhiẽth				
Njin ke 42				
Pɛ̃i ke 4				
Pɛ̃i ke 6				
Pɛ̃i ke 12				

Tij wɛ̃bthait de NSW Health (Kã ke Pial e Guõp de Nliu Thawuth Welith) www.health.nsw.gov.au/immunisation/schedule

 NSW Immunisation Schedule (Akõl ke Tuõm de Nliu Thawuth Welith) loj rɔt emɛ̃nɛ̃

Kä ke tuõm wēl gēl guõp cĩ gät piny

Rin ke meth

Abi thiõõjic nē akim/temerji tom meth nē wēl gēl guõp.
 Nīn, pēi ku run e dhiēthē meth thīn / /

Ye run dī	Wēl de tuõm gēl guõp	Aköl e toomē yeen	Ciin de abēr	Thāny
Pēi ke 18				
Run ke 4				
Run ke 12				

Kä ke tuõm kedhia cĩ keek looi aa bĩ keek dhiil gät piny nē akim/temerji yon tom meth.

Rin ke meth

Nīn, pēi ku run e dhiēthē meth thīn / /

Ye run dī	Wēl de tuõm gēl guõp	Aköl e toomē yeen	Ciin de abēr	Thāny

Tij webthait de NSW Health (Kä ke Pial e Guõp de Niiu Thawuth Welith) www.health.nsw.gov.au/immunisation/schedule
 NSW Immunisation Schedule (Aköl ke Tuõm de Niiu Thawuth Welith) loi rst emenē

CPR Chart

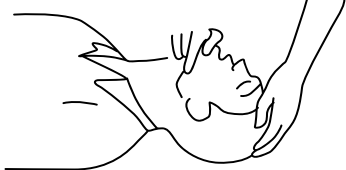
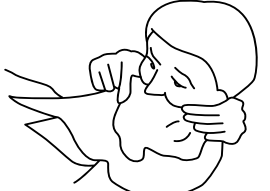
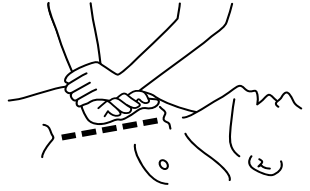
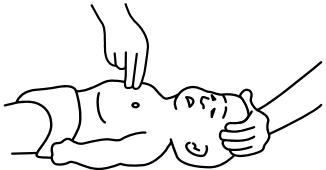

NSW Ambulance

Cardio Pulmonary Resuscitation

Kuth yenë piñn cî kôcc kuõthic bî bæer luui

MUK NYÏNYDUÕÑN DE LON YENË KÄRÄK LUÕCJ THÏN YE CÛL DRSABCD NË YÏNHOM TË TUL KÄRÄK

<p>Dangers? Tõ kërac thïn?</p>	<p>Tijg kè bî kërac bëi cît yuïin ke many de adök, jaath ku kä kök lëu bikè kóc luõi kërac</p>
<p>Responsive? Wëëi?</p>	<p>Tõ raan tuaany ke cïe wëëi ku cïe wëëi cît men theerde?</p>
<p>Send for Help! TUÕCË THOK BÏ KUÕCJNY BËN!</p>	<p>> Cõõtè nè wïc yïin kuõcny > Cõl raan bî telepun de nambaai ke Cielic Ke Diäk (000) yup (dial Triple Zero) të cïn gääu > Thiëc RIÄN KUÕCJNY (AMBULANCE) bî bën</p>
<p>Open Airway Liep dhöl aliir wëëi</p>	<p>> Jatè nhom nhial emäaath ku muõkè nök nhial (acie ye luõi miithkor) > Nyaaie të nɔɔ en kè tõ nè yethok (ku wum de menhkoor)</p>
<p>Normal Breathing? Wëëi cît men Theerde?</p>	<p>> Daaië, piëgè ku thap të looi wëëi rõt thïn > Na wëëi cît men theerde ke päl ka ba ye raan tuaany kån cök tõ ke tõc nè biäk de lööm > Na liu wëëi cît men theerde, ke yïn jök lon de Thiï Pïi Aar (CPR) ye wëëi gop arak 2 nè kaam de thäny pëem ke 100-120 nè digik thok ebën</p>
<p>Start CPR Jök Thiï Pïi Aar (CPR)</p>	<p>METH & RAANDÏT: > Tääuë cin thar nè biäk piiny tõ nè të ye löm röm nè pëemic > Thany riemthok nè biäk de diäk de pëem cî thany thïn arak 30 loi nè thëny ke 100-120 nè digik thok ebën > Djot ke loi ke thëny ke 30 ye wëëi gop arak 2 > Tëm de thëny de pëem kõu abî dhiil cök koor</p> <p>MENHKOOR: > Tääuë cin cilic ke 2 të biäk piiny de riemthok > Thanyë riemthok thïn nè kè cît biäk de diäk pëem cî thany piny > Djot ke loi nè thëny ke 30 nè göm de wëëi ke 2</p>
<p>Attach Defibrillator Tääuë makana ye cõl Depiberileta (Defibrillator) gun ye piõu gut dhuõk të theerde</p>	<p>Tääuë makana ye cõl Automated External Defibrillator (AED) të cenë yeen bëi ku biõth lon luui yen cök.</p>

DJOT KE YÏN LOI THÏI PÏI AAR (CPR) AGUT TË BÏ KOC LUUI NË KÄ KE KIÏM BËN KA TË CENË YENYIN LIEP KA TË CENË WËËI DHUK TË THEERDE
Tiëëtè nyin nè dhäär bî raan kuny dhäär, na tõ kuõcny ke kóc kuny aa bî röth ya waar nè thök de digiik ke rou

Ye kè cî käär kån acïe lon de luãg de wëi ye cõl PIÕCË NË THÏI PÏI AAR (CPR) EMENË! (LEARN CPR NOW!) ye waar.

Yen e kè cî käär de Thiï Pïi Aar (CPR) kån e gemè ke cïn wëu cî keek cuat piiny and acïe bî dhiil nè yõcc. Yeen atõ ku alëu bî lööm të de wëbthait de Riän Kuõcny (Ambulance) tõ të www.ambulance.nsw.gov.au.

Kä ke thiëc nè wët de kè cî käär:
NSW Ambulance
Locked Bag 105
Rozelle, NSW 2039
Telepuun: (02) 9320 7777

Ye kè cî käär kån alui cît men wël ke Akutnhom de Lon Kuth Piñn cî Kõcc Kuõthic de Awuthtereliya (Australian Resuscitation Council) men ye kóc nyuõth të yenë kóc luõk nè dhöl de Thiï Pïi Aar (CPR) wään cî keek bëi bëi nè Pëzi de Tök nè run de 2016. Ba wël kök ke lëk yök nem: www.resus.org.au

8 e athëm thiëk de guöp piath

Ye wët de lëk kãn e luui ke mïth ye runken 2 ku run 10 nhial

Dek piü ku cïe kã cït kã
liir ye 700c thuuk, nyïn
tiim cï nhiac ka kã pec cï
keek liäap ke piü

Ye nin apiath

(thee ke 10-12 waköu tã enoç
mïth kãn runken 12 dööt; thee
ke 8-10 waköu tã enoç mïth tã
runken ke wäär 12)

Ye cam nã kã cït abïny ke 5
ke wël maçöök ku abïny ke
2 ke nyïn ke tiim nã nyindhia
(tã enoç mïth runken 2-3, abï abïny
ke wël maçöök ke 21/2 ku abïny 1
de nyïn ke tiim cam)

Ye guöp cök lui
nã kã cït thaa 1
nã kööl tök, nã
nyindhia

ÿk bak de piny
nã cam de miëth
10 apiath ke pial e
guöp

Täukë ke wek piol
gup wedhia

Cök kaam athëm guöp cek
(cïe thaa 1 bi waan tã enoç mïth runken
2-5 nã kööl tök, ku agut thee ke 2 nã kööl
tök tã enoç mïth ye runken 6 ku 10 nhial)

Nyic abïny ba thöl/
tãn miëth tã abinyic

Ye mïth 10 apiath ke pial e guöp
cït mïth ke tiët ku ye mïth
nhiaarke cök ye liik

KÄRĚĚĚK (EMERGENCIES)

Käräk (riän kuɔɔny, Mac ka Bolith)000

Yum de telepuun të nɔɔ en käräk në dhöl de telepun muk
thiëc ajuieɛrduɔɔn de telepun muk lui ke telepundu

Wël ke Lëk Kä ke Awuɔɔk..... 13 11 26

THUËËT THÏN KU BÏ NHIAL E MÏTH

healthdirect Australia..... 1800 022 222

Karitane 1300 CARING
(1300 227 464)

Të Terethilian de Tij Mïth Baai

(Tresillian Family Care Centre).....1300 2 PARENT
(Yum de telepun ayeer Thitni baai biäk thïn acïn wëu ye cuat piny)

Thitni baai biäk thïn.....(02) 9787 0855

Akutnhom de Thuëët Thïn de Awuthtereliya...1800 mum2mum
Yum de telepun thilik..... 1800 686 268

DËT

Ajuieɛr WËËr Wël cï Göt ku WËËr e Thok..... 13 14 50

AJUÏIR KA KE BAAI KU AKUTNHOM CIËËŦ

Gël e Mïth (Child Protection) Helpline 13 21 11

Health